

Mer su way ana dō maslan a Yesu ahay

Adakay way pə deftere a anan

Sə vinde dērewel a anan nà, Lukas. Ləbara a anan a pərahan azar anà ləbara anahan sə taker pə Yesu à deftere a Lukas inde ata awan. A vinde nà, ləbara mugom a pə Yesu a ta 'am pə daliyugo nə kəkəmw. A adazlan anahan inde nà, Apasay Cəncan a a dazay ahay pə njavar a Yesu ahay, aday a varan atan məgala sa zla anan tə ləbara ata kwa aha kutok. A dērewel a anan inde kutok, dī sləne way ana atə Piyer tə Yuhana tatə Yakuba aday Pol sa ga ataya awan. A andav ana dērewel a anan inde kutok, ləbara a Yesu mugom a a dəzle à Ruma, man ana bahay sə daliyugo fok winen uda ata awan.

Nga sa 'am ahay

Apasay Cəncan a a varan məgala anà njavar a Yesu ahay (1.1 - 2.47)

Egliz à Urəsalima (3.1 - 8.3)

Tə dəkay anan ləbara mugom a à Yahudiya aday à Samariya (8.4 - 9.31)

Tə dəkay anan ləbara mugom a anà dō aday tinen Yahuda ahay itəbay ataya awan (9.32 - 15.35)

Ləbara mugom a a dəzle pə daliyugo sə Aziya, pə daliyugo sə Gərek ahay, aday à Ruma (15.36 - 28.31)

Do maslan ahay ta ba Apasay a Mbərom

¹ Nə vindek ayak nə anakiken, Tiyufil, car uno. A deftere uno inde sə vindek ayak mama'am ata nà, nə đakak anak anan ayak mer su way a Yesu sa ga tə way anahan sə đakan anan anà đo ahay kwa pa sə dazlan a wa, ² aday hus pə ana Mbərom sə gəba anan à mburom ata awan. A alay a winen pə daliyugo mba ata nà, a walay anan đo maslan anahan ahay, a đakan atan anan way a tinen saa ga pə dəba anahan wa ataya tə məgala ana Apasay Cəncan awan. ³ Pə dəba sə amac anahan wa nà, a slabakay ahay à məke wa, a njahay pə daliyugo luvon kwa kuro fudó. A kan zek anà đo maslan anahan ataya tə cəved ahay cara cara saray bayak awan, anga aday tâ san tə đidek awan, winen inde tə sifa awan. A alay ata nà, winen apan i đakan anan ləbara sa 'am sə bahay a Mbərom anà đo maslan ataya awan.

⁴ Pə luvon a inde kutok, à alay a tinen à man sa pa way nà, a jan atan, a wa: «Kâ si zlen à Urəsəlima wa bay. Njihen, hus pə ana Bəbay uno i slənak ikwen ahay way anahan sə zlapak ikwen anan ata awan. Na jak ikwen kurre bidaw? ⁵ Yuhana kà gak anan baptisma anà đo ahay tə a'am, əna azanaka, Mbərom i gak ikwen baptisma nà, tə Apasay Cəncan awan.»

Yesu a ján à mburom

⁶ A alay a Yesu winen mə njahay a pə kərtek a tu đo maslan ahay nà, tə cəce panan wa, ta wa: «Ba Məduwen, ki man anan bahay à alay inde anà zahav sə Isəra'ila ahay aday ti lavay nga a tinen həna đaw?»

⁷ Yesu a mbəđahan atan apan, a wa: «Kwanay nà, alay sa 'am a kwanay uda sə gəzlan alay pi

zek wa anà way ataya nà, ibay. Way ata i tēra nē luvon wuraw, kabay à alay wuraw fok nà, wita nē zek a Mbərom sa daf tē mēgala anahan awan. ⁸ Aya əna, Mbərom i naa slənak ikwen ahay Apasay anahan Cəncan a nà, ki njiden mēgala sē dəkay anan ləbara uno à Urəsalima, pə daliyugo sē Yahudiya tē Samariya awan, aday hus pə magaga sē daliyugo fok.»

⁹ Natiya, pə dəba sa 'am anahan ata wa nà, Yesu a ján à mburom ĩ ide a tinen inde, aday matapasl a sērat apan sərdədek, tē canan sabay. ¹⁰ Dō maslan ataya nē tinen apan ti cak ayak ide à mburom hāməcəcce hwiya. Kwayan'a dōwan aya inde cew tē zana aya pi zek kwedekkwedek, tē sləray ahay pə cakay a tinen. ¹¹ Aday ta jan atan, ta wa: «Kwanay wan sē Galile ahay, kwanay apan ki cen ayak ide hāməcəcce à mburom matanan nà, angamaw? Yesu nà, kà zlak pikwen wa à mburom. Aday kawa ana kwanay a sē cinen anan a zla hēna ata nà, winen i naa may ahay dūkwen, kətanən re.»

Dō maslan ahay ta ca dō à yime ana Yudas inde

¹² Natiya pə dəba anahan a wa kutok, dō maslan ataya tē dazay ahay à bəzlom sē Ulivet ata wa, ta may ahay à wulen su doh sē Urəsalima kutok. Man ata nà, dāren tē wulen su doh a bay, i ga nē way sē kilomiter kərtek ca. ¹³ Tē dəzley ahay à wulen su doh sē Urəsalima nà, ta zla à man sē təfek a tinen, à sewene a tinen a sa taa njahay uda ata awan. Sləmay su dō ataya hēna: Piyer, Yuhana, atə Yakuba tē Andəre, atə Filip tē Tomas, atə Bartilome tē Mata, Yakuba wan ana Alfa, Simon dō manide sē Ruma ahay, aday Yuda wan ana Yakuba. ¹⁴ Tinen

ata fok, tatə uwar aya inde, tatə Mariyama may a Yesu, aday tə mərak a Yesu ahay, tinen a fok ta taa halay nga aday ta taa ga amboh pə kərtek awan.

¹⁵ A alay ata nà, dō sa daf nga pə Yesu ahay, tinen ti ga səkət tə kwa kuro cew (120). Aday pə luvon a inde kutok, Piyer a slabak à wulen a tinen inde, a jan atan, a wa:

¹⁶ «Mərak ahay, way kawa ana Apasay Cəncan a sa ja à Deftere a Mbərom inde ata nà, təktek kə tərak. Tə dundo ana bahay Dawuda, Apasay Cəncan a a ja 'am pə Yudas, dō sa dəkay pa man a Yesu aday t̄a ban anan ata awan. ¹⁷ Aday abay cəkəbay Yudas a nà, dō kərtek à wulen a manay dō maslan ahay inde, winen ti mer su way a Yesu à alay inde cite re.»

¹⁸ Yudas aday nà, kə njadək magwagway anga way anahan a sa ga lelibay ata awan. Anga nan, a zəba anan dala ata kutok, a zla, a sukom anan guvo. A guvo ata inde kutok, a slahay kup məbəburot, aday dinde ahay zərđəd ahay uho. A mac à man ata awan. ¹⁹ Matanan, way a sə təra ata nà, dō sə Urəsalima ahay fok tə slənek apan, aday tə ngaman anà guvo anahan ata ta 'am su kon a tinen nà, Hakəldama, kawa sa ja ite nà, guvo sə mez.

²⁰ Piyer a ja asa, a wa: «Matanan, mə vinde a à Deftere Jabura inde, Mbərom a ja, a wa:
“Doh anahan a nà, â təra rəgay.

Dowan â sa njahay uda bay.*”

«Aday ma ja awan asa re, a wa:

“Do hinen â zəba anan mer su way anahan awan.†”

---

* **1:20** Ca pə Jabuura 69.26. † **1:20** Ca pə Jabuura 109.8.

²¹ «Natiya, a zla pi zek kutok nà, gəbuko dō kərtek à wulen a mənuko wa aday á təra dō maslan a Yesu à yime ana Yudas inde. Sumor a nà, winen dō sə pərahan azar anà Bahay a mənuko Yesu pə kərtek a tə manay kwa siwa siwa fok, ²² a ban kwa pə ana Yuhana sa gan baptisma wa, hus pə ananahan sa ján à mburom ata awan. Zəbuko nà, dō matanan ata awan, anga i təra kawa mənuko, dō sə side aslabakay a Yesu à məke wa ata awan.»

²³ Natiya awan, ta kay anan ahay sləmay sə dō ahay cew: atə Yusufu, dōwan a tə ngaman Barsabas kabay Yustus re ata awan, tə apan Matiyas. ²⁴ Do maslan ataya ta ga amboh, ta wa: «Ba Məduwen, iken nà, ka san mivél a kuwaya zle fok. Dakan umo anan à wulen su dō a anaya cew aya nà, kə zəba wa nə waya ²⁵ aday i təra dō maslan anak, i ga anan mer su way ana Yudas sə mbəsak ata anaw. Anga Yudas kà zlak à man a mə lavay zek a anga winen ata kutok.» ²⁶ Pə dəba anahan a wa nà, ta kad anjar[†] sa ca apan, i slahay nə pə wayaw, aday anjar ata a kay anan, a slahay pə Matiyas. Winen a təra dō maslan mə slala kuro nga cew awan à yime ana Yudas inde kutok.

2

Apasay a Mbərom a dazay ahay pə njavar a Yesu ahay

¹ Natiya, pə luvon sə azar uko ana Yahuda ahay sə ngaman Pentekosta* ata nà, njavar a Yesu ahay

---

[†] **1:26** Ta kad anjar, bina ta lar anjar bay.   * **2:1** Pentekosta nà, azar uko sə təra pə dəba sə Pasəka wa à luvon kwa kuro dāra inde ata awan.

tə halay nga à man kərtek awan. ² Kwayan'a, agungol a ndəray ahay à mburom wa, kawa vəvara məduwen awan, a rah anan doh a njavar ahay mə njahay uda ata awan. ³ Tə canan anà awan aya kawa miresl sə uko, ta nay ahay, tə gəzla zek, tə njahay pa nga su dō a tinen ù doh ataya fok. ⁴ Fok a tinen a, Apasay Cəncan a a rahan atan à mível ahay inde, aday ta ma nga sa ja 'am su kon azar aya cara cara, kawa ana Apasay a Mbərom a sə varan atan məgala ata awan.

⁵ A Urəsaliima ata nà, Yahuda ahay inde bayak a tə dəfan apan à Mbərom lele, abay tinen mə njahay aya pu kon sə daliyugo ahay fok. ⁶ Tə sləne agungol ata cəna, tə halay nga à man su dō ataya awan. Aday way ata a gan atan wurdədəsdəssa, anga dō ataya tinen apan ti ja 'am nà, kuwaya a sləne ta 'am su kon anahan. ⁷ Way ata a gan atan masuwayan. Anga nan ta ma nga sa ja, ta wa: «Do anaya fok nà, tinen Galile ahay bidaw? ⁸ Aday ta ja 'am su kon a mənuko ahay fok nə kəkəmaw? ⁹ Mənuko nà, də nay ahay kwa à Partiya wa, à Mediya wa, à Elamiya wa. Mənuko dō sə njahay à Mesopotamiya ahay, à Yahudiya ahay, à Kapadosiya ahay, à Pontus ahay, à Aziya ahay, ¹⁰ à Firigiya ahay, à Pamfiliya ahay, à Misra ahay, à Siren pə daliyugo sə Libiya ahay. Mənuko dō sa nay ahay kwa à Ruma wa, ¹¹ də nay ahay kwa à Kereta wa tə Arabiya wa re. A wulen a mənuko inde nà, azar su dō aya nə Yahuda ahay, aday azar aya ite nà, tinen Yahuda ahay bay, əna tə pərahan azar anà pəra sə Yahuda ahay. Aday mənuko fok də sləne tinen apan ti dəkay anan masuwayan a

Mbərom sa ga ataya fok ta 'am a mənuko ahay nə kəkəməw?» ¹² Way a sə təra ata a gan atan masuwayan, ta san ti ja nə maw bay fok. Ta ja à wulen a tinen inde, ta wa: «Way a həna anan ata nə masuwayan dūwuraw? A nan sa ja nə maw?» ¹³ Aya əna, azar su dō aya ta ma nga sə mbasay pu dō a Yesu ahay, ta wa: «Dō a anaya nə ta sak mahay, tə vawak nga.»

Wazo ana Piyer

¹⁴ Natiya, pə dəba a wa kutok, Piyer tu dō maslan a kuro nga kərtek ataya fok tə slabak à wulen su dō ataya inde, aday Piyer a dazlan sa jan 'am anà dō ahay tə məgalak awan, a wa: «Kwanay Yahuda ahay tu dō sə njahay à Urəsalima a anaya awan, slənen anan 'am uno a anan lele, ni dəkak ikwen anan ləbara sa 'am a anan. ¹⁵ Kawa ana kwanay sə bayak nà, dō a anaya nə tə vawak nga. Əna cəkəbay matanan bay, anga həna nà, njamde dəsudō sə duwdew mba, alay sə vaway nga kà slak fan bay asanaw! ¹⁶ Aya, way a anan a təra nà, kawa ana dō maja'am a Mbərom Yo'el sa ja, a wa:

¹⁷ “Mbərom a ja nà:

A luvon mədakwidok aya inde nà, ni slan Apasay uno à kuwaya inde fok.

Wan a kwanay ahay tə dəna a kwanay ahay fok ti man anan 'am uno anà dō ahay.

Njavar a kwanay ahay ti canan anà way uno sə dəkən atan anan ataya awan.

Məced a kwanay ahay dukwen, ni jan atan 'am à cən sə zuḅay inde.

¹⁸ Ayaw, pə luvon ataya nà, ni slan Apasay uno à dō si mer su way uno ahay inde,

â ga nə mungol awan, â ga nə dənə awan, ti man anan 'am uno anà dō ahay.

¹⁹ Ni ga way masuwayan aya à mburom, aday pə daliyugo dukwen, mez i pak, uko tə jinjek ti kay ahay re.

²⁰ Pac i dav sabay, aday kiya dukwen i mbədfahan sa ca nà, nduzzo kawa mez.

Way ataya tə tərak nà, luvon ana Bahay a mənuko i saa may ata, i dəzley ahay bəse kutok.

Luvon ata nà, məduwen a aday tə mazlaḅ a re.

²¹ Matanan, kuwaya dōwan a kə dəfak nga pə sləmay ana Mbərom Fetek cəna, i tam.†»

²² Piyer a ja asa, a wa: «Kwanay Isəra'ila ahay, slənen 'am uno a anan lele aday. Yesu dō sə Nazratu ata nà, dā san zle, winen dō a Mbərom sə slənay ahay, anga Mbərom a kə gak masuwayan ahay cara cara à wulen a kwanay inde tə alay a Yesu ata awan. Kwanay kə sənən apan zle lele re. ²³ Mbərom a varak ikwen anan Yesu, kawa anahan sə lavay a zek kwakwa ata awan. Aday a san zle, kwanay dukwen kə viren anan anan à alay inde anà dō sə atahasl ahay, ti darak anan ayak pə dədom mə zləlngad awan, kawa ana kwanay sa ga anan hənə ata awan. ²⁴ Əna Mbərom kə slabakak anan ahay à məke wa, winen inde tə sifa awan. Kə təmək anan Yesu à dəcə sə amac wa, anga amac nà, məgala anahan inde sa ban anan ibay.

²⁵ «Matanan Dawuda kə jak pə Yesu, a wa: “Nə canan anà Mbərom Fetek pac pac winen inde pə cakay uno.

Winen mə njahay a tə alay puway uno.

Anga nan, ni jəjar sabay.

---

† 2:21 Ca pə Yoo'el 3.1-5.

²⁶ Matanan, mivel uno həna nə, ma rah a tə ataslay
mivel awan,
nen apan ni təba 'am sa ga ara tə ambasay
awan.

Kwa nə məcak təkede nə, nen ni dəfak ide hwiya,
²⁷ anga iken ki mbəsak nen à məke inde bay,
ki mbəsak anan zek uno â wuslay à məke inde
bay, nen do anak cəncan awan.

²⁸ Kə dəkak uno pə cəved sa njad sifa.

Ki vuro ataslay mivel bayak a pə cakay anak.†»

²⁹ «Mərak ahay, də san apan zle, bije a mənuko
Dawuda ata nə, kə məcak aday ta lak anan. Jəvay
anahan a dukwen inde, də san man a zle re.

³⁰ Winen nə, do maja'am a Mbərom. Anga nan, a
san apan zle re, 6a Mbərom kə zlapak anan anan ta
sa jan nə, i naa dəf wan sə kutov anahan à bahay
anahan inde. ³¹ Dawuda dukwen a san apan zle
Almasihu nə, i slabakay ahay à məke wa. Anga
nan, a wa:

“Iken Mbərom nə, ki mbəsak nen à məke inde bay,
ki mbəsak anan zek uno â wuslay à məke inde
bay.§”»

³² Piyer a ja asa re: «Yesu nə, Mbərom kə
slabakak anan ahay à məke wa. Manay a fok
ma san apan zle, manay do sə canan njæk tə ide
a manay ataya awan. ³³ Mbərom kə zəbak anan
ayak anga sə njahay tə alay puway anahan awan.
Yesu a təma Apasay Cəncan a pə Bəbay anahan
wa, kawa ana Bəbay anahan sə zlapay anan ata
awan. Winen dukwen kə varak umo ahay Apasay
ata re. Natiya kutok, way a kwanay sə sləne ta

† 2:28 Ca pə Jabuura 16.8-11. § 2:31 Ca pə Jabuura 16.10.

sə canan a anan fok, sa ga mer su way ata nà, winen awan. ³⁴ Aya, Dawuda nà, kè jənak à man a Mbərom itəbay. Əna winen a a wa:

“Mbərom Fetek a jan anà Bahay uno nà:

Njahay tə day sə alay puway uno,

³⁵ aday dō manide anak ahay fok nà, ni təra atan bile anak aya awan.*”

³⁶ «Anga nan, kwanay Isəra'ila ahay fok, sənen anan tə didek awan: Yesu dowan a kwanay sa vad anan ta sə daray anan pə dədom mə zləngad ata nà, Mbərom a təra anan Bahay a nuko awan aday Almasihu re.»

³⁷ Dō ataya tə sləne 'am ata fok cəna, mbac a slahay patan wa. Anga nan tə cəce pə Piyer tu dō maslan ataya wa, ta wa: «Mâ ga həna jiya nə kəmaw, mərak ahay?»

³⁸ Piyer a mbədahan atan apan, a wa: «Mbədihen anan ləen anà ines a kwanay ahay, təmihen sa ga baptisma anga sə təra dō a Yesu Almasihu ahay, aday Mbərom i pəsek ikwen anan ines a kwanay ahay, i varak ikwen Apasay anahan Cəncan awan.

³⁹ Mbərom kə zlapak sə varak ikwen Apasay anahan Cəncan ata nà, a zlapan anan anà dō ahay aday winen saa ngaman atan, saa pərahan azar ataya fok re, kawa sa ja nà, anà kwanay tə wan sə kutov a kwanay ahay, aday anà dō su kon dəren aya fok re.»

⁴⁰ Piyer a jan atan 'am a azar aya bayak asa. A nan nà, tē təma 'am ata awan, aday tā sa ya nga bay re. A jan atan asa re, a wa: «Kwanay, mbəsiken

---

* 2:35 Ca pə Jabuura 110.1.

anan do a wuswes a anaya awan, tamen zek a kwanay ahay.»

⁴¹ Do ahay bayak a tə təmahak 'am ana Piyer ata awan, tə təmahak sa ga baptisma. Pə luvon ata nà, do a Yesu ahay tə zəgahak anan apan njavar a Yesu ahay, ti ga way sə mbulo maakan. ⁴² Pac pac tinen apan ti halay nga sə tətak way pu do maslan a Yesu ahay wa, ti gəzla pen tə sləmay a Yesu, ti ga amboh. Tə njahay pə kərtek awan, à asan zek inde.

Asan zek su do a Yesu ahay

⁴³ Do a Yesu ahay fok tə jəjaran anà Mbərom lele, aday Mbərom a ga masuwayan ahay bayak a cara cara tə alay ana do maslan a Yesu ahay. ⁴⁴ Tinen a fok 'am a tinen kərtek, way a tinen dukwen mə japay pə kərtek a re. ⁴⁵ Tə sukom a way tə way a tinen, tə guvo a tinen ahay, tə japay anan dala awan, aday tə varan anà kuwaya fok nà, kawa anahan sa gan may. ⁴⁶ Pac pac fok, tinen apan ti halay nga pə kərtek awan ù doh sə mazlaḅ a Mbərom. Tinen apan ti halan nga anà way sa pa a tinen ahay pə kərtek a àga tinen aya awan. Tinen apan ti pa way a tinen ahay pə kərtek awan, tə ataslay mivel aya awan, aday tə mivel kərtek a re. ⁴⁷ Tinen apan ti həran nga anà Mbərom, ta zlan à nga anà do ahay fok. Aday do ahay tinen apan ti tam pac pac fok, Bahay Yesu winen apan i zəgahan atan anan apan do ahay.

3

Dowan a inde mə təra à məndak awan

¹ Pa pac a inde, atə Piyer tə Yuhana ta zla ù doh sə mazlaḅ a Mbərom. Ta zla nə tə njamde

maakan, alay a dō ahay sa taa ga amboh ata awan. ²Tinen apan ti dæzle à mæsudoh su doh sə mazlaḅ a Mbərom inde sə ngaman Mə-Rəḅa-Awan ata nà, ta tan ayak à nga anà dōwan a inde mə təra à məndak awan, kwa sə wahay anahan. Ta taa zəḅak anan ayak nə pac pac, anga aday i dubok way pu dō sa zla ù doh sə mazlaḅ a Mbərom ahay wa. ³Dowan ata a canan anà atə Piyer tə Yuhana tinen apan ti zla ù doh cite nà, a dubok patan wa dala.

⁴Atə Piyer tə Yuhana tə zəzor anan, aday Piyer a jan, a wa: «Ca pumo lele.» ⁵Dowan ata a zəzor atan lele. Winen a bayak i ga nà, ti varan dala. ⁶Piyer a jan, a wa: «Dala nà, inde upo ibay. Əna way a həna inde upo ata nà, ni varak anan. Na jak nà, tə sləmay a Yesu Almasihu, dō sə Nazratu, slabak, zla tə saray anak!»

⁷Piyer a bənan anan alay puway, a man zek sə slabak. Kwayan'a saray anahan ahay tə ndark-waslak anahan ahay ta njad məgala. ⁸A slabak hərom, a dazlan sa bar. Ta zla ù doh sə mazlaḅ a Mbərom tatə Piyer tə Yuhana, winen apan i zla, winen apan i dazay à mburom kwerkwer, winen apan i zambad anan Mbərom.

⁹Winen apan i zla, i zambad anan Mbərom ata nà, dō ahay fok tə canak anan, ¹⁰aday tə sənək anan kutok. Ta wa: «Winen nà, dōwan mə təra à məndak ata sa taa dubok way pə dō ahay wa pə mæsudoh sə ngaman Mə-Rəḅa-Awan ata awan.» Natiya awan, way ata a gan atan hərbəḅəkka tə mindel.

Piyer a wazay ù doh sə mazlaḅ a Mbərom

11 Dowan ata, winen pə cakay ana atə Piyer tə Yuhana hwiya, dō sa man ataya fok ta ma nga sa haw pə cakay a tinen à man a sə ngaman «Vo galak ana Sulimanu» ata awan, anga way sə təra ata a gan masuwayan anà dō ataya awan. 12 Piyer a canan atan cəna, a jan atan, a wa: «Kwanay Isəra'ila ahay, way ata a gak ikwen masuwayan nə angamaw? Aday ki cen pumo hwiya nden'e nà, angamaw? Kwanay kə bayiken dōwan a anan a mbar nà, anga məgala a manay, kabay anga mə dəfan apan anà Mbərom lele ata dāw? 13 Mbərom ana Ibərahima, tə ana Isiyaku tə ana Yakob, Mbərom ana bije a nuko ataya sə dəfan apan ata awan, anga sə varan mazlaḅ anà Yesu, dō si mer su way anahan, Mbərom kə mbərak anan dōwan a anan. Kwanay nà, kə viren anan anan à alay inde anà Ruma ahay, anga aday t̄a vad anan. Kwa abay Pilatu a gan may sə mbəsak anan dukwen, kwanay kə ngəmen â mbəsak anan bay re. 14 Winen nà, dō cəncan awan, dō didek awan, əna kə ngəmen aday Pilatu â mbəsakay anan ahay bay. Ki gen anan kem anà Pilatu bugol nà, â mbəsakak ikwen anan ahay dō a sa vad nga su dō ata adəka. 15 Kə vaden anan dō sə varan sifa anà way ahay fok ata à məke sa ndaw, əna Mbərom kə slabakak anan ahay à məke wa. Manay dukwen mi mba apan sa ra ambar sa 'am a anan tətə. 16 Dowan həna anan nà, kwanay a fok kə cinen anan, aday kə sənən anan zle, winen a mbar nà, anga kə dəfak nga pə sləmay a Yesu. Sa mbar anan jiga nà, sləmay a Yesu, anga dōwan a anan kə dəfak apan nga. Kwanay a fok, ki cinen anan.

17 «Ayaw, mərak uno ahay, na san zle, ki gen

anan way ataya anà Yesu nà, anga kə sənen didek bay. Bahay a kwanay ahay dukwen ta san didek bay re. ¹⁸ Əna way ata a ga zek matanan nà, anga 6a Mbərom kà jak anan tə dongo ana dō maja'am anahan ahay kwakwa, ta sa ja təktek Almasihu anahan saa slənak ikwen ahay ata â ga dəce. ¹⁹ Həna adəka nà, mbədihən anan ləen anà ines a kwanay ahay, men anan ù vo anà Mbərom, aday Mbərom i pəsek ikwen anan kutok. ²⁰ Aday Bahay Mbərom i varak ikwen zay, ta sə slənak ikwen ahay Yesu, winen Almasihu a Mbərom sə lavay anan zek anga kwanay kurre ata awan. ²¹ Ayaw, həna ata nà, Yesu Almasihu nà, i njahay à mburom à man ata tamak, hus i dəzle pə luvon a Mbərom saa mbəda anan way ahay fok wiya aya kawa ana dō maja'am anahan cəncan aya sa ja apan ata aday. ²² Musa a ja nà: “Mbərom Bahay a kwanay i naa varak ikwen dō maja'am hinen kawa nen à wulen ana zahav a kwanay a wa. Kə təmihən anan anan 'am anahan saa jak ikwen ata fok. ²³ Dəwan a kə təmahak anan anan 'am anahan itəbay ata nà, Mbərom i lize anan à mamasl su dō anahan ahay wa.*”»

²⁴ Piyer a pərahan anan azar sa ja, a wa: «Dō maja'am a Mbərom ahay kwakwa, a bənay ahay kwa pə Samiyel wa hus pu dō maja'am a Mbərom azar aya, fok a tinen a kərtek tə kərtek ta jak 'am pə way a sə təra pə luvon a anan ataya awan. ²⁵ Dō maja'am a Mbərom ataya ta ja way ataya pə kwanay awan, aday Mbərom kə 6anak 'am tə bije a kwanay ahay anga kwanay a re. A jan anà

---

* **3:23** Ca pə Tooktaaki Tawreeta 18.15, 18-19.

Ibərahima nà: “Tə alay ana wan sə kutov anak ahay, ni đaf alay sə mazlaḅ uno pu do su kon ahay fok.†” ²⁶ Matanan kutok, Mbərom a lah sə slənay anan ahay Yesu, do si mer su way anahan nà, anà kwanay awan, anga aday â đaf pikwen alay sə mazlaḅ anahan ta sa may ahay kwanay à cəved sə huwan a kwanay ahay wa.»

4

Atə Piyer tə Yuhana pa 'am su do sə lavan nga anà Yahuda ahay

¹ A alay a Piyer tə Yuhana tinen apan ti jan 'am anà do ahay mba, do sə gəđan dundo anà way ahay pi zek tə bahay su do sa ba doh sə mazlaḅ a Mbərom, aday tə Saduki ahay, ta zla à man a tinen. ² Ta ma nga sa ga patan mivel, anga atə Piyer tə Yuhana nà, tinen apan ti đakan anan anà do ahay nə Yesu kə slabakak ahay à məke wa. Matanan, do ma mac aya đukwen, ti naa slabakay ahay à məke wa tə sifa aya re. ³ Anga nan kutok, ta ban anan do maslan ataya awan, tə tacay atan à dangay, hus sa ca pa 'am sə sariya nə sidew awan, bina suko kà gak coy re. ⁴ Aya əna, do ahay bayak a à wulen su do sə sləne 'am a Piyer ataya wa tə təmahak 'am ana do maslan ataya awan, tə đəfak nga pə Yesu. Do ataya tə zəgahak anan do ana Yesu ahay. Tə baslay mungol ahay đəkdek, tinen mbulo đara kutok.

⁵ Ide a cəde sidew a nà, bahay sə Yahuda ahay pi zek tə məced sə Yahuda ahay aday tə miter sə Tawrita ahay tə halay nga à Urəsalima. ⁶ Atə Anas, bahay nga su do sə gəđan dundo anà way ahay, tatə

---

† 3:25 Ca pə Laataanooji 22.18, 26.4.

Kayafas, Yuhana, Aleksandire aday tə azar su dō ana Anas ahay, inde à wulen a tinen. ⁷ Tə ngaman anà dō maslan a cew ataya pa 'am a tinen, aday tə cəce patan wa, ta wa: «Kə mbəren anan dōwan a mə təra à məndak ata nà, tə məgala wuraw, kabay tə sləmay a wayaw?»

⁸ Cəna Apasay Cəncan a a zlan à mivəl inde anà Piyer, a mbəđahan atan apan, a wa: «Kwanay bahay ahay tə məcəđ ahay, ⁹ manay həna pa 'am a kwanay nà, anga sumor a manay sa ga ta sa mbar anan dōwan a vədəl a anan ata bugol bidaw? A nak ikwen sa san nà, kə mbərak tə məgala sə sləmay a wayaw daw? ¹⁰ Kak matanan nà, kwanay tə Isəra'ila ahay fok, sənen anan kutok: Dōwan a həna anan mə tavay a pa 'am a kwanay kə mbərak nà, anga məgala sə sləmay ana Yesu Almasihu, dō sə Nazaratu. Winen nà, kə vəden anan pə dədom mə zləngad awan, əna Mbərom kə slabakak anan ahay à məke wa. ¹¹ Natiya, Deftere a Mbərom a ja 'am həna anan ata nə pə winen awan, a wa:

“Kon mbala ana dō sa đezl way ahay sa lar anan ata nà,

sə təra kon sə mide lele adəka nà, winen.*”

¹² «Dō sa mba apan sa tam dō ahay miza nà, ibay, si Yesu a kərtek. Bina sləmay inde maza pə daliyugo sa mba apan sa tam mənuko uwec wa mbala ana dō ana Mbərom sə varak uko ahay ata nà, ibay.»

¹³ 'Am ana Piyer ata a gan masuwayan anà dō mə halay nga ataya awan, anga ta ca apan dō maslan

---

* **4:11** Ca pə Jabuura 118.22.

a cew ataya nà, dō mēduwen aya bay, aday mē jan-gay aya bay re, əna tē jəjar sē mbədahan atan apan bay re. Aday dō ataya tē sənak dō maslan ataya tē njahak pə kərtek a tē Yesu. ¹⁴ Əna tinen apan ti ca pə dōwan a ma mbar ata winen inde zay mē tavay a pə cakay ana dō maslan a cew ataya awan. Anga nan, ta mbak apan sē mbədahan atan apan awan a ibay jiga awan. ¹⁵ Matanan, ta ma anan dō maslan a cew ataya uho tamak, kutok tinen tē mbədədek sa vad uway pa 'am ata à wulen a tinen inde aday. ¹⁶ Ta wa: «Dō a anaya hēna jiya nà, dī ga atan kēmaw? Dō sē Urəsalima a anan ataya fok tē sənak pə masuwayan a mēduwen a tinen sa ga anan ata lele coy. Aday mənuko dukwen, dī mba apan sē mēman anan nà, i ga zek bay re asa. ¹⁷ Aya hēna nà, dī ngaman atan ayak, aday dī gafan atan 'am, tâ saa ma apan sa jan 'am tē sləmay a Yesu anà dōwan sabay. Ata kutok nà, ləbara sa 'am a tinen ata i ta 'am bay.» ¹⁸ Tē ngaman atan ayak asa, ta jan atan, ta wa: «Mbəsiken sa jan 'am tē sləmay a Yesu aday sē dakan anan ləbara sa 'am ana Yesu anà dō ahay.»

¹⁹ Aya əna, atə Piyer tē Yuhana tē mbədahan atan apan, ta wa: «Ənga, kwanay a bayiken apan lele aday, tədə saa zlan à nga anà Mbərom nē maw? Tədə sē dəfan apan nē anà Mbərom a daw, kabay lele nà, sē dəfak ikwen apan anà kwanay bugol adəka daw? ²⁰ Manay nà, way a manay sē canan ta sē sləne fok cəna, mi dakay anan, bina mi mba apan sē njahay way a manay bay.»

²¹ Pə dəba anahan a wa nà, dō sa gan atan sariya ataya tē ngəraz patan anga aday tē njahay way a

tinen, tə mbəsakay atan ahay kutok. Tə sənək sa jəka ti kəta atan kəkəməw bay, bina dō ahay fok tinen apan ti həran nga anà Mbərom anga way anahan a sa gan anà dōwan a vədal ata awan. ²² Ava ana dōwan a tinen sa mbar anan tə masuwayan ata nà, a zalay kwa kuro fudo.

Do a Mbərom ahay ta ga amboh

²³ Pə dəba a sə mbəsakay atan ahay ata nà, atə Piyer tə Yuhana ta ma pə cakay ana dō a tinen ahay, tə təkəren atan anan way ana bahay sə gədan dongo anà way ahay tə maced ahay sa jan atan ata fok. ²⁴ Dō a tinen ataya tə sləne anan 'am ata nà, tinen a fok ta ma nga sa gan amboh anà Mbərom tə mivəl kərtek awan, ta wa: «Ayaw, Bahay a manay, iken dō sə ndakay bagəbaga mburom tə daliyugo tə bəlay ahay, aday tə way a uda ataya təkə fok. ²⁵ Iken awan ka jak 'am tə dongo ana dō si mer su way anak Dawuda, winen bije a manay awan. Apasay anak Cəncan a kà jak à winen inde, a wa: “Dō su kon azar aya ti ga mivəl, aday dō sə pəra ahay ti jəjem 'am kəriya nà, angamaw?”

²⁶ Bahay sə daliyugo ahay tinen apan ti ndire zek, aday dō sə lavan nga anà dō ahay ahay tinen apan ti lavan zek anà vəram tə Mbərom Fetek aday tə Almasihu anahan.†”

²⁷ «Ayaw, way ata matanan acəkan, anga həna kutok nà, Hiridus tatə Pontiyos Pilatu, tə halay nga à wulen su doh a anan inde tə Ruma ahay tə Isəra'ila aya awan, anga sa ban 'am pə Yesu dō si mer su way anak cəncan a, iken sə walay ata awan.

²⁸ Iken nà, məgala awan. Natiya, way a tinen sa

---

† 4:26 Ca pə Jabuura 2.1-2.

ga fok nà, way kawa ananak a sa gan may kurre ata awan. ²⁹ Həna kutok, Ba Məduwen, sləne way a tinen sa ja ti gan umo ataya awan. Kem, varan məgala anà dō si mer su way anak ahay sa ja 'am anak mənəna ajəjar. ³⁰ Varan umo gədan sa mbar anan dō sə dəvac ahay ta sa ga masuwayan ahay cara cara tə məgala sə sləmay a Yesu, dō si mer su way anak cəncan awan.»

³¹ Pə dəba sa ndav anan amboh a tinen ata wa nà, man a tinen ata a bal kəzlek kəzlek. Tinen a fok tə njadək məgala sə dəkay anan 'am a Mbərom mənəna sə jəjar, anga Apasay Cəncan a kə rahak atan à mivəl inde.

Do a Yesu ahay tə jəpay anan zlile a tinen ahay pə kərtek awan

³² Do a Yesu ataya fok nà, mivəl a tinen a kərtek, abayək nga a tinen ahay kərtek a re. Tə jəpay anan zlile a tinen pə kərtek awan. Dowan sa jəka «zlile uno anuno taayək» nà, ibay fok. ³³ Tə məgala a bayək a, dō maslan ataya tə pərahan azar sə dəkay anan, tə canək anan Yesu kə slabakək ahay à məke wa. Mbərom kə gak atan sumor bayək awan.

³⁴ Dowan mətawək a à mamasl a tinen nà, inde sabay fok, bina dō aday guvo anahan inde kabay doh anahan inde ataya fok, tə sukom a way, ta nay anan dala awan ³⁵ anà dō maslan ahay, aday tinen tə varan anà kuwaya pə ananahan sa gan may.

³⁶ Dowan a inde ite, tə ngaman Yusufu, winen pə slala ana Lewi, a njahay pə daliyugo sə Kiprus. Sləmay anahan hinen nà, Barnabas, kawa sa ja nà, dō sə varan məgala anà dō ahay. ³⁷ Winen dukwen, guvo anahan inde re, a sukom a way, a nay anan dala awan, a varan anan anà dō maslan ahay.

5

Atə Ananiyas tə uwar anahan Safira

¹ Dowan a inde asa tə ngaman Ananiyas tə uwar anahan Safira, tə sukom anan way tə guvo a tinen.

² Tinen a ta pak 'am ahay i zek. Ananiyas a ra pə dala wa məcak, a ndakay apan man. Azar a kutok a zla anan à man ana dō maslan ahay. ³ A dəzlek anan ayak cəna, Piyer a jan, a wa: «Ananiyas! Kə mbəsakan anan mivel anak anə Fakalaw angamaw? Anga həna nà, kə gəđak anan mungwalay anə Apasay Cəncan awan. Ka rak ayak pə dala sə guvo a kwanay wa məcak agay nà, angamaw?

⁴ Guvo a nà, guvo anak awan. Kə sukumak anan way đukwen, dala nà, ananak a re. Əna kə jalay sa ga way lelibay a matanan nà, angamaw? Kə gəđan mungwalay ata nà, anə dō zənzen a bay, əna anə zek a Mbərom awan.»

⁵ Pə dəba sə sləne 'am ata wa cəna, Ananiyas a slahay à məndak, aday a mac kwayan'a. Dō sə sləne ləbara sa 'am ataya fok nà, mbac kə slahak patan wa, ta ma nga sə jəjar. ⁶ Pə dəba anahan a wa nà, njavar ahay ta zlak ayak ù doh, ta nga apan rəkot, ta nay anan uho saa la anan.

⁷ A njahay pə dəba wa way sə ler maakan nà, uwar anahan Safira đukwen kə zlak ayak ite. Winen kə sənək pə way a sə təra tə mbaz anahan ata bay fok. ⁸ Uwar ata a dəzlek ayak ù doh cəna, Piyer a cəce panan, a wa: «Uwar a anan, ənga, jan umo aday. Kə sukumen anan way tə guvo a kwanay nà, dala a nə kawa winen a anan dəp đaw?»

Uwar ata a mbəđa apan, a wa: «Ayaw, dala a nà, matanan awan.»

⁹ Piyer a jan asa, a wa: «Mazar! Kwanay tə mbaz anak kə jipen 'am a kwanay kərtek sə njəkan uda anà Apasay a Bahay Yesu nà, angamaw? Ənga, cak ayak apan, dō sa la anan mbaz anak ahay, tinen uho. Kagasl, ti naa zəbak ayak iken saa la cite.»

¹⁰ Pə dəba ana 'am ata wa cəna, uwar ata a slahay à məndak, aday a mac. Njavar ahay ta nay ù doh, tə zəba məsinde, ta lak anan ayak pə cakay ana mbaz anahan. ¹¹ Dō a Yesu ahay fok tu dō sə sləne anan ləbara sa 'am ata fok nà, ta ma nga sə jəjar.

Dō maslan ahay ta taa ga mer su way masuwayan aya bayak awan

¹² Dō maslan ahay nà, ta taa ga mer su way masuwayan aya bayak a à wulen sə dō ahay inde. Dō a Yesu ahay fok ta taa halay nga ù vo sə galak ana Sulimanu inde à gala su doh sə mazlaḅ a Mbərom. ¹³ Əna, kwa abay dō ahay tinen apan ti ja patan ta sa ja nà, tinen dō lele aya dukwen, dō a azar aya sə dəfan apan anà Yesu bay ataya ta ngam sə njahay pə cakay a tinen bay fok. ¹⁴ Tə winen ata təke dukwen, dō ahay tinen apan ti dəf nga pə Bahay Yesu hwiya. Dō a Yesu ahay tinen apan ti zəga apan nà, pac pac, mungol tə uwar aya təke fok. ¹⁵ Dō ahay tə sləne 'am sə masuwayan ana dō maslan ataya sa ga ata kutok. Anga nan, ta ma nga sa zla anan dō sə dəvac a tinen ahay pə cəved ahay, tə nahay atan pə biket kabay pə lala, anga tinen tə bayak nà, hinahibay Piyer i zla ta man ata nə, mezeze anahan a â njad sə laman anà dō sə dəvac a tinen azar aya awan. ¹⁶ Dō maza aya ite ta nay anan ahay tu dō sə dəvac a tinen ahay kwa à wulen su doh a azar aya sa mban anà Urəsalima

ataya wa. Ta nay anan ahay tu dō a tinen dōvac aya awan, tu dō a setene sa taa vawan atan nga ataya fok. Ta nan atan anan ahay, aday fok a tinen a tē mbərak.

Təjugwar 'am pu dō maslan a Yesu ahay wa

¹⁷ Natiya kutok, bahay nga su dō sə gədan dundo anā way ahay, tu dō anahan ahay tinen à wulen sə Saduki ahay ataya fok nā, ta ma nga sə jugwar 'am pu dō maslan a Yesu ahay wa, ta ga patan sərak.

¹⁸ Cəna, ta ban anan dō maslan a Yesu ataya, aday tē dōfak atan ayak à dangay. ¹⁹ Aya əna, cəkəbay, à luvon ata inde nə, maslay a Mbərom a nay ahay, a tēba anan məsudoh sə dangay ata awan, aday a nay anan ahay dō maslan ataya uho. A jan atan kutok, a wa: ²⁰ «Həna nā, zlen à gala su doh sə mazlaḅ a Mbərom, aday kâ sa dīken anan ləbara sə sifa wiya a anan fok anā dō ahay.»

²¹ Dō maslan ataya tē təmahak 'am ana maslay a Mbərom ata awan, tē wule sə duwdew à gala su doh sə mazlaḅ a Mbərom kutok. Ta zlak ayak nā, tinen gədek anan azar sə tətakan anan way anā dō ahay.

Pə dəba wa mənjoek, bahay nga su dō sə gədan dundo anā way ahay, tu dō anahan ahay tē dəzlek ayak cəna, tē ngaman ayak anā dō sə lavan nga anā Yahuda ahay, kawa sa ja nā, məcəd sə Isəra'ila ahay fok. Aday kutok, ta slan suje ahay pu dō maslan ataya à dangay. ²² Suje ahay tē dəzle ù doh sə dangay nā, ta tak anan ayak à nga anā dō maslan ataya à man ata sabay. Cəna, ta may ahay pə dəba à dangay wa, ta nay, ta jan anā dō mə halay nga ataya awan, ta wa: ²³ «Manay ma zlak ù

doh sə dangay kawa ana kwanay sa jan umo ata acəkan, əna ma tan ayak à nga anà məsudoh nà, mə tacay awan, aday dō sa ba patan ataya dukwen, tinen cekərkərre tə ide, tinen apan ti ba re. Mə təba anan məsudoh, ma zla ù doh sə dangay nà, ma tak anan ayak à nga anà dōwan à man ata bay.» ²⁴ Dō sə lavan nga anà suje sa ba pu doh sə mazlaḅ a Mbərom, tə bahay sə gədan dongo anà way ahay, tə sləne ləbara sa 'am ata matanan cəna, a wusen atan nga. Ta ma nga sə cəce pi zek a tinen aya wa, ta sa jan i zek ahay nà: «Way a anan a ga matanan ata nà, aday ma sə təra tu dō a anaya awan anaw?»

²⁵ Pə dəba anahan a wa nà, dōwan a inde a nay ahay, a jan atan nà: «Dōwan a kwanay sə tacak atan ayak à dangay ataya nà, tinen à gala su doh sə mazlaḅ a Mbərom, tinen apan ti tətakan anan way anà dō ahay.» ²⁶ Cəna, bahay sə suje ahay a zla patan tu dō anahan ahay saa bənay atan ahay. Əna ta nay atan nə tə gədan a bay, anga tinen a dukwen tə jəjaran anà man su dō awan, ta sə bayak nà, hinahibay dō ahay ti i tar atan tu kon. ²⁷ Ta nay atan ahay dō maslan ataya kutok, aday tə tavay atan pa 'am sə məced sə Yahuda ahay. Bahay nga su dō sə gədan dongo anà way ahay a cəce patan wa kutok, a wa: ²⁸ «Manay nà, mə gafak ikwen 'am lele ta sa jak ikwen nà, kà sa tətiken anan anan way anà dō ahay tə sləmay ana dōwan ata sabay. Əna hwiya kə mbəsiken bay. Həna, wulen su doh sə Urəsalima nà, 'am ata kà tak uda 'am coy. Natiya, tə way a kwanay sa ga ata nà, a nak ikwen sa ja nə 'am sə amac anahan ata nə pa nga a manay daw?»

²⁹ Piyer tu dō maslan a azar ataya tə mbədahan atan apan, ta wa: «Sumor a nà, mē dəfan apan

bugol nà anà Mbərom, bina anà dō zənzen a bugol dāw? ³⁰ Kwanay nà, kə vədən anan Yesu ta sə daray anan pə dədom mə zləngad awan. Əna pə dəba anahan a wa nà, Mbərom dō ana bije a mənuko ahay sə dəfan apan ata kə slabakak anan ahay à məkə wa. ³¹ Mbərom nà, kə varak anan mazlaḅ, kə dəfak anan tə day sə alay puway anahan, kə tərak anan bahay awan, dō sa tam dō, anga aday à dakan anan anà Isəra'ila ahay cəved sə mbədahan ləen anà ines a tinen ahay aday i pəsen atan anan. ³² Manay apan mi side anan, aday Apasay Cəncan a i side anan re. Winen nà, Mbərom a varan anan anà dō sə dəfan apan ataya awan.»

³³ Dō mə halay nga à man sa ga sariya ataya tə sləne 'am ata cəna, ta ga patan mivəl tə mindel. A nan atan sa vad anan dō maslan ataya à məkə. ³⁴ Aya əna, dōwan a inde à wulen a tinen awan, a slabak. Dōwan ata nà, tə ngaman Gamaliyel, winen Farisa ahay, aday winen miter sə Tawrita a re. Dō ahay fok tə jəjaran deeḅ deeḅ. A jan anà dō ahay, a wa: «Ənga, mbəsiken anan dō maslan a anaya tá zla uho mənjoek aday.»

³⁵ Pə dəba ana dō maslan ahay sa nay uho ata nà, a jan anà dō ataya kutok, a wa: «Kwanay Isəra'ila ahay, gen anan ngatay anà way a kwanay a saa gan anà dō a anaya ata awan. ³⁶ Anga kə njahak bayak a bay, dōwan a inde tə ngaman Tudas, kà nak ahay, a jan anà dō ahay nà, winen bahay məduwen awan. Aday dō ahay ti ga səkat fudō tə pərahak anan azar. Pə dəba anahan a wa nà, tə vədak anan, dō sə pərahan azar ahay fok ta tak 'am, aday ləbara sa 'am anahan inde həna sabay.

37 «Pə dəba wita wa asa dukwen nà, dōwan a sə ngaman Yudas winen dō sə Galile ahay ata, a nay ahay à alay a sə baslay anan sləmay sə dō ahay pə daliyugo ata awan. Winen dukwen, kà rak dō ahay bayak a pi zek, tə pərahak anan azar. Pə dəba a wa, ta vad anan dukwen, dō sə pərahan azar ataya ta tak 'am saret fok re.

38 «Anga nan, nen apan ni jak ikwen way inde kərtek həna: Mbəsiken anan dō a anaya awan tã zla way a tinen. Dōwan â sa gan atan awan bay fok. Kak mer su way a tinen a sa ga anan ataya, ta nay à nga su dō zənzen a wa, mer su way a tinen ataya ti lize asəka, ti dəzle anan jo à man a bay! 39 Aya əna, kak ta ga mer su way a Mbərom acəkan nà, ki mben apan sə lize anan 'am a anan tətibay re. Matanan, gen ngatay aday, bina hinahibay ki sa gen mægəzləga ti zek a Mbərom awan.»

40 Natiya, dō mə halay nga sa ga sariya ataya, tə təma 'am ana Gamaliyel ata awan. Tə ngaman ayak anà dō maslan ataya ù doh miza awan, tə ndaḅay atan, tə gafan atan 'am ta sa ja nà: «Kâ si jen anan 'am anà dō ahay tə sləmay a Yesu sabay fok.» Tə mbəsak atan kutok.

41 Do maslan ahay ta nay ahay à wulen su dō ataya wa tə ataslay mivel awan, anga Mbərom a ca patan, ta slak aday dō ahay tə pəkan atan waray i ide, tã ga atan alay anga sləmay a Yesu. 42 Tinen bine siwaw nà, pac pac fok, ta zla à gala su doh sə mazlaḅ a Mbərom aday à gulom su doh sə dō ahay re, tinen apan ti wazay, ti dakan anan anà dō ahay nà, ləbara mugom a sa ja nə Yesu winen Almasihu ata awan.

6

Tə walay do ahay cuwbe i mer su way a Mbərom inde

¹ A alay ata kutok nà, abaslay su do sə pərahan azar anà Yesu ahay kə zəgahak apan bayak awan. Aday acakal 'am kə zəbak ahay à wulen ana do sa daf nga pə Yesu ahay tinen sa ja 'am sə Gərek ahay tu do sa ja 'am sə Ibəraninko ahay ata awan. Do sa ja 'am sə Gərek ataya ta wa: «Pac pac, à man sə gəzla way sa pa nà, mədukway sə uwar a manay ahay ta njad awan itəbay.»

² Anga nan kutok, do maslan ataya tə halan nga anà do sa daf nga pə Yesu ahay fok, aday ta jan atan, ta wa: «A zla pi zek manay mi mbəsak mer su way sə dakay anan 'am a Mbərom bay. Mi mbədək pi mer su way sə gəzlan way sa pa anà do ahay nà, i ga zek bay. ³ Anga nan, mərak ahay, wilen do ahay cuwbe à wulen a kwanay wa, tinen do ma rah Apasay a Mbərom aya awan, do sə kəlire* ahay aday ma ndar sləmay aya re. Di mbəsakan anan mer su way sə gəzla way sa pa nà, anà tinen kutok.

⁴ Aday manay mi ga amboh, mi dakay anan 'am a Mbərom tə fefəne kutok.»

⁵ 'Am ata kə zlak anan à nga anà do a Yesu ahay fok. Matanan, tə walay Etiyen, winen do sa daf nga pə Yesu lele aday ma rah a tə Apasay Cəncan a re. Asa tə walay apan atə Filip, Porokoros, Nikanor, Timon, Parmenas tə apan Nikola, winen do sə wulen su doh sə Antakiya. Abay winen nà, do sə pəra əna ba kə təmahak sə pərahan azar anà Tawrita a Musa. ⁶ Pə dəba wa nà, ta zla anan do

---

* **6:3** Kəlire a anan nà, madan bay, əna asan way ana Apasay a Mbərom.

ataya cuwbe pa 'am ana do maslan a Yesu ataya awan. Do maslan ahay ta ga amboh, tə dafan atan alay pa nga anà do mə walay ataya anga sa daf atan i mer su way ata inde kutok.

⁷ Matanan kutok, 'am a Mbərom nà, a zəga apan sa ta 'am bayak awan. Do sa daf nga pə Yesu ahay ta ma nga sə zəga apan tə mindel à Urəsalima. Aday do ahay bayak a à wulen su do sə gadfan dungo anà way ahay wa tə dafak nga pə Yesu a re.

Ta ban anan Etiyen

⁸ Etiyen nà, Mbərom kə dafak apan alay sə mazlaḅ anahan, kə varak anan məgala sa ga masuwayan sə way ahay cara cara pa 'am sə do ahay.

⁹ Azar sə Yahuda aya inde à man ata awan, ta taa halay nga ù doh sə wazay a tinen sə ngaman doh sə wazay sə bile mə mbəsak aya ata awan. Ta nay ahay à wulen su doh sə Siren tə Aleksandriya wa, aday azar aya dukwen ta nay pə daliyugo sə Silikiya tə Aziya wa. Tinen a ta ma nga sa vad awiyaway tatə Etiyen. ¹⁰ Aya əna, ta mbak apan sə vədan uway bay, anga Apasay a Mbərom kə varak anan kəlire† sa ja 'am.

¹¹ Pə dəḅa anahan a wa nà, tə haman anà do ahay aday tə gad apan mungwalay ta sa ja nà: «Mə slənek Etiyen kə jənak anan pa 'am anà Musa aday anà Mbərom re.»

¹² Ta 'am a tinen ata kutok, ta ma nga sə səder anan mivel sə do ahay, ta sə məced sə Yahuda ahay, ta sə miter sə Tawrita ahay. Ta ban anan Etiyen, ta zlan anan ayak anà do sə lavan nga anà Yahuda

---

† **6:10** Kəlire a anan nà, madan bay, əna asan way ana Apasay a Mbərom.

ahay ataya awan. ¹³ Ta ray ahay do sa gad apan mungwalay miza aya asa. Tə dazlan sa gad apan mungwalay aya kutok, ta wa: «Dowan a anan a ja 'am lelibay a pu doh sə mazlaḅ a Mbərom, aday pə Tawrita ana Musa re. ¹⁴ Mə slənek panan winen apan i ja, a wa: Yesu do sə Nazaratu ata i mbazl anan doh sə mazlaḅ a Mbərom aday i mbəda anan 'am ana Musa ma ja aya asa re.»

¹⁵ Do a mə halay nga ù doh sa ga sariya ataya fok, ta ma nga sə zəzor anan Etiyen, aday tinen apan ti ca pə ide anahan a nà, a gan atan nə kawa ta ca pə maslay a Mbərom.

7

Etiyen a təkəren 'am a Mbərom anà do sə lavan nga anà Yahuda ahay

¹ Pə dəḅa anahan a wa kutok, bahay nga su do sə gədan dongo anà way ahay, a cəce pə Etiyen wa, a wa: «'Am a sa ja apak a anaya fok nà, mungwalay daw?»

² Etiyen ite a mbəḅahan atan apan, a wa: «Mərak uno ahay tə bəbay uno ahay, ənga, pəken sləmay pa 'am uno a anan aday. Mbərom Bahay sə mazlaḅ kà kak anan zek anà bije a mənuko Ibərahima à alay a winen pə daliyugo sə Mesopotamiya mba, kà zlak à Haran fan bay ata awan. ³ Mbərom a jan nà: “Slabak, zla pu kon anak wa, mbəsak anan do anak ahay, aday kà zla ù kon a həna nen saa ḅakak apan ata awan.*”

⁴ «Cəna, Ibərahima a slabak pə daliyugo sə Kaldiya ahay wa, a zla à wulen su doh sə Haran,

---

* **7:3** Ca pə Laataanooji 12.1.

a njahay à man ata awan. Pə dəba ana bəbay anahan sa mac wa ite, Mbərom a jan â hədək ù kon hinen asa, â nay à man a nuko a anan awan. ⁵ A alay ata nà, Ibərahima nə wan anahan inde fan bay. Kwa man sa daf saray dap kərtek dukwen, kə varak anan fan bay. Əna Mbərom a zlapan anan tə daliyugo a anan, a wa: “Ni varak anan daliyugo a anan, ki lavay anan iken ta wan sə kutov anak ahay fok.” Aday à alay anahan sa jan 'am ata dukwen, Ibərahima nə wan anahan inde fan bay fok. ⁶ Mbərom a jan ahay, a wa: “Wan sə kutov anak ahay ti njahay pə daliyugo sə mədurlon, ti təra atan bile aya ta sa ga atan alay ava ahay səkat fudo. ⁷ Aya əna, kon a saa təra atan bile ahay ata nà, nen a ni i kəta anan. Aday pə dəba anahan a wa nà, ni may atan ahay pə daliyugo a anan, ti naa hərə nga kutok.†” ⁸ Matanan, Mbərom a ban 'am tə Ibərahima, ta sa ja â gad mədəndalas. Pə dəba anahan a wa, Ibərahima a wahay Isiyaku, aday pə luvon jəmaakan sə wahay anahan nà, a gəfan mədəndalas. Isiyaku dukwen a wahay Yakob, a gan matanan, aday Yakob ite a wahay wan anahan ahay kuro nga cew ataya awan, tinen bije a mənuko ahay, a gan atan matanan re.

⁹ «Bije a mənuko ataya nà, ta nan ide anà mərak a tinen Yusufu, tə sukumak anan way pə daliyugo sə Misra bile awan. Tə winen ata təkə dukwen, Mbərom winen apan i ba anan Yusufu hwiya, ¹⁰ a tam anan pə way sə gəban ahay 'am ahay wa. A varan kəlire anga aday â zlan à nga anà Firawna, bahay sə Misra ata awan. Anga nan, Firawna a daf

---

† 7:7 Ca pə Laataanooji 15.13-14; Gurtaaki 3.12.

anan dō sə lavan nga anà daliyugo sə Misra, aday dō sə lavan nga anà gulom su doh anahan re.

¹¹ «Aday kutok nà, may a ga pə daliyugo sə Misra ata, tə daliyugo sə Kanana a təke fok. Zek kà dak anan anà dō ahay nà, ndəlekeke. Matanan, bije a mənuko ataya ta njad way sa pa sabay. ¹² Pə dəba wa kutok, Yakob a sləne sa jəka ndaw inde sə sukom à Misra nà, a slan bije a mənuko ataya tâ saa sukumay ahay ndaw. Wita, mama'am sə azla a tinen à Misra. ¹³ Ta ma mə slala cew a saa sukumay asa nà, Yusufu kə dakak anan anan zek anà mərak anahan ahay. Matanan Firawna dukwen kə sənak zahav ana Yusufu ahay kutok. ¹⁴ Pə dəba anahan a wa, Yusufu a slan dō saa nay anan ahay bəbay anahan Yakob tə zahav anahan aya təke. Tinen sa nay pə daliyugo sə Misra ata nà, abaslay a tinen a nə kwa kuro cuwbe nga dara. ¹⁵ Matanan, Yakob a njahay à Misra. Pə dəba anahan a wa nà, a mac à man ata awan, tə bije a mənuko ataya təke. ¹⁶ Ta zla saa la atan à Sikem pə daliyugo sə Kanana, à jəvay ana Ibərahima sə sukom pə zahav ana Hamor wa ata awan.

¹⁷ «À alay aday 'am a Mbərom sə zlapan anan anà Ibərahima ata i təra, i i sla bəse coy nà, zahav a mənuko Isəra'ila ahay a ma nga sə wasay pə daliyugo sə Misra ata awan. ¹⁸ Aday Misra ahay ta daf uda bahay hinen, əna bahay a wiya ata a san Yusufu bay. ¹⁹ Anga nan, a ga wurwer pə bije a mənuko ataya awan, a ga atan alay. A gan atan bəlaray tâ lar anan wan a tinen ndəlebebe aya aday tâ mac. ²⁰ A alay ata ite, tə wahay Musa, wan lele a pa 'am a Mbərom, leftekəre. Ta gan nga àga bəbay anahan ù doh way sə kiya maakan ahay.

21 Pə dəba anahan a wa, ta zla anan, tə mbəsak anan pa 'am zliner. Əna dəna a bahay ata a tan à nga, a zəba anan, a dəfok anan agay kawa wan si zek anahan wanahan. 22 Musa nà, à alay a winen sa har àga bahay ata nà, kə tətakak anan asan way sə Misra ahay fok. Winen nà, a san sa ja 'am zle lele, aday a ga mer su way dukwen tə mǝgala re.

23 «Ava ana Musa a ga kwa kuro fuđo nà, a jalay sa zla saa can ide anà đo sə zahav anahan Isəra'ila ahay. 24 Winen a tan à nga anà đo sə Misra inde, winen apan i ga anan alay tu đo sə Isəra'ila ahay. A zla sa man zek anà đo anahan ata, bəskol winen vad anan đo sə Misra ata məsinde awan. 25 Musa a bayak nà, Isəra'ila ahay ti san Mbərom i tam atan tə alay anahan. Əna đo anahan ataya tə sənək bay. 26 Sidew a asa a tan à nga anà đo anahan Isəra'ila ahay cew tinen apan ti vad zek. Anga nan, a təkər anan sə ndakay atan pi zek, a jan atan, a wa: “Məndala uno ahay, aday kwanay nə tə mərək ahay asanaw, ki vədən zek nà, angamaw?” 27 Aya əna, đo sə jugwar 'am ata a kađan anà Musa ta sa jan nà: “İken, waya sa đaf iken bahay a pa nga a manay aday sa gan umo sariya anaw? 28 Bina, a nak sa vad nen kawa iken sa vad anan đo sə Misra avad ata re đaw?” 29 Musa a sləne 'am ata cəna, a haw way anahan pə daliyugo sə Madiya saa njahay à man ata kawa mədurlon. Pə dəba wa, a njad wan mungol aya cew à man ata re.

30 «Pə ava anahan a kwa kuro fuđo ata nà, maslay a Mbərom a kan ahay zek ù uko sə vərəgaz wa à man sa saf bəse tə bəzlom sə Sina. 31 Musa a canan anà way ata nà, a gan masuwayan. Anga nan, a hədek apan saa zəzor anan. Əna Mbərom Ba Məduwen a jan ahay, a wa: 32 “Nen nà, Mbərom

ana bije anak ahay. Nen Mbərom ana Ibərahima, Mbərom ana Isiyaku aday Mbərom ana Yakob.” Musa a sləne 'am ata cəna, a ma nga pə ajəjar kwaslkwaslkwasl. A rihe nga ù vo, a nan sə canan sabay fok. ³³ Mbərom a jan ahay asa, a wa: “Culok anan təkarak à saray wa, bina man a iken sə tavay uda ata nà, man cəncan awan. ³⁴ Ayaw, Musa, nen nə sənək pə dəcə ana dō uno ahay sa ga pə daliyugo sə Misra, nə slənek adəma way a tinen awan. Anga nan, nə dazak ahay həna nà, sa naa təmay atan ahay. Həna ni slan iken, ma à Misra asa. †”»

³⁵ «Musa ata nà, Isəra'ila ahay tə larak anan, anga 'am a tinen sa jan “Wayə sa daf iken bahay a pa nga a manay aday sa gan umo sariya anaw?” ata awan. Aya Musa ata nà, Mbərom kə gəbak anan, kə tərak anan bahay awan, dō sa tam dō a re. A walay anan tə alay ana maslay anahan sa kan zek ù uko sə vərəgaz inde ata awan. ³⁶ Musa nà, a təmay atan à Misra wa. A ga masuwayan ahay cara cara à Misra, à bəlay sə ngaman Bəlay Dəzdəz ata, aday ava kwa kuro fudō à saf inde re.

³⁷ «Musa ata asa re kà jak anan anà Isəra'ila ahay, a wa: “Mbərom i naa slənək ikwen ahay dō maja'am anahan hinen kawa nen à wulen ana dō sə zahav a kwanay ahay wa. §” ³⁸ Aday à alay a bije a mənuko ahay tinen mə halay nga à kibe pə pala ata nà, maslay a Mbərom a jan 'am à Musa pə bəzlom sə Sina. Musa kə tərak dō a sa ma anan 'am à wulen ata ana maslay a Mbərom tə bije a mənuko ataya awan. A təma 'am sa var sifa ahay

---

† 7:34 Ca pə Gurtaaki 2.14 - 3.10. § 7:37 Ca pə Tooktaaki Tawreeta 18.15.

pə Mbərom wa, aday a mak uko anan 'am ataya awan.

³⁹ «Aya əna, bije a mənuko ataya tə ngəmak sə təmahan anan 'am ana Musa bay, tə larak anan. Ta gan may adəka nà, sa ma à Misra bugol. ⁴⁰ Anga nan, ta jan anà Haruna nà: “Ndakan umo mbərom a manay ahay, aday mi bar nà, mi daf anan pa 'am wa. Bina Musa sə dowan a anan sa ray ahay mənuko à Misra wa ata nə ma san sa tan à nga nə maw bay.*” ⁴¹ Natiya, tə ndakan pəra anà nga a tinen ahay. Pəra ata nà, kawa wan sə minjev. Tə həran nga ta sə waslan way. Ta ga azar uko sə taslay mivel anga mer su way a tinen ata awan.

⁴² Aya əna, Mbərom a mbəsak atan à alay anahan wa sənday, aday tē dəfan apan anà mawuzlawazl ahay. Kə tərak kawa ana dō maja'am a Mbərom sa ja apan à Deftere a Mbərom inde ata awan, Mbərom a wa:

“Kwanay Isəra'ila ahay, à alay kwanay à saf inde way sə ava kwa kuro fudō ata nà,
kə wislen uno way daw, kə viren uno way daw?

Kə viren uno awan bay fok.

⁴³ Aya əna, kə ndiken jawjawa anga pəra sə ngaman Molok ata awan,
aday kə taviken anan mawuzlawazl sə pəra a kwanay sə ngaman Refan ata re.

Pəra ataya nà, kə ndiken atan tə alay a kwanay anga sə həran atan nga.

Anga nan, ni razl kwanay pə daliyugo a anan wa,
ti ra kwanay dəren pə Babila wa re.†”

* **7:40** Ca pə Gurtaaki 32.1, 23. † **7:43** Ca pə Amos 5.25-27.

44 «À alay a bije a mənuko ahay à kiβe ata nà, ta taa gəβa anan jawjawa sə mazlaβ a Mbərom. Tə ndakay anan nə uwek, kawa ana Mbərom sə đakan anan minje awan anà Musa ata awan. 45 Pə dəβa anahan a wa, atə Yosuwə tə bije a mənuko ahay ta pak anan 'am sə jawjawa sə mazlaβ a Mbərom ata à alay a bəbay a tinen ahay wa. Ta zla pə daliyugo sə Kanana nà, tə zəβa anan alay. Do sə daliyugo ataya nà, Mbərom kə rəzlak atan. Bijə a mənuko ataya ta pak atan pə daliyugo ata wa. Matanan, jawjawa sə mazlaβ a Mbərom ata inde à Kanana dezl ahay pə alay ana bahay Dawuda sə njahay à bahay inde ata awan.

46 «Bahay Dawuda a nà, kə tərak ləliwə ana Mbərom. Aday kutok nà, Dawuda a cəce cəved aday à ndakan doh anà Mbərom ana Yakob. Əna Mbərom kə varak anan cəved sə ndakay doh ata bay. 47 Saa han doh ata nà, bahay Sulimanu, wan ana Dawuda.

48 «Aya əna, Mbərom sə bagəbaga mburom i njahay ù doh su dō zənzen a sə ndakay ata bay. Kawa ana dō maja'am a Mbərom sa ja, 49 Mbərom a wa: “Bagəbaga mburom kə tərak man sə njahay sə bahay uno.

Aday daliyugo đukwen, man sa đaf saray uno re. Bina, ki i ndiken uno təde nà, doh sa ma ite anaw? Man aday ki viren uno təde sə njahay uda ata nə ahaw?

50 Bina, sə ndakay anan way ataya fok nà, nen a bidaw?†»

51 Etiyen a pərahan anan azar ta sa ja, a wa: «Kwanay nà, dō rawraw aya pa 'am a Mbərom

---

† 7:50 Ca pə Esaaya 66.1-2.

kawa dō sə pəra ahay. Bina kə tīcen anan mīvel a kwanay, kə rəden anan sləmay a kwanay, anga aday kə slənen 'am a Mbərom bay. Kə ngəmen sə dəfan apan anə Apasay Cəncan a bay. Kwanay kawa bīje a kwanay ahay. ⁵² Bina, abay dō maja'am a Mbərom a wura aday bīje a kwanay ahay ta gak anan alay bay anaw? Tə vədak anan dō maja'am a Mbərom aya sə dakan atan anan ahay anay ana dō maslan anahan a dīdek ata awan. Aday dō maslan anahan a dīdek ata a dəzley ahay ta nga anahan a dukwen, ki gen apan daf, kə vəden anan re. ⁵³ Kwanay nà, kə təmīhen anan Tawrita ana Mbərom sə slənay tə alay ana maslay anahan ahay ata awan, əna kə ngəmen sə dəfan anan apan bay.»

Amac ana Etiyen

⁵⁴ Dō sə lavan nga anə Yahuda ahay ataya tə sləne 'am ana Etiyen ata fok nà, 'am ata a cəban atan nə ndəlekeke, ta ga apan mīvel tə mindel. Ta ma nga sa rac apan alay təsl təsl jīga awan. ⁵⁵ Aya əna, Etiyen nà, wīnen ma rah Apasay Cəncan awan, a ca idə à mburom, a canan ayak anə jīyjay sə mazlaḅ a Mbərom, aday anə Yesu mə tavay a tə alay puway a Mbərom. ⁵⁶ A ja, a wa: «Nə canan ayak anə bagəbaga mburom mə təḅa awan, aday Wan su Dō dukwen, wīnen mə tavay a tə alay puway ana Mbərom re.»

⁵⁷ Dō sə sləne 'am anahan ataya fok ta zlah, tə rəday a sləmay a tīnen ahay, anga aday tē sləne 'am anahan ataya sabay fok. Tə slabak fok a tīnen a, ta kad apan. ⁵⁸ Ta ban anan, ta zla anan à wulen su doh wa, aday tə dazlan sa tar anan tu kon. Dō sə

side way ataya tə culok anan zana a tinen ahay pi zek wa, tə halan anan anà njavar a inde tə ngaman Sol anga aday á ban atan apan.

⁵⁹ A alay a tinen apan ti tar anan Etiyen tu kon ata nà, a ga amboh, a wa: «Bahay uno Yesu, həna nà, kem, təma sifa uno à alay anak inde ite.» ⁶⁰ A slahay duk duk gərmec, a zlah pi zek sə məgala, a wa: «Amboh, Bahay uno, pəsen atan anan ines a tinen a anan ite.» Pə dəba ana 'am anahan ata wa cəna, a mac.

8

¹ Avaf Etiyen ata nà, kà zlak anan à nga anà Sol a re.

Sol a ga anan alay tu do a Yesu ahay

Ta pac ata kwayan'a cəna, tə dazlan sa ga anan alay tu do a Yesu ahay à wulen su doh sə Urəsalima inde. Tinen a fok ta ta 'am à Urəsalima wa. Ta haw à wulen su doh sə kibe sə Yahudiya ta sə Samariya aya awan. Mə mbəsak a à Urəsalima nà, do maslan a Yesu ahay vərre coy. ² Do sə jəjaran anà Mbərom a azar aya ta nay, ta la anan Etiyen, tə yimak anan dukwen tə mindel. ³ Aya əna, Sol sə dowan ata nà, a ma nga sə pəslay anan do a Yesu ahay nə jiga awan. A zla nà, doh tu doh, gədek sə bənay anan ahay do sa daf nga pə Yesu ahay, uwar tə mungol aya təke fok, pa tacak atan ayak à dangay.

Filip a wazay pə daliyugo sə Samariya

⁴ Do a Yesu a sa ta 'am ataya ta ma nga sə dəkay anan ləbara a Yesu à man a tinen sa bar ataya fok. ⁵ Filip nà, a zla à wulen su doh a inde pə daliyugo sə Samariya. A man ata kutok, a dəkay anan 'am a Yesu Almasihu anà do ahay. ⁶ Do sə

wulen su doh ataya ta pak sləmay pa 'am ana Filip nə lele, anga tə slənek 'am anahan, aday tə canak anan anə way anahan sa ga tə masuwayan aya ata awan. ⁷ Setene ahay ta nak ahay à do ahay wa bayak awan, ta sa zlah pi zek tə məgalak awan. Do mə təra à məndak aya tu do vədal aya bayak a tə mbərak re. ⁸ Matanan, ataslay mivel inde bayak a à wulen su doh sə Samariya ata awan.

⁹ Natiya, à wulen su doh ata inde nà, dowan a inde tə ngaman Simon. Dowan ata nà, maram awan, kà gak mer su way sa gan masuwayan anə do sə Samariya ataya tə mindel, aday a wa winen nà, do məduwen awan. ¹⁰ Do ataya fok, do mətawak aya tu do zlile aya təke, tə varan zlangar anə dowan ata, ta sa ja nà: «Winen nə məgala a Mbərom sə ngaman Məgala Məduwen a ata awan.» ¹¹ Kə njahak nə bayak awan, Simon sə dowan ata, winen apan i gan masuwayan anə do ahay bayak a ti mer su way sə kəlen anahan ata awan. Anga nan, ta taa pəkan sləmay anə 'am anahan a nə lele tə mindel.

¹² Aya əna, Filip a zla à man ata kutok, a wazay anan ləbara mugom a mbala ana Yesu Almasihu ta sə bahay a Mbərom a nà, do ataya ta dəf nga pə Yesu. Mungol tə uwar aya təke fok ta ga baptisma. ¹³ Natiya Simon sə dowan ata dukwen kə dəfak nga pə Yesu aday kə gak baptisma re. Winen gədek sa taa pərahan azar anə Filip kwa aha fok, anga a canan anə mer su way a Filip sa ga ataya nà, ta gan masuwayan.

¹⁴ Natiya, do maslan a Yesu ahay à Urəsalima tə sləne sa jəka do sə Samariya ahay tə dəfak nga pa 'am a Mbərom ata nà, ta slan atə Piyer tə

Yuhana à man a tinen. ¹⁵ Do a cew ataya tə dəzle à Samariya nà, ta gan amboh anà Mbərom aday á varan Apasay anahan Cəncan a anà dō sə Samariya ataya awan. ¹⁶ Do ataya ta ga baptisma nà, tə sləmay a Yesu Almasihu dəkdek, bina tə njadak Apasay Cəncan ata fan bay. ¹⁷ Matanan, atə Piyer tə Yuhana ta ga amboh sə dəfan atan alay pa nga, aday Apasay Cəncan a a dazay patan kutok.

¹⁸ Simon sə dōwan ata a ca apan dō sa daf nga pə Yesu ahay tə njadak Apasay Cəncan a à alay ana dō maslan ahay sə dəfan atan alay pa nga ta sa ga amboh ata nà, a gəba dala sə varan anà atə Piyer tə Yuhana, ¹⁹ a jan atan nà: «Viren uno məgala ata ite! Ata aday nen nə njadak məgala ata nà, ni mba apan sa daf alay pa nga su dō aday á njad Apasay Cəncan a ite.»

²⁰ Aya əna Piyer a mbədahan apan ite, a jan nà: «Kak sə matanan cukutok nà, kə lize tə dala anak a təke, bina iken kə jalay nə ki mba apan sə sukom məgala a Mbərom sa var ta 'am kəriya ata asanaw! ²¹ Matanan, iken nà, ki mba apan sə japay tə manay sabay fok, anga mivel anak a aday nà, winen didek a pa 'am a Mbərom bay. ²² Iken həna adəka nà, mbədahan ləen anà ines anak. Cəce pə Mbərom wa aday hinahibay i pəsek anan way anak sə jalay matanan à mivel anak inde ata awan. ²³ Anga na ca apak nà, iken nə sədək awan, aday huwan kə gak apak bahay jiga awan.»

²⁴ Simon sə dōwan ata a sləne 'am ata cəna, a jan anà atə Piyer tə Yuhana nà: «Kem, gen anan amboh anà Bahay Yesu anga nen, aday way a kwanay sa ja upo həna ata á təro bay ite!»

²⁵ Pə dəba anahan a wa nà, do maslan a cew ataya tə pərahan anan azar sə dəkay anan ləbara a Yesu anà do ahay. Mer su way a tinen a ndav nà, ta ma way a tinen à Urəsalima, aday tinen apan ti dəkay anan ləbara mugom a anà do sə wulen su doh sə Samariya ahay re.

Filip tu do sə Etiyopiya a inde

²⁶ Pə dəba anahan a wa kutok, maslay a Mbərom Ba Məduwen a jan anà Filip nà: «Slabak, zla ta day sə dəlon pə cəved a sə slabak à Urəsalima wa sa zla à Gaza ata awan, do ahay tə mbəsakak sa zla tə cəved ata awan.» ²⁷ Cəna, Filip a slabak, a zla kwayan'a. Pə cəved ata kutok, a tan ayak à nga anà dōwan a inde winen Etiyopiya ahay, winen mə dədəsl awan. Winen nà, do məduwen awan, do sa ba pə dala ana uwar sə ngaman Kandake, winen bahay sə Etiyopiya ahay ata awan. A zla à Urəsalima nà, saa həran nga anà Mbərom. ²⁸ Winen apan i ma pə dəba aḡay tə muta sə pəles awan, aday Deftere ana do maja'am a Mbərom Ezaya inde apan, winen apan i jinge anan.

²⁹ Apasay a Mbərom a jan anà Filip nà: «Zla pə cakay ana muta sə pəles a tiya ata awan.»

³⁰ Cəna, Filip a hawan ayak azar anà muta sə pəles ata awan. A bənak anan ayak nà, a sləne nə dōwan sə muta sə pəles ata winen apan i jinge Deftere ana do maja'am a Mbərom Ezaya. Filip a cəce panan kutok, a wa: «Iken apan ki sləne way a iken sə jinge ata dəp daw?»

³¹ Do sə Etiyopiya ata a mbədəhan apan anà Filip, a wa: «Ni mba apan sə sləne kəkəma aday mənjenja dōwan sə duko anan way a uda ataya

anaw?» A gan kem anà Filip aday â jənak ayak à muta inde sə njahay pə cakay anahan. ³² Natiya, way anahan a sə jinge à Deftere a Mbərom inde ata nə həna:

«Winen kawa təman aday tinen apan ti zla anan à man sə waslay way ata awan.

Aday kawa wan sə təman aday tinen apan ti gad panan sibœk dukwen a yam bay ata, matanan kə təbak anan 'am anahan sa yam bay re.

³³ Tə tərak anan à məndak, ta gak anan sariya tə cəved a bay, dowan saa ja 'am sa wan sə kutov anahan dukwen, ibay fok.

Anga tə lizek anan anan sifa pə daliyugo wa.*»

³⁴ Pə dəba anahan a wa kutok, dowan ata a cəce pə Filip wa, a wa: «Ənga, duko anan ite aday: Do maja'am a Mbərom ata a ja 'am ata jiga nə pə wayaw? A ja 'am ata nə, pi zek anahan a daw? Kabay a ja nə pu do hinen daw?» ³⁵ Natiya awan, Filip a dazlan ta 'am a mə jinge ata awan, aday a dakan anan 'am sə ləbara mugom a mbala ana Yesu ata kutok. ³⁶ Tinen apan ti zla pə cəved nə, tə dəzle à man sə a'am. Dowan ata a cəce pə Filip wa kutok, a wa: «A'am inde həna asənə, ni ga baptisma a bay ike nə, angamaw?»

[³⁷ Filip a mbədahan apan, a wa: «Kak kə dəfak nga pə Yesu tə mivəl kərtek a nə, wita i ga zek, ki mba apan sa ga baptisma acəkan.»

A mbədahan apan anà Filip nə: «Nə dəfak nga pə Yesu Almasihu nə winen Wan a Mbərom.»]

* **8:33** Ca pə Esaaya 53.7-8.

³⁸ Natiya, a tavay anan muta sə pəles anahan. Tə dazay à a'am inde tə Filip, aday Filip a gan baptisma kutok.

³⁹ Tə jənay ahay à a'am wa cəna, sewek Apasay ana Bahay Mbərom a zəba anan Filip à man ata wa. Dowan ata kə canak anan sabay fok. A pərahan azar anà cəved anahan sa zla tə ataslay mivel a tə mindel. ⁴⁰ Filip ite nà, a saa ca apan nə winen à Azot. A zla kwa aha fok ta sə wazay anan ləbara ana Yesu mugom a, hus a dəzle à Kaysariya.

9

Sol a daf nga pə Yesu pə cəved sə Damas

¹ A alay ata nà, Sol winen apan i pərahan azar sə kətəbar anan dō a Bahay Yesu ahay ta sa ja nə i vad atan. Anga nan, a zla pə bahay nga su dō sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom, ² a cəce panan à vinden dərəwel à alay inde, i varan anà dō sə lavan nga anà doh sə wazay ana Yahuda ahay à wulen su doh sə Damas inde ataya, aday tã san 'am si zek ana Sol awan. Anga a gan may nà, kak kà tak anan à nga anà dō sə pərahan azar anà cəved a Yesu ahay à Damas nà, kwa dō mungol awan, kwa dō uwar a fok, i ban atan aday i nay atan à Urəsalima.

³ Natiya, à alay a winen apan i zla aday bəse i dəzle à Damas kutok nà, jiyjay a nay ahay à mburom wa, a dav, a va anan ù doh tew. ⁴ Cəna a slahay anan à məndak, aday a sləne agungol sa 'am winen apan i jan 'am, a wa: «Sol, Sol, kə jugwar puno wa 'am jiga nà, angama kərtek anaw?»

⁵ Sol a mbəda apan ite, a wa: «Iken nə wayaw, bahay uno?»

'Am ata a mbəđahan ahay apan ite, a wa: «Nen nà, Yesu, đowan a iken sə jugwar panan wa 'am ata awan. ⁶ Slabak, zla à Damas, aday ti i jak way anak a saa ga ata awan.»

⁷ Do sa zla jiga tatə Sol ataya fok tə tavay slebər bərre mən jəna aja 'am. Tə slənek agungol sa 'am ata awan, əna tə canak anan anà đowan bay. ⁸ Sol a slabak, a təba anan ide anahan ahay nà, a canan ide sabay, kà hurfok. Anga nan, tə bənan alay à Damas ababan. ⁹ Luvon maakan fok, winen hurof awan. Kà pak awan bay, aday kà sak awan bay re.

¹⁰ A Damas ata nà, njavar a Yesu a inde, tə ngaman Ananiyas. Bahay Yesu a ngaman i cəen sə zuđay inde, a jan: «Ananiyas!»

Ananiyas a ngaman apan: «Walaw, Bahay uno. Nen həna.»

¹¹ Bahay Yesu a jan nà: «Slabak, zla à ga Yudas, pə cəved sə ngaman “cəved mə tavay awan” ata awan. Kà cəce đowan a inde, tə ngaman Sol, winen do sə Tarsus, anga həna winen apan i ga amboh. ¹² A cəen sə zuđay inde a canan anà đowan a sə ngaman Ananiyas ata a zlak ayak, a đəfan alay pa nga, aday à mba apan sə canan ide miza awan.»

¹³ Ananiyas ite a mbəđahan apan, a wa: «Bahay uno, do ahay bayak a tə təkərek uno ləbara sa 'am a đowan ata awan. Tu jo nà, kà gak anan alay bayak a tu do anak ahay à Urəsalima. ¹⁴ Aday həna a nay ahay à man a anan ata nà, bahay sə gədan dundo anà way ahay tə vindek anan ahay đerewel à alay inde, anga aday à ban anan do sə hərak nga a anaya fok.»

¹⁵ Aya əna, Bahay Yesu a mbəfəhan apan anà Ananiyas, a wa: «Iken, zla pə cakay anahan awan! Winen a nà, nə walak anan su go mer su way anga aday i đakan anan sləmay uno anà dō sə pəra ahay tə bahay a tinen ahay, aday anà dō sə Isəra'ila ahay re. ¹⁶ Nen a ta nga uno awan ni đakan anan dəcə anahan a sa naa ga anga sləmay uno ata awan.»

¹⁷ Natiya, Ananiyas a zla àga Yudas ata kutok. A zla à gulom su doh ata nà, a đəfan alay pa nga anà Sol ta sa jan: «Sol, mərak uno, sə slənay nen à man anak nà, Bahay Yesu, dowan a sa kak zek pə cəved à alay a iken apan ki nay à man a anan ata awan. A slənay nen nà, anga ide anak ahay t̄t̄ t̄əba, aday anga k̄a njad Apasay Cəncan awan.»

¹⁸ Kwayan'a cəna, awan a a slahay i ide ana Sol ahay wa, kawa sliper sə dombana, ide anahan ahay t̄t̄ t̄əba kutok, a mbar. Sol a slabak, a ga bəptisma. ¹⁹ Aday, a pa way sa pa, a njad məgala miza kutok.

Sol a wazay à Damas

Sol a njahay way sə luvon ahay mənjoek t̄t̄ dō a Yesu ahay à Damas ata awan. ²⁰ Kwayan'a a dazlan sə wazay ù doh sə wazay sə Yahuda ahay, ta sa ja nà, Yesu nə winen Wan a Mbərom acəkan. ²¹ Dō sə sləne 'am anahan ataya fok, a gan atan masuwayan, ta wa: «Na wa, dowan a anan nà, winen dō sa ga anan alay tu dō a Yesu ahay à Urəsəlima ba? Aday h̄əna a nay ahay à man a anan nà, anga aday i ban anan dō sə h̄əran nga anà Yesu ahay, i zlan atan anan ayak anà bahay sə gədan dundo anà way ahay re ba?»

²² Aya əna, Sol a njad apan mægala sə wazan anà Yahuda ahay à Damas ata awan. Sol a tavay apan njənjən ta sa ja nà, Yesu nə winen Almasihu. Do ataya ta mbak apan sə mbicen 'am bay jiya awan.

²³ A njahay pə dəba anahan a wa əngal nà, Yahuda ahay ta ma anan 'am ì zek ahay anga aday ti vad anan, ²⁴ aya əna, Sol nə kə sənək apan. Luvon tə ipək fok, Yahuda ahay tinen apan ti ba məsudoh sə wulen su doh ahay anga aday ti vad anan. ²⁵ Əna pə luvon a inde kutok, do ana Sol ahay tə gəba anan à cəkarak inde, tə taray anan ahay uho tə lifer à mufəlok sə dalam wa.

Ana Sol sa ma à Urəsalima ata awan

²⁶ Ana Sol sə dəzle à Urəsalima nà, a gan may sə japay tu do a Yesu ahay à man ata awan. Əna hərta do ataya fok tə jəjaran, anga sa jəka tə didek a, winen nà, do a Yesu re nà, tə təmahak bay. ²⁷ Aya Barnabas kutok, winen a zəba anan Sol, ta zla pi zek à man su do maslan a Yesu ahay. Barnabas a dakan atan anan nà, Sol kə canak anan anà Bahay Yesu pə cəved sa zla à Damas ata awan, aday Bahay Yesu dukwen kə jak anan ahay 'am re. Aday dukwen, Sol kə dəkək anan anan ləbara a Yesu anà do ahay à Damas mənjenja ajəjar.

²⁸ Natiya, a ban pə winen ata wa kutok, Sol a japay tu do a Yesu ahay. A dazlan sa bar à wulen su doh sə Urəsalima ta sə dəkay anan ləbara ana Bahay Yesu mənjenja ajəjar. ²⁹ Winen apan i ja 'am, i vad awiyaway tə Yahuda sa ja 'am sə Gərek ataya awan, əna tinen ite ta gan may sa vad anan. ³⁰ Matanan, do a Yesu ahay tə sləne apan nà, ta zla anan Sol à Kaysariya, aday ta slan anan à Tarsus.

³¹ Pə dəḅa anahan a wa kutok, ḁo a Yesu ahay pə daliyugo sə Yahudiya tə Galile aday ta sə Samariya fok, tinen mə njahay a nà, à zay inde, ḁəce inde sabay kutok. Tə varan məgala ĩ zek ahay, tə həran nga anà Bahay Yesu pac pac, Apasay Cəncan a a man atan anan mivəl ù doh, aday abaslay a tinen a ma nga sə zəga apan.

Piyer a mbar anan Aneyas

³² Piyer nà, winen apan i zla kwa ta sə wura fok. Pə luvon a inde nà, a zla sa can ide anà ḁo a Yesu ahay à Lida. ³³ A man ata kutok, a tan à nga anà ḁowan a inde tə ngaman Aneyas, winen mə təra à məndak awan. Way sə ava jəmaakan, winen mə nahay awan. A mba apan sə slabak bay. ³⁴ Piyer a jan nà: «Aneyas, slabak! Yesu Almasihu kə mbərak iken. Faday anan man sə nahay anak.» Cəna, a slabak kwayan'a. ³⁵ Natiya, ḁo sə Lida tu ḁo sə Saron ahay fok tə canan anà way ata nà, ta ḁaf nga pə Bahay Yesu kutok.

Piyer a slabak anan Tabita à amac wa

³⁶ A Yafo nà, uwar a inde, tə ngaman Tabita, winen ḁo a Yesu. Tabita a nan sa ja nà, «Miyak», kabay «Dorkas» ta 'am sə Gərek. Uwar ata a taa ga nə mer su way lele aya awan, a taa man zek anà ḁo mətawak aya re. ³⁷ Pə luvon a inde, ḁəvac a ban anan Tabita, a mac. Tə banay anan məsinde awan, aday tə ḁəfak anan ayak ù doh à sewene inde.

³⁸ Wulen su doh sə Yafo nà, dəren pi zek wa tə wulen su doh sə Lida bay. Anga nan, ḁo a Yesu ahay à Yafo tə sənək apan Piyer nə winen à Lida, ta slan ḁo ahay cew à man anahan aday tã jan nà:

«Kem, ənga haway àga manay bəse aday!» ³⁹ Piyer a sləne cəna, a zla tə tinen à Yafo.

Piyer a dəzle cəna, tə lagay anan ù doh à sewene pə cakay ana məsinde awan. Mədukway sə uwar ahay ta va anan Piyer tew, tinen apan ti yam, ta kan anan kəlmije tə zana ana Dorkas azar a winen sa tam à alay a winen tə sifa mba ataya awan. ⁴⁰ Piyer a rəzlay anan ahay do ahay uho. A dukwe gərmec aday a ga amboh. Coy, a mbəda 'am pə məsinde, a jan: «Tabita, slabak!» Tabita a təba idə ngurret, aday a canan a Piyer nà, a slabak, a njahay ziyaf. ⁴¹ Piyer a bənan alay, a man zek sə slabak. Pə dəba wa nà, a ngaman anà do a Yesu ahay tə mədukway sə uwar ahay, a kan atan anan Tabita winen tə sifa awan.

⁴² Natiya, ləbara ata a ta 'am à wulen su doh sə Yafo inde fok, aday do ahay bayak a tə dəfak nga pə Bahay Yesu. ⁴³ Piyer kə njahak à Yafo ata bayak awan, àga dowan inde tə ngaman Simon, winen do sə kəfad ambar.

10

Mbərom a kan anan way anà Korneliyus

¹ Dowan a inde tə ngaman Korneliyus à wulen su doh sə Kaysariya, winen bahay sə suje ahay à wulen ana suje sə Italiya ahay. ² Winen tu do su doh anahan ahay nà, tinen Yahuda ahay bay, əna tə dəfan apan anà Mbərom aday tə həran nga lele. A taa man zek anà do mətawak aya awan, aday a taa gan amboh anà Mbərom.

³ Pə luvon a inde sə suko kutok, i ga nə njamde maakan, Mbərom a kan anan way. A canan anà maslay a Mbərom njæk tə idə anahan. Maslay a

Mbərom ata a nay pə cakay anahan, a jan: «Korneliyus!»

⁴ Korneliyus a canan anà maslay a Mbərom ata nà, zlawan a gan. A mbəđahan apan: «Ma sa ga anaw, bahay uno?»

Masley a Mbərom a mbəđahan apan ite, a wa: «Mbərom kə slənek amboh anak, kə canak anan anà way anak sə varan anà đo mətawak a ataya awan. Ka zlak anan à nga à Mbərom, kə mbəđəkek iken à nga wa bay. ⁵ Həna nà, slan đo ahay à Yafo, tã saa ngaman ahay anà đowan a sə ngaman Simon Piyer ata awan. ⁶ Winen àga đowan a inde tə ngaman Simon, winen đo sə kəfad ambar. Doh ana đowan ata nə pa 'am sə bəlay.»

⁷ Maslay a Mbərom ata a zla way anahan kutok nà, Korneliyus a ngaman anà đo si mer su way anahan ahay cew tə apan suje anahan kərtek, winen đukwen, đo sə đəfan apan anà Mbərom lele. ⁸ Korneliyus a jan atan way a sə təra ata fok, aday a slan atan à Yafo saa ngaman anà Piyer.

Mbərom a kan anan awan a inde anà Piyer

⁹ Sə sidew a nà, à man ipec inde, đo a Korneliyus ahay tinen bəse ti dəzle à Yafo. Əna, Piyer a ján pə zlukwad saa ga amboh. ¹⁰ May a dazlan sa han apan. Anga nan, a nan sa pa way. Tinen apan ti dan ahay way sa pa nà, Mbərom a kan anan ahay way. ¹¹ A ca ide à mburom nà, bagəbaga mburom nə mə təba awan, aday awan a inde kawa gwedere mə laway a à mburom ma ban a pə slaway anahan aya fuđo fok, aday winen apan i dazay ahay pə daliyugo. ¹² A zana ata inde nà, a canan anà gənwah ahay tə saray aya fuđo fuđo cara cara fok, pi zek tə

way sa zla tə kutov ahay, aday tə məvuhom sa nga mburom ahay.

¹³ Piyer a sləne dundo a a jan ahay, a wa: «Piyer, slabak! Gədan dundo aday kâ rac.»

¹⁴ Piyer a mbəfahan apan, a wa: «A'ay, Bahay uno. Kula na pak way ma ga mənjadak a aday mə gafay 'am aya bay.»

¹⁵ Piyer a sləne dundo ata asa, a wa: «Way a Mbərom sə təra anan cəncan ata nà, kâ saa jəka ma ga məsagar a bay!»

¹⁶ Awan ata kà mak ahay apan nà, saray maakan, aday zana ata a ma à mburom tətah kutok.

Piyer a zla àga Kornelijus

¹⁷ Piyer a ma nga sə cəce pi zek anahan a wa: «Way uno sə canan ata nə a nan sa ja nə maw?» A alay ata ite, do maslan ana Kornelijus ataya tə njadak anan doh ana Simon ata awan, tinen uho pa 'am su doh. ¹⁸ Tə cəce tə məgalak awan, ta wa: «Waka mbəlok a inde tə ngaman Simon Piyer nà, winen inde à gulom su doh a anan ite daw?»

¹⁹ Piyer nà, dezenzen'e winen apan i jalay pə way ana Mbərom sa kan anan ata mba. Aya əna Apasay a Mbərom a jan: «Do ahay inde uho maakan, tinen apan ti pəlay iken. ²⁰ Dazay kwayan'a, kâ sa jalay awan anga sa zla tə tinen bay. Sə slənay atan ahay nà, nen awan.»

²¹ Piyer a dazay, a zla pə cakay a tinen, a jan atan: «Dowan a kwanay sə pəlay ata nà, nen awan. Ki jen nə maw?»

²² Tə mbəfahan apan: «Sə slənay ahay manay nà, Kornelijus, winen bahay sə suje ahay. Winen

do dídek awan, aday a dǫfan apan anà Mbərom lele re. Yahuda ahay fok ta san apan zle winen do lele awan. Maslay a Mbərom cəncan a a jan nà, á ngamak ayak àga winen aday i saa sləne 'am anak saa jan ata awan.» ²³ Piyer a təma atan, a varan atan man sə nahay.

Sə sidew a kutok, Piyer a zla tu do a Kornelijus ataya, aday tə azar su do a Yesu ahay à Yafo kutok. ²⁴ A anjahay sidew kərtek anahan awan, tə dəzle à Kaysariya kutok. Kornelijus nà, 6a kə gərak anan do anahan ahay ta car anahan ahay sa ba anan gərekke agay. ²⁵ A alay a Piyer sə dəzlek ayak ata cəna, Kornelijus a haway apan sa naa təmahak anan ayak. A nay, a dukwen gərmec ù vo, a həran nga. ²⁶ Aya əna, Piyer a bənan alay à məndak wa, a slabak anan ta sa jan nà: «Slabak! Nen do zənzen a re asanaw?»

²⁷ Tinen apan ti kad bala hus ta zla pi zek à gulom su doh. A man ata nà, Piyer a tan ayak à nga anà do ahay bayak a mə halay nga aya awan. ²⁸ A jan atan, a wa: «Kə sənən apan zle, manay Yahuda ahay, sə japay tu do kabay sa zla àga do aday winen Yahuda ahay itəbay ata nà, pəra a manay kə gafak umo apan 'am. Aya əna, Mbərom kə dəkak uno anan way həna aday nà ca pə kuwaya nà, do mənjadak a kabay do mə gafay 'am a sabay. ²⁹ Anga nan, həna nə ngamak ikwen ahay apan pə angamay a kwanay. Na jak sa jəka, ni nay ahay bay bay.» A jan atan kutok, a wa: «Na nak, ki jen nə ma kutok anaw?»

³⁰ Kornelijus a mbədahan apan, a wa: «Kà gak way sə luvon maakan ahay, nen apan ni ga amboh, kəsłsla à alay a həna anan inde sə suko ù

doh uno. A alay ata kutok, dōwan a ma pak zana a wuted ike ata a tavay pa 'am uno, ³¹ u jo, a wa: “Korneliyus, Mbərom kə slənek anan amboh anak, kə canak anan anà way anak sə varan anà dō mətawak aya ata awan. ³² Həna nà, slan dō ahay à Yafo, tâ saa ngaman ahay anà dōwan a sə ngaman Simon Piyer ata awan. Winen àga dōwan a inde tə ngaman Simon, winen dō sə kəfad ambar. Doh ana dōwan ata nə pa 'am sə bəlay.” ³³ Anga nan, nə slənak ayak dō sə ngamak ahay bəse, aday suse ka nak ahay acəkan. Aya kutok, manay a fok mə halak nga pa 'am a Mbərom həna, ma gan may sə sləne way ana Bahay a mənuko a sa gan may kà jan umo ata awan.»

Wazo a Piyer

³⁴ Natiya Piyer a dazlan sa ja 'am kutok, a wa: «Həna nà, nə sənək Mbərom a gəzla anan dō ahay pi zek wa sabay kutok. ³⁵ Kwa abay â ga nə iken zahav wura wura fok aday kə həran nga anà Mbərom, ka gak mer su way lele fok cəna, ki zlan à nga anà Mbərom. ³⁶ Kə sənən apan zle, Mbərom a slənay ahay ləbara anahan nà, anà Isəra'ila ahay. A dakan atan anan ləbara mugom a sə zay sa nay tə alay ana Yesu Almasihu, Bahay ana dō ahay fok kəzlek. ³⁷ A dazlan ahay nə kwa pə ana Yuhana sa jan anà dō ahay nə tâ ga baptisma ata wa. Kwanay kə sənən pə way a sə təra pə dəba anahan a wa, pə daliyugo sə Galile, aday pə daliyugo sə Yahudiya. ³⁸ Yesu, dō sə Nazaratu ata nà, Mbərom kə varak anan məgala tə Apasay Cəncan awan. Kà zlak kwa ta sə wura fok, kà gak mer su way lele aya awan,

kè mbərak anan dō ahay aday setene ahay sa ban atan ataya fok, anga Mbərom winen inde tə winen.

³⁹ «Sə side anan mer su way anahan sa ga à Urəsalima aday pə daliyugo sə Yahuda ahay a anan fok nə manay aya awan. Ta vad anan ta sə laway anan pə dədom mə zləngad awan. ⁴⁰ Cəkəbay, pə luvon maakan sə amac anahan ata nà, Mbərom kè slabakak anan ahay à məke wa. Kà kak anan zek anà dō ahay, ⁴¹ əna anà dō ahay so bay. Kà kak umo zek anà manay dō a Mbərom sə walay kwakwa sə side ləbara anahan ahay. Manay dukwen, ma pak way, ma sak way pə kərtek a tə Yesu pə dəbā sə aslabakay anahan à məke wa. ⁴² A jan umo nà, mē wazay anan ləbara mugom ata anà dō ahay, mâ ja nà, Mbərom a daf saa gan sariya anà dō ma mac aya tu dō sə uho ahay fok nə winen. ⁴³ Dō maja'am a Mbərom ahay fok ta ja nə 'am anahan awan, ta wa: “Kuwaya dōwan a kè dəfak apan nga nà, Mbərom i pəsen anan ines anahan ahay, anga məgala sə sləmay anahan awan.”»

Do su kon azar aya tə njadək Apasay Cəncan awan

⁴⁴ Natiya, à alay a Piyer winen apan i ja 'am ata mba, Apasay Cəncan a a dazay pu dō sə sləne wazo anahan ataya fok. ⁴⁵ Yahuda ahay à wulen su dō sa daf nga pə Yesu ahay aday ta nay tatə Piyer jiya ataya, way ata a ma nga sa gan atan masuwayan, anga cəkəbay dō su kon azar aya dukwen, Mbərom kè varak atan cəved sa njad Apasay Cəncan a re! ⁴⁶ Bina, tə sləne bine siwaw nà, tinen apan ti ja 'am ta 'am a aday dōwan a san bay ataya awan, tinen apan ti həran nga anà Mbərom. Anga nan kutok Piyer a wa: ⁴⁷ «Dō a anaya ta njad Apasay

Cəncan a nə kawa ana mənuko sa njad ata re. Dowan a saa jəka tâ njad sa ga baptisma bay ata nà, wayaw?»⁴⁸ Natiya kutok, a wa tâ gan atan baptisma tə sləmay ana Yesu Almasihu. Pə dəba anahan a wa nà, Korneliyus a cəce Piyer â njad sə njahay tə tinen luvon ahay əngal ite.

11

Piyer a təkəren anan ləbara sə way sə təra à Yafo ata anà do sə Urəsalima ahay

¹ Do maslan ahay tu do a Yesu ahay kwa aha pə daliyugo sə Yahudiya ataya tə slənek kwa do su kon azar aya dukwen tə təmahak 'am a Mbərom re. ² Natiya, Piyer a zla à Urəsalima kutok nà, do a Yesu aday tinen Yahuda ahay ataya ta man anan mungok, ³ ta wa: «İken ka zla àga do sə pəra ahay aday ka pak ahay way sa pa pə kərtek a tə tinen jiga nə angamaw?»

⁴ Piyer a təkəren atan anan 'am ata, kwa pa sə dazlan a wa jiga fok cərah lele, a wa: ⁵ «À alay a nen à Yafo nà, nen apan ni ga amboh, aday Mbərom u ko anan ahay masuwayan sə way à cən sə zubay inde. Nə canan anà awan a inde kawa gwedere mə laway a à mburom ma ban a pə slaway anahan aya fudo fok, aday winen apan i dazay ahay à man ata wa pə cakay uno. ⁶ Nə zəzor anan lele nà, nə canan anà gənaw ahay, way sə kiđe ahay, way sa zla tə kutov ahay, tə məvuhom sa nga mburom ahay tinen uda fok.

⁷ «Nə sləne agungol sa 'am a ndəray ahay, u jo ahay nà: “Piyer, slabak! Gədan dungo, aday kâ rac.”

⁸ «Aday nen nə mbədahan ayak apan, na wa: “A'ay, Bahay uno. Wita i ga zek bay, anga way mənjadak aya kabay way mə gafay 'am aya nà, kula kə səlèmak à 'am uno bay.”

⁹ «Nə sləne agungol sa 'am ata u jo ahay mə slala cew awan, a wa: “Way a Mbərom sə təra anan cəncan ata nà, kà saa jəka ma ga məsagar a bay.”

¹⁰ Awan ata kə mak uno anan ahay 'am ata saray maakan, aday pə dəba anahan a wa gwedere ata a ma anan way anahan à mburom tətah.

¹¹ «À alay ata kutok, dō ahay maakan ta zlak ayak à man uno a sə njahay ata awan. Tə slənak atan ayak à Kaysariya wa. ¹² Apasay a Mbərom u jo nà, nà zla tə tinen jiga awan, à su go gərwecwec bay. Do a mbərka həna anaya tə pəruho azar àga dōwan a inde. ¹³ Dōwan ata a jan umo, a wa a canan anà maslay a Mbərom a slərak ayak ù doh anahan, a jan nà: “Slan dō ahay à Yafo pə dōwan a inde tə ngaman Simon Piyer, à nay ahay àga iken. ¹⁴ Piyer sə dōwan ata i naa jak 'am sa tam iken tu dō su doh anak aya təkə fok.”

¹⁵ «Natiya, à alay nen apan ni dazlan sa jan atan 'am nà, Apasay Cəncan a a dazay ahay patan kawa anahan sə dazay ahay puko kurre ata re.

¹⁶ Matanan, na may anan ahay 'am ana Bahay a nuko ma ja kurre ata, a wa: “Yuhana kə gak anan baptisma anà dō ahay tə a'am, əna Mbərom i gak ikwen baptisma nà, tə Apasay Cəncan ata awan.” ¹⁷ Matanan kutok, Mbərom kə varak atan Apasay Cəncan awan, kawa anahan sə varak uko ata, à mənuko dō sa daf nga pə Bahay a nuko Yesu Almasihu ata awan. Bina, abay kwanay kə jilen

nà, nen ni mba apan sə gafan 'am anà Mbərom pə way anahan sa gan may sa ga ata tətə daw?»

¹⁸ Do ataya tə sləne anan 'am a Piyer ata cəna, ta mak anan anan mungok sabay, aday tə həran nga à Mbərom, ta wa: «Mbərom kə varak anan cəved anà do su kon azar aya aday tâ yam pə ines a tinen ahay, tâ njad sifa sa ndav bay ata re!»

Adazlan ana egliz à wulen su doh sə Antakiya

¹⁹ Pə dəba sa vad anan Etiyen ata wa nà, bahay sə Yahuda ahay ta ma nga sa ga anan alay tu do a Yesu ahay tə mindel. Anga nan, azar su do a Yesu ahay ta tak 'am à Urəsalima wa, ta zla kwa pə daliyugo sə Finikiya tə Kiprus aday à wulen su doh sə Antakiya. A alay a tinen apan ti zla ata nà, tə dakan anan ləbara a Yesu nə anà Yahuda ahay dəkdek. ²⁰ Əna azar su do a Yesu ahay, tinen Kiprus ahay tə Siren ahay ataya, ta zla à Antakiya, tə dakan anan ləbara mugom a pə Bahay Yesu anà do aday tinen Yahuda ahay itəbay ataya awan. ²¹ Do ahay bayak a tə dafak nga pə Bahay Yesu, tə təmahak sə pərahan azar, anga məgala a Mbərom a ga mer su way ù do sə dəkay anan ləbara ataya inde.

²² Natiya, do a Yesu à Urəsalima ataya tə sləne ləbara ata nà, ta slan Barnabas à Antakiya.

²³ Barnabas a dəzle à Antakiya kutok, a taslay mivel, anga a tan ayak à nga nà, Mbərom kə kak atan anan ahay sumor anahan. Natiya, a varan atan məgala aday tē pərahan azar à Bahay Yesu tə dīdek awan, aday tə mivel kərtek a re. ²⁴ Barnabas nà, winen do lele awan. Winen ma rah a tə Apasay Cəncan awan, aday a daf nga pə Yesu tə mivel

kərtek awan. Matanan, dō ahay bayak a tē dāfak nga pə Bahay Yesu.

²⁵ Pə dəḅa anahan a wa nà, Barnabas a zla à Tarsus saa pəlay anan ahay Sol. ²⁶ A tan à nga kutok nà, ta nay ahay maya à Antakiya. Matanan, atə Barnabas tə Sol ta ga pi zek tu dō a Yesu ahay à man ata nà, ava daz. Tə tətakak anan anan way anà dō ahay bayak awan. A man ata wa kutok, tə dazlan sə ngaman anà dō a Yesu ahay nə dō ana Almasihu ahay, aday sləmay a tinen a təra matanan kwa aha kutok.

²⁷ A alay ata ite nà, dō maja'am a Mbərom ahay ta zla à Urəsalima wa à Antakiya. ²⁸ Dowan inde kərtek à wulen a tinen ata tē ngaman Agabus. Apasay a Mbərom a zlan à mivəl inde, aday a slabak sə dəkay anan may məduwen awan i nay ahay pə daliyugo fok. May ata nà, a nay à alay a Kəlawdiyus winen bahay sə Ruma awan. ²⁹ Matanan, njavar a Yesu ahay à Antakiya ta ḅan 'am à wulen a tinen inde sə cakal way, kuwaya pə məgala anahan wa fok, aday sa man anan zek anà dō a Yesu ahay pə daliyugo sə Yahudiya ata awan. ³⁰ Pə dəḅa anahan a wa, ta ga anan way a tinen sa ḅan ata kutok. Ta slan anan atə Barnabas tə Sol saa varan dala ata anà məced sə egliz ahay kutok.

12

Dəce su dō a Yesu ahay kə zəgahak

¹ A alay ata nà, bahay a sə ngaman Hiridus ata a ban anan dō a Yesu ahay anga a nan sa ga atan alay tē mindel. ² A jan anà dō ahay tā vad anan Yakuba, mərak ana Yuhana tə maslalam. ³ A ca pə way anahan a sa ga ata a zlan à nga anà bahay sə

Yahuda ahay cəna, a ban anan Piyer re. Way ata a təra nà, à alay sə azar uko sa da pen mə zlambar a bay ata awan. ⁴ A ban anan nà, a daf anan ù doh sə dangay, a jan anà suje ahay tâ ba anan lele. Suje ahay ite, tə gəzla zek fudô fudô, saray fudô. A nan anà Hiridus saa gan sariya pa 'am sə do ahay fok pə dəba sə azar uko sə Pasəka wa. ⁵ Matanan, Piyer ma ban a à dangay, əna do a Yesu ahay dukwen, tinen apan ti gan amboh anà Mbərom tə mindel anga Piyer a re.

Masley a Mbərom a təmay anan Piyer ù doh sə dangay wa

⁶ Sə luvon a aday idé i cəde nà, Hiridus i i gan sariya anà Piyer ata awan. Winen nə ma njak ahan a à wulen sə suje ahay inde cew, winen ma ban a tə calalaw ahay cew re. Suje aya inde dukwen, tinen apan ti ba pə alay sə məsudoh sa nay uho à dangay wa ata awan. ⁷ Cəna, maslay a Mbərom Ba Məduwen a inde a sləray, aday jiyjay a dav ù doh ata fok. Maslay a Mbərom ata a dangwazl anan Piyer, a pədek anan, a jan: «Slabak bəse!» Cəna, calalaw ahay tə pəsak zek, tə slahay à alay a Piyer wa. ⁸ Matanan, maslay a Mbərom ata a jan: «Juwad zek, pak təkarak anak ahay!» Piyer a ga kətanən cəna, maslay a Mbərom ata a jan asa: «Juwad anan zana anak, aday zlumo.» ⁹ Ta nay maya tə Piyer hus ahay uho ù doh sə dangay wa. Əna way ata a təran nə kawa cən a zəban, bina kə sənək sa jəka dīdek a ata bay. ¹⁰ Tə takasay ahay man sə suje mama'am aya awan, tə takasay man sə suje mə slala cew aya re. Tə dəzley pə məsudoh sə rəslom sa nay uho ta day sə wulen su doh ata

awan. Way sə tacay anan məsudoh ata a təba zek tə alay anahan a pangaya. Ta nay uho kutok. Ta zla maya pə kərtek a hus pə mægəzləga cəved cəna, maslay a Mbərom ata a mbəsak anan Piyer taayak, a zla way anahan.

¹¹ Matanan, Piyer a san pi zek kutok, a wa: «Həna nə sənək dīdek a kutok! Cəkəbay Bahay a nuko kə slənək maslay anahan sa tam nen à alay ana Hiridus wa, aday a tam nen à way ana bahay sə Yahuda ahay sa gan may tû go ataya wa fok re.»

¹² A san anan way a sə tərən ata lele cəna, a zla àga Mariyama may ana Yuhana sə ngaman Markus ata awan. Do ahay bayak a tinen apan ti ga amboh à man ata awan. ¹³ Piyer a jan atan ayak 'am uho wa. Dəna inde a ga mer su way à man ata tə ngaman Rodi a zla saa cay anan dōwan a awan. ¹⁴ A sləne dundo sa 'am ana Piyer cəna, a taslay mivəl bayak a tə mindel, əna kə mbədəkek anan à nga wa sə təba anan məsudoh. A zla saa jan anà do ahay mə halay nga ù doh ataya nə, Piyer winen mə tavay a uho.

¹⁵ Tə mbədahan apan, ta jan: «Nga a vawak daw?»

Əna a jan atan nə: «Tə dīdek a nə, winen awan!»

Ta jan kutok: «Kak matanan acəkan nə, tiya nə maslay anahan a sa kak zek.»

¹⁶ Əna Piyer kə mbəsakak sa jak ayak 'am uho wa bay. Tə təban ayak wa məsudoh, tə canan anà Piyer cəna, a gan atan masuwayan. ¹⁷ A kan atan ayak alay anga aday t̄a saa bəbal awan bay. A dakan atan anan Bahay Yesu a təmay anan ù doh sə dangay wa nə kəkəməw ata awan. A jan atan, a

wa: «Jen anan 'am anà atə Yakuba tu dō azar aya awan.» A zla wanahan à man hinen.

¹⁸ Ide a cəde cəna, suje ahay ta ma nga sə cəce pi zek ahay wa: «Piyer a təra nə maw?» Way ata a wusen atan nga bayak awan. ¹⁹ Hiridus a wa tē pəlay anan, əna tə njadək anan bay. Anga nan, Hiridus a gan sariya anà suje ataya, a wa tā vad atan fok.

Natiya, Hiridus a slabak à Yahudiya wa, a zla wanahan à Kaysariya, a njahay à man ata awan.

Amac ana Hiridus

²⁰ Hiridus a ga mivel pu dō sə Tirus tə Sidon ahay fok. Tinen ite, tə halay nga, ta zla saa kaday bala tə winen awan. Ta lah sə mbədahan alay anà 'am tə Bəlastus, winen bahay nga sə gala ana bahay. Pə dəba anahan a wa, ta zla à man ana Hiridus saa zlah anan məlmal a tinen tə winen. Anga dō a tinen ahay tə sukom ndaw nə pə daliyugo anahan a wa.

²¹ Luvon ana Hiridus a sa daf ata a dəzley ahay cəna, a pak zana sə bahay anahan pi zek, a njahay pa man sə njahay sə bahay anahan, a jan atan 'am a kutok. ²² Dō ahay ta zlah əndom, ta wa: «Sa ja 'am a anan nə dō zəzen a bay, mbərom!» ²³ Natiya, maslay a Mbərom a a dəcən à Hiridus tə dəvac, anga kə hərək anan nga anà Mbərom bay. Asan ahay tə wahan i zek inde, ta pan anan way sə kutov ahay, a mac.

²⁴ 'Am a Mbərom nà, a ta 'am, aday dō a Yesu ahay ta ma nga sə zəga apan pa 'am pa 'am.

²⁵ Atə Barnabas tə Sol ite nà, ta ndav anan mer su way a tinen à Urəsalima wa nə, ta zla pə kərtək

a tatə Yuhana sə ngaman Markus ata awan, ta ma à Antakiya.

13

Do a Yesu ahay à Antakiya ta slan atə Barnabas tə Sol saa wazay anan 'am a Mbərom

¹ A wulen su do a Yesu ahay à Antakiya nà, do maja'am a Mbərom ahay inde tu do sə tətakan anan 'am a Mbərom anà do ahay inde. Do ataya nà, atə Barnabas, Simiyon tə ngaman wan dədədem, Lukiyus do sə Siren, Manahen dowan a ta har maya tə Hiridus bahay sə Galile ata awan, aday tə apan Sol kutok. ² Pac a inde tinen apan ti həran nga anà Mbərom, ti ga sumaya, Apasay Cəncan a a jan atan: «Wilən uno atə Barnabas tə Sol anga mer su way a nen sə ngaman atan apan ata awan.» ³ Ta ga sumaya, ta gan amboh anà Mbərom lele cəna, tə dəfan alay pa nga anà atə Barnabas tə Sol. Ta slan atan saa ga mer su way ata kutok.

Atə Barnabas tə Sol tə wazay à Kiprus

⁴ Matanan kutok, Apasay Cəncan a a slan anan atə Barnabas tə Sol. Ta zla à Selewkiya, à man ata wa, ta ján à kwalalan inde sa zla à Kiprus, kon a aday winen à bəlay inde ata awan. ⁵ Tə dəzle à Salamiya nà, tə wazay anan 'am a Mbərom ù doh sə wazay ana Yahuda ahay cara cara. Yuhana sə ngaman Markus ata winen tə tinen sa man atan zek.

⁶ Tə takas kon ata nà, tə dəzle à wulen su doh sə Pafos. A man ata ta tan à nga anà dowan a inde tə ngaman Bar-Yesu. Dowan ata nà, Yahuda ahay, aday a wa winen do maja'am a Mbərom.

Əna cəkəbay winen maram awan. ⁷ Bar-Yesu ata nà, winen car ana Sergiyus Pawlus, guverner sə Kiprus ata awan. Guverner ata dukwen, do ma san way a tə mindel. A ngaman anà atə Barnabas tə Sol àga winen awan, anga a nan sə sləne 'am a Mbərom.

⁸ Aya əna, Bar-Yesu, maram a tə ngaman Elimas re ata, a vəze patan, anga a nan guverner â təra do a Yesu bay. ⁹ Əna Sol sə ngaman Pol re ata, winen ma rah Apasay Cəncan a, a zəzor anan dowan ata, a wa: ¹⁰ «Wan ana Fakalaw! Ki njəkan uda anà do ahay fok nə tə mungwalay, a nak sa ga vəram tə way didek aya fok. Kə pəlay sə mbəda anan didek a Bahay Mbərom â təra 'am sə mungwalay hwiya nə angamaw? ¹¹ Həna Bahay Mbərom i kəta iken. Ki hurof, alay a mənəcək ki canan anà jiyjay sa pac bay.»

Cəna, Bar-Yesu sə dowan ata, kə hurfok acəkan, takədimbom, a canan anà way ahay sabay. A pəlay do sə bənan alay agay.

¹² Guverner a ca pə way a sə təra ata cəna, a dəf nga pə Yesu, anga atətək way sa 'am a Bahay Yesu a gan masuwayan.

Pol a wazay à Antakiya sə Pisidiya

¹³ Atə Pol tu do anahan ataya, ta ján à kwalalan inde à Pafos, ta zla à Perge pə daliyugo sə Pamfiliya. Yuhana sə ngaman Markus re ata nà, a mbəsak atan, a ma way anahan à Urəsalima. ¹⁴ Tinen ite tə slabak à Perge wa, ta zla à wulen su doh sə Antakiya sə Pisidiya. Pə luvon sa man uda nà, ta zla ù doh sə wazay ana Yahuda ahay, tə njahay à man ata awan. ¹⁵ Pə dəba sə jinge Deftere

sə Tawrita tə Deftere su dō maja'am a Mbərom ahay wa nà, dō sə lavan nga anà doh sə wazay ahay ta jan anà atə Pol nà: «Mərak ahay, hinahibay 'am a kwanay inde sə varan məgala anà dō ahay nə, kà naa jen.»

¹⁶ Pol a slabak, a cakaf alay aday dō ahay tâ pak sləmay, a jan atan, a wa: «Isəra'ila ahay pi zek tu dō su kon azar aya sə həran nga anà Mbərom ataya awan, pəken uno sləmay aday!

¹⁷ «Mbərom ana Isəra'ila ahay sə həran nga ata nà, kə walak anan bije a mənuko ahay. Kə hərak anan Isəra'ila ahay à alay a tinen à Misra ata awan, aday a təmay atan à Misra wa tə məgala anahan məduwen awan. ¹⁸ Kə səmak anan à anjahay a tinen à kiβe ava kwa kuro fudō. ¹⁹ Kə lizek anan bahay ahay cuwβe pə daliyugo sə Kanana wa, aday a varan anan kon ata anà dō anahan ahay kutok. ²⁰ Way ata fok a təra nà, i ga ava səkat fudō tə kwa kuro đara (450). Pə dəβa wa kutok, Mbərom kə varak atan ahay bahay nga ahay hus ahay alay ana dō maja'am a Mbərom Samiyel.

²¹ «Pə dəβa anahan a wa asa tə cəce bahay pə Mbərom wa, a varan atan Sol wan ana Kis, dō sə zahav ana Benjamin. Kə njahak bahay a ava kwa kuro fudō. ²² Mbərom a lar a wa Sol nà, a đaf uda Dawuda, a ga bahay. Mbərom a ja pə Dawuda, a wa: “Na ca pə Dawuda wan ana Yisa nà, kà zlak uno à nga, i ga way su zlo à nga ahay fok re.”

²³ «Pə slala ana Dawuda ata kutok, Mbərom a varan anà Isəra'ila ahay dō sa tam dō kawa anahan sə zlapay anan kwakwa ata awan. Dowan ata nà, winen Yesu. ²⁴ A alay a Yesu kə dazlak anan anà mer su way fan bay ata nà, Yuhana dō sa gan

baptisma anà dō ahay kè wazak anan anà Isəra'ila ahay fok tē mbəda 'am pə Mbərom, tē mbədahan ləen anà ines ahay, tā ga baptisma. ²⁵ Yuhana ata i sa ndav anan mer su way anahan kutok nà, a jan anà dō ahay, a wa: “A ga pikwen nà, nen wayaw? Nen dō a kwanay sa taa ba ata bay. Dowan a inde i nay ahay à dəba uno wa mba. Dowan ata dukwen, na slak kwa sə pəsakan anan liber sə təkarak anahan bay.”»

²⁶ Pol a pərahan anan azar ta sa ja, a wa: «Mərak uno ahay, zahav ana Ibərahima pi zek tu dō su kon azar aya sə həran nga anà Mbərom ataya, Mbərom a slənay ahay ləbara sə dəkay anan, a tam nuko nə kəkəməw ata nà, anà mənuko awan. ²⁷ Dō sə Urəsəlima tə məcəd a tinen ahay ta taa jinge 'am ana dō maja'am a Mbərom ahay nə pac pac pə luvon sa man uda awan. Əna tə sənək Yesu a nə winen dō sa tam dō bay. Aday dukwen, à alay a tinen sa gan sariya anà Yesu ata nà, ta gak kawa ana dō maja'am a Mbərom ahay sa ja ataya awan. ²⁸ Kwa abay â ga nə ta tak anan à nga pə ines a tədə sa vad anan apan ata bay dəp nà, ta jan anà Pilatu nà, â vad anan. ²⁹ Ta ndav anan sa gan kawa ana Deftere a Mbərom sa ja apan ataya fok nà, tə dazay anan pə dədom wa, tə dəfak anan ayak à jəvay inde. ³⁰ Əna Mbərom a pədəkey anan à wulen su dō ma mac aya wa. ³¹ Luvon ahay bayak awan, winen apan i kan zek anà dō anahan a sa taa bar pi zek ataya awan. A dazlan ahay à Galile wa hus ahay à Urəsəlima. Tinen dō sə side anan à wulen sə Isəra'ila ahay inde kutok.

³² «Manay nà, ma nak ikwen anan ahay nə tə ləbara mugom ata awan, kawa sa ja nà, way a

Mbərōm sə zlapan anan anà bije a mənuko ahay ataya nà, ³³ kà gak uko anan anà mənuko, wan a tinen ahay, ta sə slabakay anan ahay Yesu a mæke wa. A tæra kawa ana Jabura 2 sa ja, a wa:

“Iken nə wan uno.

Biten nə tærak bəbay anak.*”

³⁴ «Mbərōm a slabakay anan à mæke wa aday i mac sə wuslay ite sabay. Bina 6a kà jak, a wa:

“Tə dīdek a nà, ni varak ikwen way uno cəncan a sə zlapan anan anà Dawuda ataya awan.†”

³⁵ «Asa, kawa ana Deftere sa ja à man hinen, a wa:

“Ki mbəsak anan dō anak cəncan a â wuslay à mæke inde bay.‡”

³⁶ «A ja 'am ata nə pə Dawuda bay, bina Dawuda kà gak anan mer su way ana Mbərōm à wulen ana dō anahan ahay nà, kə məcak, ta lak anan pə cakay ana bije anahan ahay, kə wuslak. ³⁷ Əna dōwan a Mbərōm sə slabakay anan à mæke wa ata nà, kə wuslak itəbay.

³⁸ «Mərak uno ahay, sənən anan tə dīdek a nà, mə dākak ikwen anan 'am sə pəse ines nà, anga Yesu. Bina Tawrita ana Musa kà mbak apan sə tæra kwanay dō dīdek aya pa 'am a Mbərōm bay. ³⁹ Əna kuwaya kə dəfak nga pə Yesu cəna, kə tærak dō dīdek a pa 'am a Mbərōm kutok. ⁴⁰ Aya əna, gen anan nga ĩ zek lele, bina way ana dō maja'am a Mbərōm ahay sa ja a anan ata â saa njad kwanay bay, bina a wa:

⁴¹ “Cen apan, kwanay dō sə kədəy anan Mbərōm ahay!

---

* **13:33** Ca pə Jabuura 2.7. † **13:34** Ca pə Esaaya 55.3. ‡ **13:35** Ca pə Jabuura 16.10.

Mbærom a ja nà, â gak ikwen masuwayan, aday kí zlen saa lize!

Anga à alay a kwanay tə sifa aya mba ata nà, kwa â ga nə dōwan a inde ɓa kə dakak ikwen anan dəp nà,

ni kəta kwanay tə cəved si mer su way a aday kwanay saa ngam sa daf apan nga bay ata awan. §»

⁴² A alay a atə Pol tə Barnabas ti zla way a tinen ù doh sə wazay ana Yahuda ahay wa ata nà, dō ahay ta wa, tâ may ahay pə luvon sa man uda awan asa, anga aday t̄ə pərahan anan azar sə dakan atan anan 'am ata awan. ⁴³ Dō ahay ta ta 'am nà, Yahuda azar aya tu dō sə pərahan azar anà pəra a tinen ahay bayak a ta zla pə kərtek a tatə Pol tə Barnabas. Tinen ite tə varan atan məgala ta sa jan atan nə t̄ə tavay à sumor a Mbærom inde.

⁴⁴ Luvon sa man uda a sla cəna, ta ma ù doh sə wazay asa, zek məduwen su dō a fok a nay à wulen su doh wa sə sləne 'am a Mbærom. ⁴⁵ Aya əna, bahay sə Yahuda ahay tə canan anà man su dō ata nà, ta ga sərak pə atə Pol tə Barnabas. Anga nan, pa 'am anahan sa ja fok cəna, tə vədān uway, tə gənanan. ⁴⁶ Əna, atə Pol tə Barnabas ta jan atan 'am mənɟəna zlawan, ta wa: «Təktek mi lah sa jak ikwen 'am a Mbærom anà kwanay Yahuda ahay aday. Əna kak a nak ikwen bay aday kə bayiken nə ki nɟiden sifa sa ndav bay ata bay nà, mi mbəsak kwanay, mi i jan anan 'am ata anà dō su kon azar aya awan. ⁴⁷ Bahay a manay a jan umo nə matanan, a wa:

---

§ 13:41 Ca pə Habakuk 1.5.

“Nə dáfak iken jiyjay sə dəvan anà dō su kon ahay fok.

Ki tēra dō sə dakan anan cəved sa tam anà dō sə daliyugo ahay kwa aha fok.*”»

⁴⁸ Dō su kon a azar ataya tē sləne 'am ataya cəna, tē taslay anan mivēl, tē hēran nga anà Mbərom lele anga 'am anahan. Dō a mē walay aya saa njad sifa sa ndav bay ataya fok, tinen tē dáfak nga pə Yesu. ⁴⁹ Ləbara ana Bahay Yesu a ta 'am kwa aha pə daliyugo ata awan. ⁵⁰ Aya əna, bahay sə Yahuda ahay tē buwtay anan mivēl su dō məduwen aya à wulen su doh ata inde, pi zek tē uwar zlile aya sə hēran nga anà Mbərom aday tinen Yahuda ahay bay ataya awan. Tē dazlan sa ga anan alay tē atə Pol tē Barnabas, tē rəzlay atan ahay ù kon a tinen wa. ⁵¹ Matanan kutok, atə Pol tē Barnabas tē bəzlam anan morbodok sə yugo pə saray a tinen ahay wa. Ta zla way a tinen à wulen su doh sə Ikoniya. ⁵² Njavar a Yesu ahay à Antakiya sə Pisidiya ite tē taslak mivēl bayak a, tinen ma rah Apasay Cəncan aya fok.

14

Atə Pol tē Barnabas tē wazay à Ikoniya

¹ A wulen su doh sə Ikoniya, atə Pol tē Barnabas ta zla ù doh sə wazay ana Yahuda ahay, tē wazay kawa ana tinen sə kukwa ata re. Yahuda ahay pi zek tu dō su kon azar aya bayak a tē dáfak nga pə Yesu anga wazo a tinen ata awan. ² Əna Yahuda azar aya ite ta ngam sa daf apan nga a itəbay. Tē buwtay anan mivēl su dō su kon azar ataya aday tē

---

* **13:47** Ca pə Esaaya 49.6.

nan ide anà do sa daf nga pə Yesu ataya awan. ³ Atə Pol tə Barnabas tə njahak à man ata nə mənjoek bay, tə dakay anan 'am a Bahay Yesu nə mənjenja zlawan. Winen a dukwen kə varak atan məgala sa ga way masuwayan aya sə dakay anan nə way a tinen sə dakay anan pə sumor a Mbərom sa gan anà do ahay nà, didek awan. ⁴ Do sə wulen su doh ahay fok tə gəzlak zek day ahay cew anga 'am a tinen ataya awan: Do a əngal ta zla ta day su do maslan ahay, azar aya ite ta zla ta day sə Yahuda ahay.

⁵ Matanan kutok, do su kon azar aya pi zek tə Yahuda ahay tə məcəf a tinen aya fok, tə pəlay wurwer sa ga atan alay tu do maslan ahay ta sa tar atan tu kon. ⁶ Do maslan ahay tə sləne cəna, ta haw way a tinen u kon sə Likoniya, ta zla à wulen su doh sə Listəra aday à Derbe, aday ta man ataya fok. ⁷ A man ataya dukwen tə pərahak anan azar sə wazay anan ləbara mugom awan.

Atə Pol tə Barnabas tə wazay à Listəra

⁸ A wulen su doh sə Listəra ata awan, dowan a inde saray anahan ahay cew maya ma mac aya awan. Winen vədal a kwa sə wahay anahan, kula kà zlak tə saray anahan ahay itəbay. ⁹ Winen nà, winen apan i sləne wazo ana Pol. Pol a zəzor anan, a canan anà adaf nga anahan ata nà, i mbar anan. ¹⁰ Anga nan, a jan tə məgalak a, a wa: «Slabak, tavay!» Dowan ata a slabak hərom, a dazlan sa zla tə saray anahan ahay kutok.

¹¹ Do ahay tə canan anà way ana Pol a sa ga ata nà, tə dazlan sa zlah ta 'am a tinen Likoniya ahay, ta wa: «Mbərom ahay tə tərak kawa do zənnen

aya, aday ta nak àga mənuko!» ¹² Barnabas nà, ta wa winen nə Zewus, Pol dukwen ta wa winen nə Hermes, anga sa taa ja 'am nə winen.* ¹³ Doh sə pəra a tinen anga Zewus ata nà, ma han a nə zad tə wulen su doh. Do sə gədan dungo anà way anga Zewus ata, a gəbay ahay guson sa sla ahay, a pak patan daslam sə way mə vərez aya, a nay anan pə məsudoh sə wulen su doh ata awan. Tinen pə kərtek a tə dō ahay, a nan atan sə waslan way anà dō maslan ahay. ¹⁴ Atə Pol tə Barnabas tə sləne sa jəka ti varan atan way matanan ata nà, tə ngəraw anan zana ahay pi zek wa, ta haw way a tinen à wulen sə dō ahay inde, tə azlah awan, ta wa: ¹⁵ «Kwanay dō ahay, ki gen matanan nà, angamaw? Manay dukwen dō zənzen aya kawa kwanay. Ma nay ahay nə sə dakak ikwen anan nə ləbara mugom awan, aday kə mbəsiken sa ga pəra kəriya ataya, kə təmihen Mbərom bahay sə sifa ata awan, winen dō sə ndakay bagəbaga mburom, tə daliyugo, tə bəlay ahay, aday tə way a uda ataya təkə fok. ¹⁶ Kwakwa ata nà, kə mbəsakak anan dō su kon azar aya tē pərahan azar anà way sə mivəl a tinen ahay. ¹⁷ Kwa matanan ata dukwen, winen apan i ka zek ti mer su way anahan lele aya awan. Winen apan i gak uko iven. A nah anan way ahay tə alay awan. A varak uko way sa pa. A taslak uko anan mivəl.» ¹⁸ Ta 'am ataya dukwen, kə dak anan 'am anà atə Pol tə Barnabas sə gafan 'am anà man su dō a sə waslan atan way kawa tinen mbərom ahay ata hwiya.

---

* **14:12** Pə Gərek ahay nà, Zewus winen bahay sə mbərom ahay, aday Hermes ite nà, dō maslan a tinen pə cakay sə mbərom a tinen ahay.

¹⁹ Yahuda azar aya ta nay ahay nà, kwa à wulen su doh sə Antakiya sə Pisidiya wa tə wulen su doh sə Ikoniya wa. Tə pəkan 'am anà man su do awan, aday ta tar anan Pol tu kon. Tə ngəza anan Pol à wulen su doh wa, a ga patan nə kə məcak coy. ²⁰ Əna do a Yesu ahay tə halay apan nga cəna, a slabak, a ma à wulen su doh asa. Ide a cəde sidew a nà, ta zla way a tinen tə Barnabas à Derbe.

Atə Pol tə Barnabas ta ma à Antakiya pə daliyugo sə Siriya asa

²¹ Atə Pol tə Barnabas tə wazay anan ləbara mugom a à Derbe, aday do ahay bayak a tə təmahak sa dəf nga pə Yesu. Pə dəba anahan a wa, ta ma a Listəra tə Ikoniya, tə Antakiya sə Pisidiya. ²² Tə varan məgala anà do a Yesu ahay à man ataya awan, anga aday tē pərahan azar sa dəf nga pə Yesu tə mível kərtek awan. Aday ta wa: «Di zla à bahay a Mbərom nə tə dəce ahay bayak awan.» ²³ A man ana do a Yesu ahay sə halay nga ataya fok, tə dəfan atan məcəd sə egliz ahay. Ta ga sumaya, ta ga amboh, aday tə mbəsak atan à alay inde anà Bahay Yesu a tinen a sa dəf apan nga ata awan.

²⁴ Tə takas pu kon sə Pisidiya wa nà, tə dəzle pə daliyugo sə Pamfiliya. ²⁵ Tə wazay anan ləbara mugom a à wulen su doh sə Perge, aday ta zla way a tinen à wulen su doh sə Ataliya. ²⁶ A Ataliya wa kutok, ta ján à kwalalan inde sa zla way a tinen à Antakiya pə daliyugo sə Siriya maza awan, man a do ahay sə mbəsak atan à alay ana Mbərom inde, aday à gan atan sumor sa ga mer su way anahan ata awan. Mer su way ata dukwen, tə ndəvak anan kutok.

²⁷ Tə dəzle à Antakiya kutok nà, tə halan nga anà do a Yesu ahay, tə dakan atan anan way a Mbərom sa ga tə tinen ataya fok. Ta jan atan nə Mbərom kə təbak anan cəved anà do su kon azar aya aday tâ daf nga pə Yesu. ²⁸ Tə njahak à man ata pi zek tu do a Yesu ahay kiya bayak awan.

15

Ahalay nga məduwen a à Urəsalima

¹ Do sə Yahudiya azar aya ta zla à Antakiya, tə dazlan sə dakan anan way anà mərak ahay, ta wa: «Kak kə gəden mədəndalas bay cəna, ki təmen bay! Si ki gəden mədəndalas kawa ana Tawrita a Musa sa ja aday.» ² Atə Pol tə Barnabas ta kad apan bala bayak a tu do ataya, tə tere dadokdokkwe. Anga nan ta ja à wulen a tinen aya inde nà: «Waluko do ahay, atə Pol tə Barnabas pi zek tu do azar aya, tâ zla à Urəsalima saa cəce 'am ata pu do maslan a Yesu ahay wa tə məcəf sə egliz ahay wa aday.»

³ Anga nan kutok, do a Yesu ahay à man ata ataya ta slan atan à Urəsalima. Tinen apan ti zla tə daliyugo sə Finikiya tə Samariya nà, ta jan anà do a Yesu ahay nə do su kon azar aya dukwen tə dafak nga pə Yesu. Ləbara ata a varan atan ataslay mivel.

⁴ Atə Pol tə Barnabas tə dəzle à Urəsalima nà, do maslan ahay tə məcəf sə egliz ahay, pi zek tu do a Yesu ahay fok tə təma atan. Tə təkəren atan way ana Mbərom sa ga tə tinen ataya fok. ⁵ Əna do a Yesu ahay aday tinen Farisa ahay ata tə slabak, ta wa: «Tədə, əna si do su kon azar ataya tâ ngam sa gad mədəndalas aday tē pərahan azar anà Tawrita a Musa re aday.»

⁶ Do maslan ahay pi zek tə məced sə egliz ahay tə halay nga, tə wudəh anan 'am ata awan. ⁷ Tə njahak pa 'am ata nə mənjoek bay, Piyer a slabak, a wa: «Mərak uno ahay, kə sənen zle lele, kwakwa nə, Mbərom kə walak nen à wulen a kwanay wa sə wazan anan ləbara anahan mugom a anà do su kon azar aya, anga aday tē sləne anan, tē daf apan nga. ⁸ Matanan, Mbərom, do sa san mivel sə do ahay fok ata, a dəkay anan nə kə təmahak anan do su kon azar ataya ta sə varan atan Apasay anahan Cəncan a, kawa anahan a sə varak uko anan anà mənuko ata re. ⁹ Mbərom nə, kə gəzlak mənuko pi zek wa itəbay. Kə pəsek atan anan ines a tinen ahay anga tə dəfak apan nga. ¹⁰ A nak ikwen sa ca mazan pə Mbərom wa ta sə tavakan atan way ma ba kawa wita nə angamaw? Dowan inde kə mbak apan sə dəfan apan anà Tawrita ata kulibay. Kwa mənuko, kwa bije a mənuko ahay, da mbak ahay apan sə dəfan apan bay re. ¹¹ A'ay! Kawa ana Bahay a mənuko Yesu sa gak uko sumor aday sa tam ata nə, tinen dukwen ti tam nə anga sumor anahan ata re.»

¹² Pə dəba anahan a wa, man su do fok a njahay tətətemme sə sləne way ana atə Barnabas tə Pol sa jan atan ata awan. Tə sləne way ana Mbərom sa ga masuwayan aya tu do maslan ataya à wulen su do su kon azar aya ata awan.

¹³ Ta ndav anan sə təkər 'am ata cəna, Yakuba a slabak ite, a wa: «Mərak uno ahay, pəken sləmay lele. ¹⁴ Həna Simon Piyer a jak uko nə Mbərom kə dazlak anan sa gan nga anà do sə daliyugo ahay ta sə walay do ahay à wulen a tinen wa sə təra anan do anahan aya awan. ¹⁵ Do maja'am a Mbərom ahay

tə vinde kawa winen ata awan, ta wa:

¹⁶ “Mbərom Fetek a wa:

Pə dəba wa ni may ahay, ni han anan doh ana bahay Dawuda ma mbazl ata awan.

Kwa kə tərak rəgay coy dəp nə, ni ndakay anan asa.

¹⁷ Matanan, do azar aya fok, do su kon azar aya nen sə walay atan sə təra do uno ahay ataya fok, ti pəlay nen.*

¹⁸ Həna anan nə, 'am uno awan, nen Mbərom Fetek do sa kay anan way ata kwakwa.”»

¹⁹ Yakuba a ja asa, a wa: «Pi nen nə, dē vawan nga anə do su kon azar aya sə mbədə 'am pə Mbərom ataya bay. ²⁰ Suwan sə vinden atan ayak nə, tə pa way mənjadak aya mə varan a anə pəra ahay ata bay, tə ján uho bay, tə rac sluwed sə way mə ngərew angərew ataya bay, tə sləba mez bay re.† ²¹ Anga Tawrita a Musa nə, do ahay tinen apan ti wazay anan kwa həna kabay à wulen su doh ahay fok, hus ahay həna bidaw? Tinen apan ti jinge anan ù doh sə wazay ahay pə luvon sa man uda fok re.»

Ta slan derewel anə do a Yesu ahay aday tinen do su kon azar aya ata kutok

²² Pə dəba anahan a wa, do maslan ahay tə maced sə egliz ahay tu do a Yesu ahay fok, ta ban 'am sə walay do ahay à wulen a tinen wa sa slan atan à Antakiya pə kərtek a tatə Pol tə Barnabas. Tə gəba Yudas inde, tə ngaman Barsabas re, tinen tə Silas, tinen do tə mazlaḅ aya à wulen su do ana Yesu ahay

---

* **15:17** Ca pə Amos 9.11-12. † **15:20** Ca pə Farillaaji Lewiŋko'en 18.6-18, 17.10-16.

inde. ²³ Ta slan atan tə dɛrewel à alay inde. Derewel ata a ja nà:

«Manay dɔ maslan ahay, tə məcɛd sə egliz ahay, mərak a kwanay ahay, ma jak ikwen ayak 'am anà kwanay mə tɛra dɔ a Yesu aya à wulen su dɔ su kon azar aya aday mə njahay aya à Antakiya tə Siriya tə Silikiya ataya awan.

²⁴ «Mə slənək dɔ a manay ahay inde ta zlak ayak àga kwanay, tə vawak ikwen nga ta 'am a tinen ahay bayak awan. Əna, manay sə slənək atan ayak bay. ²⁵ Anga nan, mə halay nga, mə walay dɔ ahay, mi slənək atan ayak àga kwanay kutok. Ti zlak ayak tatə Barnabas tə Pol, car a manay ahay. ²⁶ Tinen nà, tə zukwa lize anan sifa a tinen anga sləmay ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu. ²⁷ Anga nan, mə slənək ikwen ayak atə Yudas tə Silas, ti jak ikwen nə way a manay sə vindek ikwen ayak həna ataya kərtek awan.

²⁸ «Kà zlak anan à nga anà Apasay Cəncan a aday anà manay a re, mə zəgahak ikwen anan apan awan maza bay, si 'am a həna anaya awan: ²⁹ Kə rəcən sluwed sə way mə waslan a anà pəra ahay bay, kə sləben mez bay, kə rəcən sluwed sə way mə ngərew a angərew bay, kə jənen uho bay re. Kə mbəsiken way ataya nə, ki gen way lele aya awan.

«Njihen zay!»

³⁰ Ta slan anan dɔ ataya, ta zla à Antakiya kutok. Tə dɛzle à man ata cəna, tə halan nga anà dɔ a Yesu ahay, tə varan atan anan dɛrewel a sə manan kutok. ³¹ Tə jinge anan dɛrewel ata cəna, a varan atan ataslay mivəl bayan a, anga kə varak atan məgala bayak a re. ³² Atə Yudas tə Silas ta jan

atan 'am sa man atan zek ahay bayak a, tə varak atan mægala lele, bina tinen dō maja'am a Mbərom ahay.

³³ Tə njahay à man ata zərat lele nà, dō a Yesu ahay tə lagay atan, aday ta jan atan nə tē dəzle tə zay. Ta ma à man ana dō sə slənay atan ataya awan. [³⁴ Əna Silas ite nà, a njahay à man ata awan.]

³⁵ Aya əna, atə Pol tə Barnabas ite, tə njahay à Antakiya. Tinen pə kərtek a tu dō a Yesu azar aya tə dakan atan anan aday tə wazan atan anan 'am a Bahay a mənuko Yesu.

Atə Pol tə Barnabas tə gəzla nga

³⁶ A njahay pə dəba wa mənjoek nà, Pol a jan anà Barnabas, a wa: «Muko saa cay pə mərak a mənuko sə dakan atan anan ahay 'am ana Bahay a mənuko Yesu ataya awan, tə njahay həna kəkəməw.» ³⁷ 'Am ata a zlan à nga anà Barnabas, aday a nan tē japay tə Yuhana sə ngaman Markus ata awan, ³⁸ Əna Pol ite nà, a nan sə japay tə Markus sabay, anga winen kə mbəsakak atan à Pamfiliya, kə ndəvak anan mer su way a tinen sa ga ata bay. ³⁹ 'Am ata kà zlak atan pi zek sabay, tə gəzla nga. Barnabas a gəba Markus, ta zla à Kiprus tə kwalalan. ⁴⁰ Pol ite a gəba Silas, ta zla way a tinen. Mərak ahay ta ga amboh anga tinen aday Bahay Mbərom â pərahan azar sa gan atan sumor anahan. ⁴¹ Pol a zla tə daliyugo sə Siriya tə Silikiya, a varan mægala anà dō a Yesu ahay à man ataya awan.

16

Pol a gəba anan Timote à japay tə tinen

¹ Atə Pol ta zla à wulen su doh sə Derbe, aday tə dəzle à Listəra kutok. Njavar a Yesu a inde à man ata tə ngaman Timote. May anahan a dukwen do a Yesu a re, winen Yahuda ahay, aday bəbay anahan ite nə Gərek ahay. ² Mərak ahay fok a Listəra tə Ikoniya tə həran nga anà Timote cəvedabay. ³ A nan anà Pol sə gəba anan à alay. Anga nan, a gəba anan, aday a gədan mədəndalas. A ga matanan nà, anga Yahuda ahay à man ata tē təma anan, bina do sa man ataya fok ta san zle, bəbay ana Timote nə Gərek ahay. ⁴ A man aya aday ta zlak ata cəna, ta jan way ana do maslan ahay pi zek tə məcəd sə egliz ahay à Urəsaliima sa jan anà do ahay ataya awan, ta wa tē pərahan azar anà way ataya nə lele. ⁵ Anga nan kutok, do a Yesu ahay tə njadək məgala, abaslay a tinen a ma nga sə zəga pa 'am pa 'am.

Cən a zuβan anà Pol

⁶ Apasay Cəncan a a gafan 'am anà atə Pol tu do anahan ahay sə dakay anan 'am a Mbərom pə daliyugo sə Aziya. Anga nan, ta zla tə daliyugo sə Firigiya tə Galatiya. ⁷ Tə dəzle pə magaga sə daliyugo sə Misiya nà, ta gan may sa zla tə daliyugo sə Bitiniya, əna Apasay a Yesu kə mbəsakak atan cəved a bay. ⁸ Anga nan, ta zla tə daliyugo sə Misiya, tə dazay à wulen su doh sə Təruwas.

⁹ Sə luvon ata kutok, cən a zuβan anà Pol, a canan anà do sə Makedoniya a inde mə tavay awan, a jan: «Kem, hayak à Makedoniya ite, kà naa man umo zek.» ¹⁰ Pə dəba ana cən sə zuβan ata wa nà, mə lavay zek sa zla pə daliyugo sə Makedoniya ata kutok, anga mə sənək, Mbərom kə ngamak umo saa dakan anan ləbara anahan mugom a anà do sa man ataya awan.

Lidiya a tēma sa daf nga pə Yesu à Filipi

¹¹ Ma ján à kwalalan inde à Tēruwas, ma zla anan à Somotoras. Sidew a dukwen, ma zla à Niyapolis. ¹² A man ata wa kutok, ma zla à Filipi, wulen su doh a à day sə daliyugo sə Makedoniya mama'am a inde, man sə njahay sə Ruma ahay. Mə njahak à man ata dukwen, luvon ahay bayak a mənjøek. ¹³ Pə luvon sa man uda awan, ma zla à wulen su doh wa, ma zla pa 'am zlinger, anga a ga pumo nà, Yahuda ahay ti ga amboh nə à man ataya awan. Mə njahay, ma kad bala pi zek tə uwar ahay mə halay nga aya à man ata awan.

¹⁴ A wulen a tinen wa nà, uwar a inde tə ngaman Lidiya, a nay à wulen su doh sə Tiyatira wa. A sukom anan way tə zana dəzdaz aya awan. Winen nà, a taa hēran nga anà Mbərom. Winen apan i pak sləmay pə wazo a Pol, aday Bahay a mənuko a təban anan mivēl anahan, a tēma 'am ana Pol sa ja ata awan. ¹⁵ Winen tu dō su doh anahan ahay fok ta ga baptisma. Aday a jan umo: «Kak ki cen upo kawa nə dəfak nga pə Bahay a mənuko tə dīdem a nà, hayak ikwen ahay, njihen àga nen awan.» A gan umo bəlaray sa zla àga winen nə matanan.

Ta ban anan atə Pol tə Silas à dangay

¹⁶ Pə luvon a inde, manay apan mi zla à man sa ga amboh, mə zlangay tə bile a inde dēna awan. Apasay lelibay a à winen inde. Anga nan, a mba apan sa san way saa tēra pa 'am ataya awan. Dō sə lavan nga anà dēna ata ataya tə njadak anan dala ti mer su way anahan ata nə bayak awan.

¹⁷ Dēna ata winen apan i pərahan umo azar tə azlah a, a wa: «Dō a anaya nà, tinen dō si mer su

way ana Mbərom sə bagəbaga mburom ahay! Ti jak ikwen cəved aday Mbərom i tam kwanay ata awan.» ¹⁸ Winen apan i ja matanan luvon bayak awan.

Coy a cəban anà Pol, a mbəda 'am pə dəna ata, a jan anà apasay lelibay ata, a wa: «Tə sləmay ana Yesu Almasihu, hayak à dəna a anan wa!» Cəna, apasay ata a zləray à winen wa.

¹⁹ Do sə lavan nga anà dəna ata ataya ta ca apan nə ti njad wa dala sabay nà, ta ban anan atə Pol tə Silas, tə ngəza atan tə wulen su doh ata à man sə sariya. ²⁰ Ta zla atan pa 'am su do sa ga sariya ahay, ta wa: «Do anaya nə tinen Yahuda ahay, tinen apan ti slabak anan 'am ahay à wulen su doh a manay. ²¹ Tinen apan ti đakay anan way sa zla pi zek tə pəra a manay ahay bay ataya awan. Mənuke nə Ruma ahay, đi mba apan sə pərahan azar anà pəra a tinen ahay bay!»

²² Man su do a a halay nga sə japay pə atə Pol tə Silas. Do sa ga sariya ataya ta jan anà suje ahay tə culok patan wa zana, aday tə ndaɓay atan. ²³ Tə ndaɓay atan bayak a lele nà, ta zla atan à dangay. Ta jan anà do sa ba patan ata nà: «Ba atan nə lele.» ²⁴ A sləne matanan cəna, a zla atan ù doh sə dangay à mamasl ata awan, a ɓan atan à səsile inde.

²⁵ Man luvon a ga nà, atə Pol tə Silas ta ma nga sa ga amboh ta sa ga ara sə həran nga anà Mbərom. Do sə dangay azar ataya tinen apan ti sləne re. ²⁶ Cəna, daliyugo a ɓal, aday a ɓal anan doh sə dangay ata re. Məsudoh ahay tə təɓa zek, calalaw su do a mə jaway ataya fok tə pəsak, tə guce à məndak.

²⁷ Do sa ba pə dō ahay ù doh sə dangay ata a pədefek. A canan anà məsudoh ahay mə təba aya ata cəna, a ga apan nə dō sə dangay ahay tə hawak. Anga nan, a ndahay maslalam anahan, abay i vad anan nga anahan. ²⁸ Əna Pol a təba 'am, a jan ayak, a wa: «Kâ gan awan ĭ zek anak bay! Manay fok, manay inde.»

²⁹ Do sa ba pu doh sə dangay ata a cəce uko, a haw ù doh, winen apan i jəjar, a slahay pa 'am ana atə Pol tə Silas. ³⁰ Coy, a mbəsakay atan ahay uho. A cəce patan wa, a wa: «Kem, ni ga ma aday nâ tam anaw?»

³¹ Ta jan kutok: «Kak kə dəfak nga pə Bahay Yesu nà, ki tam, iken tu dō su doh anak ahay fok.» ³² Natiya tə təkəren atan 'am ana Bahay Yesu, winen tu dō su doh anahan ahay fok. ³³ Sə luvon ata kutok, dowan a sa ba doh sə dangay ata, a may atan uho, a banan atan anan mbəlak a tinen ahay, aday kwayan'a ta gan atan baptisma tu dō su doh anahan ahay nə fok. ³⁴ A zla anan atə Pol tə Silas àga winen, a varan atan way sa pa. Winen tu dō su doh anahan ahay fok, tinen mə taslay mivel aya awan, anga tə dəfak nga pə Mbərom.

³⁵ Ide a cəde cəna, dō sa ga sariya ahay ta slan suje ahay saa jan anà dō sa ba pə dō ahay ù doh sə dangay nà, â mbəsak anan atə Pol tə Silas. ³⁶ Natiya, dō sa ba pu doh sə dangay a jan anà Pol, a wa: «Do sa ga sariya ahay tə slanak dō ta wa nâ mbəsak kwanay. Ki mben apan sa zla way a kwanay kutok. Zlen tə zay.»

³⁷ Əna Pol a jan anà suje ataya, a wa: «Tə njadək pumo ines sə awan bay, aday tə ndabək manay pə ide sə dō ahay fok. Manay dukwen dō sə Ruma ahay

re! Ta daf manay à dangay. Həna nà, a nan atan sə mbəsak manay tə akar a daw? I ga zek kula bay! Si do sa ga sariya ataya tâ nay sə mbəsak manay tə alay a tinen aya awan.»

³⁸ Suje ataya ta zla, ta jan anà do sa ga sariya ataya nə atə Pol tə Silas nà, do sə Ruma ahay. Tə sləne sa jəka tinen do sə Ruma ahay ata cəna, ta ma nga pə ajəjar. ³⁹ Anga nan, ta zla à man a tinen awan, tə cəce patan wa apəse zek. Aday tə mbəsakay atan ahay à dangay wa kutok, ta sa jan atan nə tâ zla à wulen su doh a tinen ata wa. ⁴⁰ Atə Pol tə Silas ta nay à dangay wa lele nà, ta zla tə əga Lidiya asa. Tə halay nga tə mərək ahay à man ata awan, tə varan atan məgala. Ta zla way a tinen pa 'am kutok.

17

Atə Pol tə Silas ta zla à Tesaloniki

¹ Atə Pol tə Silas tə mbəsak Filipi, ta zla tə wulen su doh sə Amfipolis tə Apoloniya, tə dəzle à Tesaloniki. Doh sə wazay ana Yahuda ahay inde à man ata awan. ² Pol a zla ù doh ata awan, kawa anahan a sa taa zla kwa aha ataya re. A luvon sa man uda aya maakan nə tinen apan ti mbəda alay pa 'am sə Deftere a Mbərom tu do ataya awan. ³ Winen apan i dakan atan anan nà, Deftere a Mbərom a ja nà, si təktek Almasihu i ga dəcə, i mac, i slabakay à məkə wa aday. Pol a wa: «Yesu a nen sa jak ikwen 'am anahan a həna ata nà, winen nə Almasihu.» ⁴ Azar su do a tinen aya nə tə təmahak 'am a tinen ata awan, tə pərahan azar anà Pol tə Silas. Matana re, Gərek ahay bayak a sə dəfan apan anà Mbərom

ataya tə dəfak nga pə Yesu, tinen pə kərtek a tə uwar zlıle aya awan, aday tinen mənjoek bay re.

⁵ Anga nan kutok, Yahuda ahay ta ga patan sərak. Tə halan nga anà dō kəriya aya à lumo ahay wa, aday tē slabakan anan mível anà dō ahay à wulen su doh inde tə abəbal awan a tinen ata awan. Yahuda ahay ta zla àga dōwan inde tə ngaman Yason, saa pəlay anan atə Pol tə Silas, aday ti zla atan uho pa 'am sə dō ahay. ⁶ Əna ta ca apan nə tə njadak atan à man ata bay cəna, ta ban anan zek a Yason awan, pi zek tə mərak azar aya, ta zla atan pa 'am su dō sə lavan nga anà wulen su doh ata awan. Ta zlah, ta wa: «Sə slabak anan 'am kwa aha pə daliyugo fok nə dō a anaya awan. Həna, ta nak àga mənuko re. ⁷ Yason dukwen kə təmahak atan àga winen. Awan a bənan atan mbiyed ta 'am ana bahay sə Ruma bay re. Ta wa bahay sə dōwan a tinen a hinen inde tə ngaman Yesu.» ⁸ Ta 'am a tinen a matanan ataya kutok, tə jənan pə mível anà dō ahay tu dō sə lavan atan nga ataya təkə kutok. ⁹ Dō sə lavay nga ataya ta gan bəlaray anà Yason tu dō a Yesu azar ataya tē varan atan dala aday ti mbəsak atan uho tamak.*

Atə Pol tə Silas ta zla à Bereya

¹⁰ Luvon a ga cəna, dō a Yesu ahay ta slan anan atə Pol tə Silas à Bereya. Tə dəzle à man ata ite nà, ta zla ù doh sə wazay ana Yahuda ahay. ¹¹ Dō sə Bereya ahay nà, tinen kawa dō sə Tesaloniki ahay itəbay, tinen dō səkəffe aya awan. Tə rəzlek anan à nga wa sə sləne ləbara a Yesu nə bayak awan. Pə ıde

---

* **17:9** Abay dala ata nà, ti i man atan anan, əna kak ta gak ines hinen asa, dōwan i man atan anan sabay.

sə cəde fok, tinen apan ti jangay Deftere a Mbərom aday sa san wa nà, 'am a Pol a sa ja ata nə didek aya daw. ¹² Do ahay bayak a à wulen a tinen ahay wa, tə dəfak nga pə Yesu. Uwar sə Gərek ahay zlıle aya bayak a pi zek tə Gərek mungol aya bayak a ta dəf nga pə Yesu.

¹³ Əna Yahuda ahay à Tesaloniki tə sləne Pol winen apan i wazay 'am a Mbərom à Bereya nà, ta nay à Bereya a re, tə dazlan sə jugwar 'am pə do ahay wa kawa àga tinen ata re. ¹⁴ Cəna, mərak ahay tə lagay anan Pol pa 'am sə bəlay məduwen ata awan, əna atə Silas tə Timote nə tə njahay à Bereya hwiya. ¹⁵ Do a sə lagay anan Pol ataya tə lagay anan hus à Atena, aday ta sa ma à Bereya kutok. Pol a jan atan nà, tã jan anà atə Silas tə Timote nə tē njadək anan ayak bəse.

Pol a wazay à wulen su doh sə Atena

¹⁶ Pol winen apan i ba anan atə Silas tə Timote à Atena. A ca apan nà, wulen su doh ata fok ma rah a tə pəra ahay bayak a cara cara. A cəban. ¹⁷ Anga nan, ta kad bala pi zek tə Yahuda ahay aday tu do su kon aya azar a sə həran nga anà Mbərom ataya u doh sə wazay a tinen. Matanan re, kwa à lumo ahay dukwen, winen apan i kad bala tə do ahay.

¹⁸ Do ahay inde sə pərahan azar anà atətak way ana Epikuri ahay tə Sitoyiki ahay, tə kadək bala pi zek tatə Pol ata re. Azar aya ta wa: «Do sə təbəlem a anan, a ja nə ma ite anaw?» Do maza aya ite ta wa: «Izəne a ja 'am sə pəra sə mədurlon ahay!» Ta ja matanan, anga Pol winen apan i dakay anan nə 'am a Yesu ta 'am sə aslabakay anahan à məke wa.

¹⁹ Anga nan, tə zəba anan Pol aday ta zla anan pa

'am sə dō ahay à man a sə ngaman Ariyopagos ata awan, ta wa: «A nan umo sə sləne atətək way anak a wiya ata awan. ²⁰ Azar sa 'am aya nə kula mə slənek bay. A nan umo sa san anan.» ²¹ Dō sə Atena ahay pi zek tə mədurlon aya mə njahay a à man ata ataya fok, ta ga awan itəbay, si ta pak adəka nə sləmay pə way wiya aya awan, aday ti kad apan bala.

²² Natiya Pol a tavay pa 'am sə dō ahay à Ariyopagos, a wa: «Kwanay Atena ahay! Na ca apan nà, kə rəzlen anan à nga wa sa ga pəra a kwanay ahay nə lele. ²³ Anga nen apan ni bar à wulen su doh a kwanay nà, nə canan à man sə pəra a kwanay ahay, aday na tan à nga anà man sə gədan dūngo anà way ahay dukwen, mə vinde apan natiya: “Anga mbərom a dōwan a san sləmay a bay ata awan.” Aka aday, dōwan a kə həren anan nga ata, kwa à ga nə kə sənən anan bay, nen ni dəkak ikwen anan sləmay anahan a kutok.

²⁴ «Sə ndakay daliyugo pi zek tə way a uda ataya fok nə winen awan. Winen Bahay sə bagəbaga mburom tə daliyugo a təkə. A njahay ù doh su dō zənzen a sa han tə alay ata bay. ²⁵ Mbərom kə gak anan may dō ahay ta gan awan bay, anga sə varan sifa tə apasay a pi zek tə way azar aya anà kuwaya adəka nə winen. ²⁶ A ndakay dō mama'am awan, aday tə winen kutok, a ndakay zahav sə dō ahay fok. A varan atan tə njahay pə daliyugo a anan. Kwa həna kabay, kə dəfak atan magaga tə alay a sə njahay a tinen pə daliyugo a re. ²⁷ A ga matanan nà, anga aday dō ahay tē pəlay anan, izəne ti njad anan ta sə tətam atətam. Əna Mbərom winen dəren tə mənuko bay. ²⁸ Anga 'am inde a wa:

“Sifa a mənuko, aḅal zek a mənuko, tə anjahay a mənuko đukwen,
ta nay ahay nə à winen a wa.”

«Kawa ana đo sa ga ara a kwanay sa ja đukwen, a wa:

“Mənuko đukwen, gwaslay anahan ahay.”

²⁹ «Matanan, mənuko wan ana Mbərom ahay. Aday đā sa bayak sa jəka Mbərom a ga minje tə mezeze sə đo ahay sə ndakay way nə tə alay a tinen aya ata bay, tinen mə ndakay aya nə sə gura, sə dala, kabay su kon. ³⁰ Mbərom kə səmak anan anà đo ahay sa ga way matanan à alay a ta san 'am anahan fan bay ata awan. Əna həna kà jak anan anà đo ahay kwa aha fok tã yam pə ines a tinen ahay, tã mbəsak cəved a tinen a lelibay ataya kutok. ³¹ Anga kə đəfak luvon a aday i gan sariya tə cəved a anà daliyugo fok ata awan. Kə walak anan đowan a saa ga way ata coy. A kan anan anà đo ahay ta sə slabakay anan ahay à məke wa.»

³² Tə sləne 'am ana Pol sa ja 'am sə slabakay ahay à məke wa ata cəna, đo a azar a ta ma nga sə mbasay apan. Əna azar su đo aya ite, ta wa: «A nan umo sə sləne 'am a anan pac hinen asa.» ³³ Natiya Pol a mbəsak atan, a zla way anahan. ³⁴ Aday cəkəbay đo azar aya đukwen tə đəfak apan nga, tə pərahak anan azar. A wulen su đo ataya nə, đowan a inde tə ngaman Diyonisiyus, đo sə Ariyopagos, tə uwar a sə ngaman Damaris ata, aday tu đo azar aya kutok re.

18

Pol a wazay a Korintu

¹ Pə dəba wa cəna, Pol a slabak à Atena wa, a zla à Korintu. ² A tan ayak à nga anà dowan a inde tə ngaman Akilas, winen Yahuda ahay, tə wahay anan à Pontus. Kə njahak bayak a bay ta nay ahay tə uwar anahan Pəriskila à Italiya wa, anga bahay sə Ruma sə ngaman Kəlawdiyus ata a rəzlay anan Yahuda ahay fok à Ruma wa. Pol a zla àga tinen, ³ tə njahay pə kərtek awan, ta nga ambar sə ndakay doh ataya pə kərtek awan, anga mer su way a tinen a nə kərtek. ⁴ Pə luvon sa man uda fok cəna, Pol a kad bala pi zek tə Yahuda ahay tə Gərek ahay ù doh sə wazay ana Yahuda ahay, anga a nan nə tâ daf nga pə Yesu.

⁵ Atə Silas tə Timote ta nay ahay kwa à Make-doniya wa, tə dəzle à man a Pol. Matanan, Pol a mbəsak sa nga ambar, anga sa ga wazo pac pac, ta sa jan anà Yahuda ahay tə dīdek a Almasihu nə, Yesu. ⁶ Əna Yahuda ahay tə təmahak anan anan 'am anahan ata bay, ta ma nga sə gənanahan. Anga nan, Pol a bəzlam anan morbodok sə zana anahan, a jan atan tə angəraz a, a wa: «Ka sak a lizen nə, 'am a pa nga a kwanay kutok, bina 'am uno sabay. Həna nə, ni wazan anà do su kon azar aya awan.»

⁷ Matanan, a mbəsak atan səfek, a zla way anahan àga dowan a inde tə ngaman Titiyus Yustus. Dowan ata nə, a dəfan apan anà Mbərom. Doh anahan a dukwen, pə cakay su doh sə wazay ana Yahuda ahay. ⁸ Kərispus, do sə lavan nga anà doh sə wazay a tinen ata, a daf nga pə Bahay Yesu tu do su doh anahan aya təke. Do sə wulen su doh sə Korintu ahay sə sləne 'am ana Pol ataya bayak a tə dəfak nga pə Yesu, aday ta gak baptisma re.

⁹ Pə luvon a inde, Pol ma njak ahan a, cən a

zubaŋ. Bahay Yesu a jan nà: «Kê jəjar bay, đakay anan 'am uno hwiya, kê tacay 'am bay. ¹⁰ Nen inde tə iken. Dowan saa vəze apak sə lamak ibay. Anga do uno ahay inde à wulen su doh a anan bayak awan.» ¹¹ Pol a njahay à man ata ava daz tə kiya mbərka, i đakan anan 'am a Mbərom anà do ahay.

¹² A alay Galiyo winen guverner sə daliyugo sə Akaya ata nà, Yahuda ahay tə halay nga, ta ban anan Pol, ta zla anan pa 'am sə sariya. ¹³ Ta wa: «Dowan a anan winen apan i njak anan do ahay aday t̄həran nga anà Mbərom tə cəved a kawa ana Tawrita a mənuko sə đakay anan ata sabay!»

¹⁴ Abay Pol mə lavay zek a sa ja 'am, əna Galiyo sə dowan ata a wa: «Yahuda ahay, abay à ga nə ines sə laman anà ngomna kabay ines a hinen nà, ni təma 'am a kwanay, ¹⁵ əna kak kê tərak avad uway pa 'am kəriya aya, pə sləmay ahay, aday pə Tawrita a kwanay cukutok nà, gen anan sariya kawa Tawrita a kwanay a sa ja. Nen ni ga zahav sə sariya a anan bay.» ¹⁶ Natiya ta razl atan à man sə sariya wa. ¹⁷ Ta ban anan Sostenes, do sə lavan nga anà doh sə wazay a tinen, tə ndəbay anan pa 'am sə do ahay à man sa ga sariya. Əna kà gak anan à nga wa anà Galiyo bay.

Pol a ma à Antakiya

¹⁸ Pə dəba anahan a wa, Pol a njahay à Korintu luvon bayak awan, aday a mbəsak anan mərak ahay kutok. A zla à kwalalan inde, winen tə Pəriskila tə Akilas, ta zla à Siriya. Əna a saa ján à kwalalan inde à Kenkeriya nà, a fad anan nga pi zek wa, anga way anahan sə mbađay apan ata awan.

19 Tə dəzle à wulen su doh sə Efesus. Pol a mbəsak anan atə Pəriskila tə Akilas à man ata awan. A zla ù doh sə wazay ana Yahuda ahay, ta kad bala sa 'am a Yesu pə kərtek awan. 20 Tə cəce â njahay apan tə tinen mba, əna Pol a ngam bay. 21 I sa zla way anahan nà, a jan atan, a wa: «Kà zlak anan à nga anà Mbərom nà, ni i may ahay àga kwanay.» A ján à kwalalan inde, a mbəsak Efesus kutok.

22 Pol a dəzle à Kaysariya nà, a zla sa jan ahay 'am anà dō a Yesu ahay. Aday a zla way anahan à Antakiya kutok. 23 A njahay à man ata mənjoek nà, a zla way anahan asa. A bar pə daliyugo sə Galatiya tə Firigiya, a varan məgala anà dō a Yesu ahay fok.

Apolos a wazay à Efesus tə Korintu

24 Dowan a inde tə ngaman Apolos a nay à Efesus. Winen Yahuda sə Aleksandriya ahay. A san 'am zle, a san Deftere a Mbərom zle lele. 25 Kə tətakak cəved sə pərahan azar anà Bahay Yesu lele re, a wazay lele tə məgala si zek anahan a təke, a dəkay anan 'am a Yesu tə cəved a lele. Əna a san nə baptisma ana Yuhana dəkdek coy. 26 Matanan kutok, a dazlan sa ja 'am mənjoəna sə jəjar ù doh sə wazay ana Yahuda ahay. Atə Pəriskila tə Akilas tə sləne anan 'am anahan ahay, aday tə gəba anan àga tinen, tə dəkən anan apan cəved ana Bahay Yesu lele asa.

27 Pə dəba anahan a wa, Apolos a gan may sa zla pə daliyugo sə Akaya. Dō a Yesu ahay à Efesus tə varan məgala sa zla, aday tə vinden dərəwel anà mərak a tinen ahay à man ataya awan, anga aday tē təma anan lele. A dəzle à man ata nà, a man zek

anà dō a Yesu ahay bayak a tē sumor a Mbərom sə varan ata awan. ²⁸ A vad uway tē Yahuda ahay pa 'am sə dō ahay, 'am aday Yahuda ahay tē sənək sə mbədahan apan bay. A đakan atan anan à Deftere a Mbərom inde nà, tē đidēm a Almasihu nē Yesu.

19

Pol a wazay à Efesus

¹ A alay a Apolos winen à Korintu nà, Pol a zla tē daliyugo sə Galatiya tē Faragiya, a dazle à wulen su doh sə Efesus. A man ata kutok, a tan à nga anà dō a Yesu ahay. ² Pol a cəce patan wa, a wa: «À kwanay sa đaf nga pə Yesu ata nà, kə njiden Apasay Cəncan a đaw?»

Tē mbədahan apan, ta wa: «Kula mē slənek 'am sə Apasay Cəncan a bay jiga awan.»

³ Pol a jan atan asa, a wa: «Aday kə njiden baptisma wura kəla anaw?»

Ta wa: «Ma ga nē baptisma mbala ana Yuhana.»

⁴ Pol a wa: «Baptisma ana Yuhana nà, anga sə đakay anan kə yimak pə ines anak ahay cəna coy. Yuhana a jan anà Isəra'ila ahay tē đaf nga pə đowan a saa nay ahay pə dəba anahan wa ata awan, kawa sa ja nà, Yesu.»

⁵ Tē sləne matanan cəna, tē təma sa ga baptisma tē sləmay ana Bahay Yesu kutok. ⁶ Pə dəba anahan a wa nà, Pol a đəfan atan alay pa nga, aday Apasay Cəncan a a nay patan. Tē dazlan sa ja 'am ta 'am su kon aya aday ta san bay ataya awan. Aday ta man anan 'am a Mbərom anà dō ahay kutok. ⁷ Abaslay su dō sa ga baptisma ataya nē i ga kuro nga cew.

⁸ Kiya maakan nà, Pol a taa zla ù doh sə wazay ana Yahuda ahay à Efesus à man ata awan. Winen apan i jan atan 'am sə bahay a Mbərom mənɟəna sə jəjar, anga a nan nə tâ daf nga pə Yesu lele. ⁹ Əna do azar a nə ta ma nga sə kuray anan nga a tinen ahay, ta ngam sə təma 'am anahan ata bay. Tinen gədek a ja 'am lelibay a pə cəved a Yesu pa 'am sə do ahay. Anga nan kutok, Pol a ra anan do sa daf nga pə Yesu ahay, ta zla way a tinen. Pə idə sə cəde fok, a zla sa kad bala tə do ahay à man sə jangay ana Tiranus. ¹⁰ A taa ga nə matanan, həna ava cew. Natiya kutok, do sə daliyugo sə Aziya ahay fok tə sləne 'am a Bahay Yesu, Yahuda ahay pi zek tu do su kon azar aya awan.

Ləbara ana wan a Sikuwas ahay

¹¹ Matanan, Mbərom kà gak mer su way ma ga masuwayan aya nə bayak a tə alay ana Pol. ¹² Kwa zana kabay masuwar a tinen sə laman anan ayak anà zek a Pol ata nà, do ahay ta zlan anan ayak anà do sə dəvac a tinen ahay. Dowan a dəvac ataya fok tə mbərak, aday dowan a məhərvov a gan atan ataya, apasay sə məhərvov ahay dukwen ta nak à tinen wa re.

¹³ A alay ata dukwen, Yahuda azar aya inde tinen apan ti bar sa razl apasay sə setene ahay. Aday tə taker anan sa razl setene ahay tə sləmay a Bahay Yesu ite. Ta wa: «Ma jak tə sləmay ana Yesu a Pol sə wazay 'am anahan ata nà, hayak ahay à dowan a anan wa!» ¹⁴ Sa ga awan ata nà, wan ana Sikuwas ahay cuwbe. Sikuwas aday nà, winen bahay sə gədan dongo anà way ahay anga Mbərom.

¹⁵ Ta ja matanan ata cəna, apasay a lelibay ata a mbədfahan atan ahay apan, a wa: «Na san Yesu zle, Pol dukwen na san 'am anahan a zle re, əna kwanay nə maya anaw?» ¹⁶ Dowan a apasay lelibay a à winen inde ata, a kad patan tə məgala, a mbasay patan, a ga patan mbəlak, a ngəraw patan wa zana a tinen ahay à məndak. Ta nay ù doh anahan wa, ta haw way a tinen.

¹⁷ Yahuda ahay pi zek tu do su kon azar aya mə njahay aya à Efesus ata fok tə sləne 'am ata nə, mbac a slahan atan, aday do ahay ta ma nga sə varan zlangar anə sləmay ana Bahay Yesu. ¹⁸ Do ahay bayak a à wulen su do a Yesu ahay ta nay, tə dəkay anan way a tinen sa ga lelibay aya pa 'am sə do ahay fok. ¹⁹ Do sa taa ga maram ataya ta ray anan dərəwel sə maram a tinen ataya fok uho, ta vak anan pa 'am sə do ahay. Tə baslay anan dala sə masa sə dərəwel ataya fok nə, a ga dala sə *dinar** mbulo kwa kuro dāra (50,000). ²⁰ Matanan, 'am a Bahay Yesu a ta 'am tə məgala awan təday.

Do ahay tə vəze pə Pol à Efesus

²¹ Pə dəba sə way ata wa nə, a nan à Pol sa zla à Urəsalima tə cəved sə Makedoniya tə Akaya. A wa: «Na zlak à Urəsalima nə, təktek ni zla à Ruma re.» ²² A slan do si mer su way anahan ahay cew à Makedoniya, atə Timote tə Erastus. Aday winen a njahay pə daliyugo sə Aziya hamak.

²³ A alay ata ite, 'am məduwen a a slabak à wulen su doh sə Efesus, anga cəved sə pərahan azar anə 'am ana Bahay Yesu. ²⁴ Dowan a inde à

---

* **19:19** Dinar kərtek nə, àga tinen dala si mer su way sə hway kərtek.

man ata tə ngaman Demetriyus, winen dō sə təvad. A ndakay doh sə pəra a tinen a inde tə ngaman Artemis tə dala. Mer su way anahan ata a gan dədəffa anà dō anahan a sa ga mer su way pi zek ataya awan. ²⁵ A ngaman anà dō si mer su way anahan ahay pə kərtek a tu dō sə təvad ahay fok. A jan atan, a wa: «Kwanay dō ahay, kə sənən zle, mer su way a mənuko a anan ata a mak uko zek. ²⁶ Kwanay a dukwen, kə cinen anan, kə slənen way ana dōwan a sə ngaman Pol ata sa ga. A wa pəra sə dō ahay sə ndakay tə alay ataya fok nə tə tərak mbərom ahay tə dīdek a bay. Dō ahay à Efesus a anan bayak awan tə təmahak 'am anahan ata, aday pi zek məduwen sə daliyugo sə Aziya dukwen, dō ahay tə təmahak 'am anahan ata re. ²⁷ Kak matanan hwiya cəna, dō ahay ti i kədəy anan mer su way a mənuko a anan. Matanan cəna coy bay re. Dō ahay ti mbəsak sə varan zlangar anà doh ana Artemis, mbərom a mənuko məduwen awan. Aday Artemis, mbərom ana dō sə Aziya ahay fok tə dō ahay pə daliyugo fok sə həran nga ata, i lize anan mazlaḡ anahan!»

²⁸ Dō ahay tə sləne wan sa 'am ata cəna, ta ga mivəl, tə dazlan sa zlah awan, ta wa: «Artemis sə Efesus ahay nə, məduwen awan!» ²⁹ 'Am ata a ta 'am sənəh à wulen su doh inde, a slabakan anan mivəl anà dō ahay fok. Ta ban anan dō ana Pol ahay cew, atə Gayus tə Aristarkus, tinen Makedoniya ahay. Ta zla atan à man sa taa gəsle a tinen sə kukwa awan. ³⁰ Pol dukwen abay a nan sa zla à man a tinen ata re, əna dō a Yesu ahay tə gafan 'am. ³¹ Məced sə daliyugo sə Aziya ahay, car ana Pol ahay, tinen dukwen ta slan dō saa jan nə,

â sa zla à man sə gəsle ata bay.

³² A alay ata nà, mawrasan a zlan à mível inde anà man su dō fok. Kuwaya a zlah nà 'am anahan cara, anga alay a van anà dō ahay a nà, ta san 'am a sə halan atan apan nga ata bay. ³³ Yahuda ahay tə gəba anan dō a tinen inde tə ngaman Aleksandire pa 'am sə dō ahay. Dō azar aya tə dakan way a sə təra ata, aday â jan anà dō ahay. Aleksandire a cakaf alay à mburom aday dō ahay tâ pak sləmay, i jan atan anan 'am awan. ³⁴ Aya əna, man su dō a san anan sa jəka winen Yahuda ahay ata nà, a zəga anan apan sə bəbal awan adəka. I ga way sə ler cew tinen pa 'am kərtek a: «Artemis sə Efesus ahay nà, məduwen awan!»

³⁵ Coy kutok, səkəreter sə wulen su doh ata a mba apan sə mbacay anan 'am ata awan, a wa: «Kwanay Efesus ahay! Kuwaya fok a san zle, wulen su doh a mənuko Efesus nà, i ba anan doh ana Artemis, mbərom məduwen ata awan, aday i ba anan pəra sa ga anan minje tə winen a sə slahay ahay à mburom wa ata re. ³⁶ Dowan a saa mba apan sə məman anan way ataya nə ibay. Anga nan, guko ngatay aday, sənen way a kwanay a saa ga ata awan. ³⁷ Dowan a kwanay sə bənay à man a anan ataya dukwen, tə kərak awan ù doh cəncan a wa bay, tə gənahak anan anà mbərom a mənuko bay re. ³⁸ Kak Demetriyus tu dō anahan ahay a nan atan sa zlah pə dōwan a nà, suwan tâ zla anan 'am a à man sə sariya tə alay awan. Ti tan ayak à nga anà bahay aya à man ata awan. ³⁹ Bina, kak a nak ikwen way maza cəna, haluko anan nga anà bahay ahay aday ti gak ikwen anan sariya awan. ⁴⁰ Bina, way a sə təra biten ata nà, izəne, Ruma ahay ti ja

nà, dā vāzek pə ngomna. Ata i var puko cāved sə mungok adəka, anga dī i mba apan sə dakan anan à ngomna way a sə halak uko apan nga kawa həna anan ata bay.» ⁴¹ A ndav anan sa jan atan anan 'am ata cəna, a wa dō ahay tâ ta 'am.

20

Pol a zla à Makedoniya tə Akaya

¹ 'Am ata a mbacay nga lele nà, Pol a halan nga anà dō a Yesu ahay. A man atan anan mivel ù doh, aday a mbəsak atan, a zla way anahan pə daliyugo sə Makedoniya. ² A bar pə daliyugo ata sa man anan mivel ù doh ta 'am ahay cara cara anà dō ahay. A dāzle pə daliyugo sə Akaya kutok, ³ a njahay kiya maakan à man ata awan. Winen apan i lavay zek abay sa zla pə daliyugo sə Siriya, əna a sləne nà, Yahuda ahay ta gan may sa vad anan. Anga nan, a ma way anahan tə daliyugo sə Makedoniya. ⁴ Sa zla tatə Pol nà, Sopater wan ana Pirus, winen Bereya ahay, Aristarkus tə Sekundus, tinen Tesaloniki ahay, tatə Gayus dō sə Derbe ahay, tatə Timote, tatə Tikikus tə Torofimus, tinen dō sə Aziya ahay. ⁵ Tinen nà, tə lahan umo pa 'am, ta saa ba manay à Təruwas. ⁶ Manay nà, ma zla à Filipi wa pə dəba sə azar uko sə Pasəka ata wa, saa ján à kwalalan inde. A ga luvon dāra nà, ma njad atan à Təruwas a kutok. Mə njahay à man ata lumo pam.

Pol a zla à Təruwas

⁷ Pac sə sime suko a nà, mə halay nga sa pa way sa pa cəncan awan, aday Pol winen apan i jan 'am anà dō ahay. Kə njahak apan nə hus à man luvon, anga sidew a nà, a nan sa zla way anahan. ⁸ U doh

a manay sə halay uda nga ata nà, lalam ahay uda nə bayak awan. ⁹ Wan a inde njarvar a tə ngaman Ewtike, mə njahay a à mufəlok su doh ata awan. Pol winen apan i tətakan anan way anà do ahay hwiya, aday Ewtike sə maka a ya nga, a dangwaz, a slahay ahay à məndak kwa ahay à sewene ata wa. Tə gəba anan nà, winen ma mac awan. ¹⁰ Pol a dazay ahay, a cakaf anan, a ban anan pi zek anahan həmbok, a wa: «Kê jilen awan bay, winen tə sifa awan!» ¹¹ Aday a ján, a ma ù doh a mə cərazl ata re, a gəzla anan pen aday ta pa kutok. Ta kad bala pi zek hus ana pac sə sləray ahay. Pol a zla way anahan kutok. ¹² Wan a njarvar ata nà, do ahay tə lagay anan agay, winen tə sifa a zay. Way ata kə taslak atan anan mível bayak awan.

Pol a zla à Miletus

¹³ Pə dəba anahan a wa nà, ma zla way a manay. Ma ján à kwalalan inde sa zla à Asos. Əna Pol a jan umo nə mǎ lah, anga a nan sa zla nə tə cəved sə dədala. ¹⁴ A bənak ayak manay à Asos nà, mə gəba anan tə manay à kwalalan inde, ma zla jiya à Mitilen. ¹⁵ Mə slabak à man ata wa tə kwalalan sidew awan, mə dəzle bəse tə Kiyos. A njahay luvon kərtek nà, mə dəzle à Samos. A njahay luvon kərtek asa cəna, mə dəzle à Miletus kutok. ¹⁶ A nan anà Pol sə tavay à Efesus bay, anga a nan sə njahay bayak a pə daliyugo sə Aziya sabay. A zla tə guzlgözl a anga a nan sə dəzle à Urəsalima aday ti sa ga azar uko sə Pentekosta, kak i ga zek nà, na.

Pol a jan 'am anà Efesus ahay

¹⁷ A Miletus wa, Pol a slənay ahay do ahay saa ngaman ayak anà məcəd sə egliz ahay à Efesus

wa. ¹⁸ Tə dəzley ahay pə cakay ana Pol cəna, a jan atan 'am, a wa: «Kə sənen zle, nə njahay tə kwanay à alay a nen àga kwanay ata nə kəkəməw, kwa anuno sa nay ahay pə daliyugo sə Aziya a anan. ¹⁹ Na gan mer su way anà Bahay a mənuko nà, nen mə nahay nga awan, tə idé sə ayam awan, aday à dəcə ahay inde, anga Yahuda ahay tə pəlak su go sədøk. ²⁰ Kə sənen zle, à wazo uno ahay inde fok, nə dərək pikwen wa awan bay. Kak way sa mak ikwen zek inde nà, na jak ikwen anan coy. Nə tətakak ikwen anan way ahay pa 'am sə dō ahay, aday à gulom su doh a kwanay ahay re. ²¹ Nə dəkak anan anan ləbara a Yesu anà Yahuda ahay, anà dō su kon azar aya tinen Yahuda ahay itəbay ataya re. Na jan anà dō ahay fok, yimen pə ines a kwanay, mbədihen 'am pə Mbərom, aday dəfen nga pə Bahay Yesu.

²² «Həna nen apan ni zla way uno à Urəsalima. Su go bəlaray sa zla à man ata nə Apasay Cəncan awan. Na san way a saa təro à Urəsalima ata bay. ²³ Way inde kərtek na san cəna, kwa ni zla aha fok dūkwen, Apasay Cəncan a u jo nà, dəcə ahay inde ti to nga, aday ni pa dangay re. ²⁴ Əna, kwa à ga nə nə məcak, kwa à ga nə nen tə sifa awan, pi nen a nə way kərtek awan. Kak nə ndəvak anan mer su way a Bahay Yesu sə vuro anan ata nà, coy. Mer su way ana Bahay Yesu a sə ngumo apan ata nà, sə dəkay anan ləbara sə sumor a Mbərom sa gan anà dō ahay ata awan.

²⁵ «Sənen anan, nə bərak à wulen a kwanay, nə dəkak anan ləbara sə bahay a Mbərom, əna həna ki i cinen uno kula sabay. ²⁶ Anga nan kutok, ni jak

ikwen h̄ana biten t̄a m̄agala si zek uno a t̄ake n̄a: Na gak anan way nen sa mba apan ata anga aday k̄a njiden sifa sa ndav bay ata awan. Kak d̄owan inde k̄a d̄afak nga p̄a Yesu bay n̄a, wita 'am uno sabay. ²⁷ Abay na jak ikwen anan way a Mb̄erom sa gan may n̄a jak ikwen anan ata n̄a fok, n̄a d̄arek pikwen wa awan bay. ²⁸ Gen anan nga ĩ zek ahay lele, aday gen anan nga an̄a d̄o a Yesu ahay Apasay C̄ancan a s̄a varak ikwen sa gan nga ataya awan re. T̄aren d̄o sa gan nga an̄a d̄o a Yesu ahay fok, d̄o anahan a sa tam atan ti mez anahan ataya awan. ²⁹ Anga na san zle, na sak a zla way uno n̄a, d̄o s̄a s̄ad̄oek ahay inde, ti nay à wulen a kwanay saa b̄anan m̄biyed̄ an̄a d̄o a Yesu ahay. ³⁰ Aday, kwa à mamasl a kwanay ahay inde d̄ukwen, d̄o ahay inde ti ra zek s̄a mb̄ada anan d̄idek a Mb̄erom aday d̄o a Yesu ahay t̄a p̄arahan atan azar. ³¹ Anga nan, ben, gen anan nga an̄a zek ahay lele. Aday s̄enen apan, ava maakan n̄a, luvon t̄a ipec, nen apan ni d̄akak ikwen anan way n̄a, m̄anj̄ana sa man uda awan. Na mak ikwen zek t̄a id̄e s̄a ayam awan.

³² «Ni mb̄asakan kwanay à alay inde h̄ana an̄a Mb̄erom aday an̄a sumor sa 'am anahan. 'Am ata d̄ukwen, m̄agala anahan inde sa har kwanay, aday sa mak ikwen zek s̄a njahay à man anahan s̄a lavan anan zek an̄a d̄o anahan ahay fok ata awan. ³³ Na gak anan may an̄a dala kabay gura kabay zana p̄a d̄owan wa bay. ³⁴ Kwanay a k̄a s̄enen zle coy re, na gak mer su way aday ma saa njad̄ way sa pa, nen tu d̄o uno ahay fok. ³⁵ Pac pac, na taa d̄akak ikwen anan n̄a, lele sa ga mer su way matanan aday sa man zek an̄a d̄o ma va alay ĩ zek aya hwiya.

Aday dukwen, bayiken pə way ana Bahay Yesu sa ja, a wa: «Ataslay mivel ana do sa var way a zalay ataslay mivel ana do sə təma way» ata awan.»

³⁶ Pol a ndav anan 'am anahan sa ja nà, a dukwe gərmec, aday a ga amboh tu do ataya fok. ³⁷ Natiya, tinen a fok ta ma nga pə ayam, ta sa ban anan Pol həmbok həmbok. ³⁸ Sə cəban atan jiya nà, anga a jan atan, a wa: «Ki i cinen uno kula sabay.» Tə lagay anan hus à man sə kwalalan anahan saa ján uda ata awan.

21

Pol a zla à Urəsalima

¹ Mə mbəsak anan məced sə egliz sə Efesus ahay cəna, ma ján à kwalalan inde, ma zla way a manay à Kos. Sidew anahan a dukwen mə dəzle à Rodes, aday mə slabak à man ata wa sa zla à Patara.

² Ma tan à nga anà kwalalan a inde i zla ù kon sə Finikiya, ma ján uda, ma zla kutok. ³ Ma zla əngal nà, mə canan ayak anà Kiprus ta day sə alay gula. Ma ndav anan azla a manay pə daliyugo sə Siriya, à wulen su doh sə Tirus, anga ti i dazay anan way sə kwalalan ahay dukwen à man ata awan. ⁴ Mə pəlay anan do a Yesu ahay à man ata wa, mə njahay pə kərtek a lumo kərtek. Ta jan anà Pol nà: «Kà zla à Urəsalima bay!» anga Apasay Cəncan a kə dəkak atan anan.

⁵ Pə dəba sə lumo ata wa nà, ma man pa 'am anà abar a manay. Do ahay fok tə lagay manay hus ahay à wulen su doh wa, tinen pə kərtek a tə uwar a tinen ahay, tə gwaslay a tinen ahay fok. Mə dəzle pa 'am sə bəlay nà, mə dukwe gərmec sa ga amboh.

⁶ Pə dəba wa nà, mə gəzla nga. Tinen ta ma agay, manay ite, ma ján à kwalalan inde.

⁷ Azla a manay tə kwalalan a ndav nà, à manay sa zla à Tirus wa hus à Potolimayis. A man ata dukwen, mə njahay hway sa jan 'am anà mərak ahay. ⁸ Sidew a nà, ma man pa 'am anà azla a manay, aday ma saa dəzle à Kaysariya. Ma zla àga Filip, do sə đakay anan ləbara mugom ata awan, mə njahay àga winen kutok. Filip ata nà, do kərtek à wulen su do a cuwəe tinen sə walay atan à Urəsalima wa ata awan.* ⁹ Dəna a Filip ahay inde fudo, ta zlak à mbaz fan bay, tinen ta taa man anan 'am a Mbərom anà do ahay. ¹⁰ Mə njhak à man ata nə luvon ahay bayak a, aday do maja'am a Mbərom a inde tə ngaman Agabus, a nay ahay à Yahudiya wa, ¹¹ saa cak ayak pumo. A gəba way sə juwad zek ana Pol, a jaway anan alay anahan tə saray a təke, a wa: «Apasay Cəncan a a ja nà: “A Urəsalima nə bahay sə Yahuda ahay ti jaway anan bahay nga sə way a anan nə kətanən. Ti varan anan à alay inde anà do su kon azar aya Yahuda ahay bay ataya awan.”»

¹² Mə sləne matanan cəna, manay tə mərak sa man ata ataya fok, ma jan anà Pol nà: «Kem, kà zla à Urəsalima bay.»

¹³ A mbəfahan umo apan nà: «Kə yimen nə maw? A nak ikwen sə slahay puno mível daw? Nen mə lavay zek a sə jaway aday kwa sa mac à Urəsalima anga sləmay ana Bahay Yesu.»

¹⁴ Ma mbək apan sə kađan nga bay. Anga nan, mə mbəsak anan 'am ata awan. Ma ja, ma wa:

---

* **21:8** Ca pə Mer su way ahay 6.1-6.

«Bahay Yesu â lavay dala anahan a kawa sa gan may.»

¹⁵ Pə dəba sə nahay wa mənjoek cəna, mə lavay zek aday ma zla à Urəsalima a kutok. ¹⁶ Do a Yesu ahay sə wulen su doh sə Kaysariya azar ataya tə lagay manay à Urəsalima, àga dōwan a inde tə ngaman Mənason, winen Kiprus ahay. Winen dukwen dō ana Yesu a kwakwa. Mə nahay nə àga winen awan.

Azlangay ana atə Pol tə məced sə egliz sə Urəsalima ahay

¹⁷ Mə dəzle à Urəsalima cəna, mərak ahay tə təma manay tə ataslay mivel awan. ¹⁸ Sidew a nə, ma zla tatə Pol àga Yakuba. Məced sə egliz ahay fok mə halay nga aya àga winen. ¹⁹ Pol a jan atan 'am, aday a dakan atan anan way a Mbərom sa ga tə winen àga dō su kon azar aya aday tinen Yahuda ahay itəbay ataya dəc dəc fok.

²⁰ Tə sləne cəna, tə həran anan nga anə Mbərom. Aday ta jan anə Pol, ta wa: «Mərak, kə canak anan anə way a sa ga à man a anan ata bidaw? A wulen sə Yahuda ahay, dō ahay dəbu dəbu bayak a tə dəfak nga pə Yesu, aday tinen a fok tə pərahan azar anə Tawrita lele. ²¹ Tə sləne nə, iken apan ki dakan anan way anə Yahuda mə njahay aya à wulen su dō su kon a azar aya nə tē mbəsak sə pərahan azar anə Tawrita ana Musa. Aday ta wa, ka jan atan nə, tē gədan atan mədəndalas anə gwaslay ahay bay, tē pərahan azar anə atətak way sə Yahuda ahay sabay. ²² Guko nə kəkəməw? Bina, ti i sləne ka nak ahay. ²³ Way a mi jak həna ata nə, ga anan! Do ahay inde à man a anan fuđo,

tə zlapak anan anà Mbərom. ²⁴ Ti zla saa ndav anan ambaday a tinen a sə zlapan anà Mbərom ata nà, zlen pə kərtek awan, aday təren cəncan aya pə kərtek awan. Hamay anan dala a tinen anga aday tâ mba apan sa fađ nga. Ka gak anan matanan acəkan nà, do ahay fok ti san, way a tinen a sə sləne apak ata fok, mungwalay, bina iken a dukwen, kə pərahan azar anà Tawrita a Musa a lele re. ²⁵ Əna anà do sa đaf nga pə Yesu à wulen su do su kon azar ataya nà, mə slənak đerewel sa jan atan ayak nà, tâ saa rac sluwed sə pəra bay, tâ saa sləba mez bay, tâ saa rac sluwed su way mə ngərew angərew bay, tâ saa ján uho bay re.»

²⁶ Anga nan kutok, Pol a ga kawa ana tinen sa jan ata awan. Sidew a cəna, ta zla tu do ataya awan anga sə təra cəncan aya pa 'am a Mbərom. A zla ù doh sə mazlađ a Mbərom, a jan anà do sə gəđan dungo à way ahay luvon a aday ti təra do cəncan aya coy aday kuwaya i varan way à Mbərom re ata awan.

Ta ban anan Pol

²⁷ Luvon cuwbe a sə təra cəncan a pa 'am a Mbərom ataya tinen apan ti sa ndav bəse, Yahuda sə daliyugo sə Aziya ahay tə canan anà Pol ù doh sə mazlađ a Mbərom. Tə pəkan 'am anà do ahay fok aday tâ ban anan. ²⁸ Ta zlah, ta wa: «Isəra'ila ahay, men umo zek! Dowan a anan nà, winen do sa bar kwa ta sə wura sa jan anà do ahay, Isəra'ila ahay, Tawrita a Musa, doh sə mazlađ a Mbərom fok kə tərak awan kəriya ata awan. Aday həna dukwen, gədek a ray ahay Gərek ahay ù doh sə mazlađ a Mbərom, kə gak mənjadak pa man cəncan a həna anan.» ²⁹ Ta ja 'am ata nà, anga tə canak anan

anà atə Pol tə Torofimus, Efesus ahay, winen à Urəsalima à man ata awan. A ga patan dukwen, Pol kà zlak anan ù doh sə mazlaḅ a Mbərom re.

³⁰ Təḁay 'am ata a ta 'am à wulen su doh ata fok, do ahay tə haway ahay à man ana Pol. Ta ban anan, tə ngəzahay anan ù doh sə mazlaḅ a Mbərom wa. Cəna, tə tacay anan məsudoh aya awan. ³¹ Abay a nan anà man su do a nə sa vad anan Pol à məke, əna ɓa ləbara ata kə dəzlek anan à sləmay inde anà bahay nga sə suje sə Ruma ahay, ta jan, ta wa: «Wulen su doh sə Urəsalima fok, kə nəsek!» ³² Cəna, bəse bahay nga sə suje ata a ra suje ahay tə bahay a tinen ahay, ta haw à man ata awan. Do ahay tə canan anà suje ahay tə bahay nga a tinen a təkə cəna, tə mbəsak sa vad anan Pol.

³³ Bahay nga sə suje ata a hədek pə cakay ana Pol, a ban anan, a jan anà suje anahan ahay nə t̄ə jaway anan tə calalaw ahay cew. Aday a cəce patan wa, a wa: «Winen wayaw? A ga maw?» ³⁴ Do ahay fok ta ja 'am aya nə so. Bahay nga sə suje ahay kə slənek 'am sə awan inde lele dəḁaf bay, bina abəbal awan kə zalak. Anga nan, a wa t̄ə zla anan Pol ù doh sə suje ahay. ³⁵ Tə dəzley anan Pol pə bərkwitek su doh sə suje ahay lele nə, suje ahay tə gəba anan pa nga mburom cəkeke, anga do ahay tə vəzek kə zalak. ³⁶ Man su do ata fok a pərahan azar ta sa zlah, ta wa: «Vəḁen anan, vəḁen anan!»

Pol a vad uway pi zek wa

³⁷ Suje ahay ti saa dəzle anan Pol ù doh a tinen bəse nə, a jan anà bahay nga a tinen, a wa: «Ni mba apan sa jak 'am kərtek tətə ḁaw?»

Bahay nga sə suje ata a cəce panan: «Ka san 'am sə Gərek zle dāw? ³⁸ Iya! Na wa iken Misra ahay sə vəze ata ba, aday kà zlak anan dō ahay tə way sə alay aya à kiḃe kwakwa, tinen mbulo fudō ata ba?»

³⁹ Pol a mbədahan apan, a wa: «Nen nə Yahuda ahay. Tə wahay nen à Tarsus, pə daliyugo sə Silikiya. Aday Tarsus nə, wulen su doh kəriya bay. Na gak amboh, vuro cəved sa jan 'am anà dō ahay ite.»

⁴⁰ Bahay nga sə suje ahay a varan cəved sa ja 'am kutok. Pol a ján pə bərkwitek, a cakaf alay à mburom aday dō ahay tē mbəsak 'am. Tə mbəsak sa ja 'am lele nə, a dazlan sa jan atan 'am ta 'am sə Yahuda ahay, a wa:

22

¹ «Kwanay məced ahay, kwanay mərak uno ahay! Slənen, ni jak ikwen nə, ines inde upo ibay.»

² Tə sləne winen apan i jan atan 'am ta 'am sə Yahuda ahay nə, tə zəga anan apan sa pak sləmay səkəffe lele.

Pol a jan atan kutok, a wa: ³ «Nen nə Yahuda ahay, tə wahay nen à Tarsus pə daliyugo sə Silikiya. Əna na har dukwen à Urəsalima à man a anan. Sə tətuko anan way dukwen, Gamaliyel, kə dakak uno anan Tawrita ana bije a mənuko ahay nə lele. Nə pərahak anan azar anà Mbərom tə məgala si zek uno a təke, kawa ana kwanay a sə pərahan azar həna biten ata re. ⁴ Na gak anan alay tu dō sə pərahan azar anà cəved ana Yesu ahay nə mənəcək bay. Azar aya dukwen tə məcək anga nen. Nə bənək dō mungol aya pi zek tə uwar aya, nə dərzlak atan à dangay. ⁵ Bahay nga su dō

sə gədan dundo anà way ahay pi zek tə məced sə Yahuda ahay fok ta san zle, na ja dukwen 'am didək aya awan. Tə vindək uno dərəwel à alay inde sa zlan anan ayak anà mərak a tinen ahay à Damas. Anga nan, na zla à man ata abay saa bənay anan ahay do a Yesu ahay, ni jaway atan, ni may atan à Urəsalima, aday do sə lavay nuko ahay ti gan atan sariya.

⁶ «Nen apan ni zla à Damas. Man ipec a ga nà, nen apan ni dəzle à man ata bəse. Cəna jiyjay sə awan a a nay ahay à mburom wa, u vo nga tew.

⁷ Nə slahay à məndak, nə sləne dundo a dowan a a ngumo: “Sol, Sol! Kə jugwar puno wa 'am jiga nà, angama kərtek anaw?”

⁸ «Nə cəce panan wa: “Iken nə wayaw, Bahay uno?”

«U jo, a wa: “Nen nə Yesu sə Nazaratu, dowan a iken sə jugwar panan wa 'am ata awan.” ⁹ Do sə cakay uno ataya tə canak anan anà jiyjay sə way ata awan, əna tə slənek 'am a dowan ata bay.

¹⁰ «Nə cəce panan: “Nà ga nə maw, Bahay uno?”

«Bahay a u jo nà: “Slabak, zla à Damas, ti jak way a iken saa ga ata fok à man ata awan.” ¹¹ Jiyjay a sə maka məduwen ata a ma nga sə hufof nen. Anga nan, do sə cakay uno ataya tə bəno alay à Damas.

¹² «Dowan a inde à Damas tə ngaman Ananiyas, a dəfan apan anà Mbərom tə cəved awan. A pərahan azar anà Tawrita a mənuko lele. Anga nan, Yahuda ahay à Damas fok tə dəfan apan cəvedabay. ¹³ A zlak ayak pə cakay uno, u jo: “Sol mərak uno, təba ide!” Natiya kutok, ide uno ahay tə təba, nə canan ide zle kutok. ¹⁴ Ananiyas u jo nà: “Mbərom a bije a mənuko ahay kə walak

iken, anga aday kâ san way anahan sa gan may, kâ canan anà dō anahan dīdek awan, kâ slāne 'am anahan sa ja ata awan. ¹⁵ Anga nan ki siden sa jan anà dō ahay fok, way anak sē canan, tē way anak sē slāne. ¹⁶ Ka ba hēna nē maw? Slabak, ga baptisma, ines anak ahay ti banay zek ta sē ngamay slēmay ana Bahay Yesu.”

¹⁷ «Na may à Urəsalima bine siwaw nà, nen apan ni ga amboh ù doh sē mazlaḅ a Mbərom, Mbərom u ko anan masuwayan sē way i cōen sē zuḅay inde. ¹⁸ U jo nà: “Bəse, slabak à Urəsalima wa, bina dō a anaya ti slāne 'am anak saa ga upo side ata bay.”

¹⁹ «Nē mbədahan apan: “Bahay, dō a anaya ta san zle, tē dīdem a na zlak ù doh sē wazay a tinen ahay saa bənay ahay wa dō sa daf apak nga ahay, aday sē ndaḅay atan. ²⁰ A alay a tinen sa vad Etiyen dō sē side slēmay anak ata dukwen, nen inde. Kā zlak uno à nga sa vad anan re. Na bak pə zana ana dōwan a sa vad anan ataya awan.”

²¹ «Bahay u jo: “Zla, anga ni slan iken dāren àga dō su kon azar aya awan.”»

²² Man su dō ataya ti pəkan slēmay, hus a dəzle pa 'am su dō su kon azar ataya kutok. Əna tē slāne cəna, ta zlah, ta wa: «Bənen anan, vəden anan, kē mbəsiken anan tē sifa bay!»

Ta gan may sē ndaḅay anan Pol

²³ Tinen apan ti zlah, ti lar anan zana a tinen à mburom, ti ra yugo sē dəroz awan matanan. ²⁴ Bahay nga sē suje ata a jan anà suje ahay tē ma anan Pol ù doh, tē ndaḅay anan, tē cəce panan 'am, anga aday tē san Yahuda ahay ta gan matanan nà, angamaw? ²⁵ Əna tē jaway anan aday saa ndaḅay

anan cəna, Pol a jan anà bahay sə suje a à man ata ata, a wa: «Cəved inde mə varak ikwen a sə ndabay dō sə Ruma ahay, aday winen ma ga sariya fan bay dāw?»

26 Bahay sə suje ata a sləne matanan cəna, a zla à man ana bahay nga sə suje ata, a jan, a wa: «A nak mâ ga həna nə maw? Dowan a anan nà, winen dō sə Ruma ahay!»

27 Bahay nga sə suje ata a zla pə cakay ana Pol, a cəce panan: «Jo! Iken dō sə Ruma ahay dāw?»

Pol a mbəfahan apan, a wa: «Ayaw, nen dō sə Ruma ahay.»

28 Bahay nga sə suje ata a jan: «Nen naa təra dō sə Ruma ahay nà, nə gucek dala bayak awan.»

Pol a mbəfahan apan, a wa: «Əna nen nà, dō sə Ruma ahay kwa sə wahay nen.»

29 Kwayan'a, suje a mə lavay zek a sə ndabay anan aday â ja 'am ataya, tə mbəsak anan. Bahay nga sə suje ata a sləne sa jəka Pol nə dō sə Ruma ahay nà, a ma nga pə ajəjar, bina kə jawak anan tə calalaw ahay re.

Pol a ja 'am pa 'am sə məcəd sə Yahuda ahay

30 Bahay nga sə suje ahay, a nan sa san anan tə dīdek a nə Yahuda ahay ta zlah pə Pol nə angama aday anaw. Anga nan, sidew a nà, a pəsak anan calalaw ahay à alay a Pol wa. A wa bahay sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom, tə məcəd sə Yahuda ahay fok, tē halay nga. A nay anan Pol uho, a tavay anan pa 'am sə dō ahay.

23

¹ Pol a zəzor anan dō sə lavay nga ataya, a wa: «Mərak uno ahay, nen nə dəfan apan anà Mbərom nə tə cəved a hus ahay biten.»

² Ananias, bahay nga su dō sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom a sləne 'am ata cəna, a jan anà dowan aya pə cakay ana Pol ata tē dəcan pa 'am.

³ Coy, Pol a jan, a wa: «Tə dīdek a Mbərom i dəcak i iken a, iken dō sə mbədəmbədə a anan! Iken mə njahay a sa ga sariya kawa ana Tawrita sa gan may, əna kə dəfak anan apan anà Tawrita sabay, kak ka wa tē dəco nə, na!»

⁴ Do a pə cakay ana Pol ataya ta jan nə: «Iken apan ki gənahan anà bahay nga su dō sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom ata nə, kəkəməw? Sə tavay anan nə Mbərom!»

⁵ Pol a mbədahan atan apan, a wa: «Mərak uno ahay, na san sa jəka winen bahay nga su dō sə gədan dundo anà way anga Mbərom bay. Bina Deftere a ja nə: “Kâ ja 'am lelibay a pu dō mə tavay a pa 'am sə dō ahay ata bay!*”»

⁶ Pol a san zle, à wulen a tinen inde nə, azar su dō aya nə Saduki ahay, azar aya dukwen Farisa ahay. Anga nan a jan 'am anà məced sə Yahuda ahay tə məgalak a, a wa: «Mərak uno ahay, nen nə Farisa ahay, aday wan sə Farisa ahay re. Ta zlah upo à man a anan nə, anga na san zle, Mbərom i slabakay anan ahay dō ahay à məke wa tə sifa aya awan.»

⁷ A ja 'am ata cəna, Farisa ahay tə Saduki ahay tə dazlan anà avad uway sa 'am ata awan. Anga

---

* 23:5 Ca pə Gurtaaki 22.27.

nan, tə gəzla zek jəban cew. ⁸ Anga Saduki ahay ta wa, dowan inde saa slabakay ahay à məke wa ibay, maslay a Mbərom ahay ibay, apasay ahay dukwen ibay. Aday cəkəbay, Farisa ahay ta wa way ataya inde fok cite. ⁹ Abəbal awan a zəga, miter sə Tawrita aya azar a sa day sə Farisa ahay tə slabak, tə ngəraz, ta wa: «Mə njadək ines a dowan a anan kwa kərtek bay. Izəne tə didek a maslay a Mbərom kabay apasay kà jak anan 'am. Waya sa san anaw!»

¹⁰ Mawuswes məduwen a a slabak miza asa. Bahay nga sə suje ahay ata kə jəjarak anga tã saa ngəraw anan Pol i zek wa bay. Anga nan, a jan anà suje anahan ahay tã gəba anan Pol à wulen sə do ahay wa, ta ma anan ù doh sə suje ahay.

¹¹ Sə luvon ata awan, Bahay Yesu a kan zek anà Pol, a jan, a wa: «Kê jəjar bay! Kə đakak anan sləmay uno à Urəsalima à man a anan, aday ki i đakay anan à Ruma matanan re.»

Yahuda ahay ta gan may sa vad anan Pol

¹² Sidew a nà, Yahuda ahay tə halay nga sa ma anan 'am i zek. Tə mbaday nà, ti pa awan bay, ti sa awan bay, si ti vad anan Pol aday. ¹³ Do a sa ban 'am ataya ti zalay kwa kuro fudo. ¹⁴ Ta zla à man ana bahay sə gədan dongo anà way ahay anga Mbərom pi zek tə maced sə Yahuda ahay, ta jan atan, ta wa: «Mə mbadak mi pa awan bay, si mi vad anan Pol aday. ¹⁵ Həna nà, kwanay tə maced ahay, slənen do pə cakay ana bahay nga sə suje sə Ruma ahay, à nay anan ahay Pol pa 'am a kwanay. Jen anan nà, a nak ikwen sə sləne anan 'am anahan ataya lele asa. Ata manay mi vad anan winen mənjenja sə dazley ahay pə cakay a kwanay a jiga awan.»

¹⁶ Æna wan ana mærak a Pol a inde a slæne ti vad anan Pol. A zla ù doh sæ suje ahay, a tækæren 'am ata anà Pol. ¹⁷ Pol a ngaman anà bahay sæ suje ahay kærtek, a jan nà: «Zla anan wan a anan à man ana bahay nga sæ suje ahay aday. Way inde i jan.»

¹⁸ Suje ata a zla anan wan ata pæ cakay ana bahay nga a tinen a kutok, a wa: «Pol dowan a ma ban ata a ngumo, a wa nâ nay anan wan a anan pæ cakay anak, anga a nan sa jak 'am inde.»

¹⁹ Bahay nga sæ suje ahay ata a ban anan wan ata à alay a wa, a zla anan kæcah tinen a cuwcuwwe. A cæce panan: «Ka wa maw?»

²⁰ Wan ata a jan, a wa: «Yahuda ahay tæ banak sæ cæce panak, sidew nà, ki zla anan Pol pa 'am ana mæced a tinen ahay, a nan atan sa pak slëmay pa 'am anahan lele asa. ²¹ Æna kâ tæmahan atan anan bay, anga dō ahay inde tæ zalay kwa kuro fudō, tæ pækak anan zek, ti ba anan. Fok a tinen a tæ mbadak ti pa awan bay, ti sa awan bay, si ti vad anan Pol aday. Tæ lavak anan zek sa ga matanan, ta ba hænà nà, 'am anak.»

²² Bahay nga sæ suje ata a slæne matanan cæna, a jan anà wan ata, a wa: «Kâ saa jan anà dowan ka nak su jo 'am a anan bay!» A mbæsakay anan kutok.

Bahay nga sæ suje ahay a slan anan Pol à alay ana guverner inde

²³ Natiya, bahay nga sæ suje ahay a ngaman anà bahay sæ suje ahay cew, a jan atan, a wa: «Hilen anan nga anà suje ahay sækat cew, aday dō sa ján pæ pæles ahay kwa kuro cuwðe, dō sæ pælat ahay sækat cew. Fok a tinen a tæ lavay zek sa zla à Kaysariya sæ luvon tæ njamde dæsudō. ²⁴ Liven

anan anan zek tə pəles ahay anà Pol, i ján apan. Kâ dæzlen anan tə zay à man ana guverner Felikus.»

²⁵ Aday a vinde dærewel a anan:

²⁶ «Nen Kəlawdiyus Lisiyas, anà Felikus, guverner məduwen awan. Iken inde zay bidaw?

²⁷ «Dowan a anan nà, Yahuda ahay ta ban anan, a nan atan sa vad anan. Nə sləne sa jəka winen dō sə Ruma ahay nà, ma zla manay tə suje ahay sə təmay anan. ²⁸ U no sa san ta ban anan pa maw. Anga nan, na zla anan à man sə mæced a tinen aya awan.

²⁹ Na tan à nga nà, kà gak way tæde sə tacay anan à dangay bay, mə zakay a asa, sa vad anan à mæke. Ta ban anan nə anga 'am sə pəra a tinen ahay vərre.

³⁰ Nə sləne sa jəka Yahuda ahay tə banak sə pəkan zek sa vad anan nà, kwayan'a nə slənak anan ayak à man anak. Na jan anà dō a sa ban anan ataya nə tâ sa zlah apan à man anak.»

³¹ Suje ahay tə gəba anan Pol kawa ana bahay nga sə suje ahay sa jan atan ata awan. Sə luvon ata tə dæzle anan à wulen su doh sə Antipatris.

³² Sidew a nà, suje ahay sa zla tə saray ata ta may agay, əna dō sə pəles ahay nə tə lagay anan Pol nà, dezl. ³³ Tə dæzle à Kaysariya nà, tə varan dærewel ata anà guverner, tə mbəsakan anan ayak Pol à alay inde. ³⁴ Guverner ata a jangay anan dærewel ata awan. A cæce pə Pol wa, winen dō sə daliyugo wuraw. A tan à nga a nay à Silikiya wa nà, ³⁵ a jan,

a wa: «Ā alay a dō sa zlah apak ataya ta nak nà, ni sləne 'am anak awan.» Aday a jan anà suje ahay nə tâ ba anan Pol ù doh sə bahay mbala Hiridus sa han ata awan.

24

Yahuda ahay ta zlah pə Pol

¹ Pə dəba wa a ga luvon dara nà, Ananiyas, bahay nga su dō sə gədan dundo anà way anga Mbərom, a zla à Kaysariya. Ta zla tatə məced sə Yahuda azar aya, tatə Tertulus, dō sa san sariya sə Ruma ahay. Tə dəzle pə cakay ana guverner Felikus kutok, ta zlah pə Pol.

² Tə ngaman anà Pol cəna, Tertulus a dazlan sa zlah apan pa 'am ana Felikus natiya: «Felikus, iken dō ma ba awan, ava bayak a mə njahay ù kon a anan zay nə anga iken. Kon a anan a ndakay nà, anga asan way anak awan! ³ Ma njad way ataya fok nà, anga iken. Mə ngərak anak.

⁴ «Na slak sə vəved 'am pa 'am anak bayak a bay, əna kem, nə cəce panak anga sərom anak, sləne anan 'am a anan mənjoek aday. ⁵ Ma tan à nga anà dowan a anan, winen dō lelibay awan. Winen apan i pəkan 'am anà Yahuda ahay sə vəze pə dō ahay pə daliyugo fok. Winen bahay nga su dō sə ngaman atan Nazaratu ahay ata awan. ⁶ A dazlan sa ga mənjadak pu doh sə mazlaḅ a Mbərom, əna mə bənak anan. [Abay ma ja nə mi gan sariya kawa ana Tawrita a manay awan, ⁷ əna bahay nga sə suje ahay Lisiyas kə ngəzərak anan pumo wa sə məgala. ⁸ A wa dō sa zlah apan ataya tâ nay pa 'am anak awan.] Kə cəcihek panan wa way ataya nà, iken a ki san way ataya fok nà, dīdek aya awan.»

⁹ Yahuda ahay fok, tə japay anan 'am a tinen tə dowan ata, ta wa: «Way ana Tertulus sa ja ata nà, 'am dīdek aya awan.»

¹⁰ Guverner a sukwe alay pə Pol aday â ja 'am. Pol a wa: «Na san zle, ava bayak a iken dō sa gan sariya anà dō ahay pə daliyugo a anan. Anga nan, nə taslak mivel sa vad' uway pi zek wa, pa 'am anak awan. ¹¹ Kà zalak luvon kuro nga cew bay, na zlak à Urəsalima saa həran nga anà Mbərom. Kə wufihek anan 'am ata dukwen, ki tan à nga nə kətana awan. ¹² Dowan kà tak uno à nga ù doh sə mazlaḅ a Mbərom, nen apan ni vad' uway pa 'am tu dō bay. Kwa ù doh sə wazay a manay ahay, kwa à wulen su doh təkede, dōwan kà tak uno à nga nə slabakak anan avad' uway tu dō bay re. ¹³ Dowan inde à wulen a tinen saa tavay pa 'am a tinen a sa zlah upo ata dukwen, ibay. ¹⁴ Əna ni jak way inde həna: Nen apan ni dəfan apan anà Mbərom a bije a manay ahay. Nen apan ni pərahan azar anà cəved a Yesu, cəved a aday ta wa pəra hinen ata awan. Aday dukwen, nen nə dəfan apan anà way mə vinde à Deftere a Musa inde, pi zek tə Deftere ana dō maja'am a Mbərom ahay a təkə fok. ¹⁵ Manay tu dō a anaya dukwen ma wa, Mbərom i slabakay anan ahay dō ahay à məke wa, kwa dō dīdek aya awan, kwa dō lelibay aya awan. ¹⁶ Anga nan, nen apan ni rəzlen à nga sə njahay mənəna ines pa 'am a Mbərom aday pa 'am sə dō ahay fok matanan.

¹⁷ «Nə bərak uho ava bayak awan. Pə dəba wa na ma tə dala a à alay inde à Urəsalima, sa man zek anà dō uno ahay. Nə gəḏak anan dongo anà way ahay anga Mbərom re. ¹⁸ Tu to à nga ù doh sə mazlaḅ a Mbərom nə, na ndav anan sa ga way sə təra dō cəncan a pa 'am a Mbərom ata awan. Nə halak anan nga anà dō ahay bay, aday abəbal

awan ibay re. ¹⁹ Əna Yahuda ahay sə daliyugo sə Aziya nə inde à man ata awan. Tinen đukwen, kak awan a inde sa zlah anan upo nà, tâ nay ta ja anan pa 'am anak kwa! ²⁰ Kabay, đo a anan ataya ta jak sədœk uno sa ga à alay a nen pa 'am ana mæcɛd a manay aya ata bidaw? ²¹ A alay uno sə tavay pa 'am a tinen đukwen, na jak 'am maza bay, si 'am inde kærtek. Na wa: “Ki gen uno sariya biten, anga đo ma mac aya ti slabakay à mæke wa nà, nə đəfak apan nga.”»

²² Felikus a san 'am sə cæved a Yesu zle lele, a jan atan, a wa: «Lisijas, bahay nga sə suje ahay kà nak nà, ni ndav anan sariya a kwanay awan.» A jan anà đo ahay tâ ta 'am kutok. ²³ A jan anà bahay sə suje a sa ba anan Pol ata đukwen, à ba anan lele, əna tâ sa bənan mbiyed bay, đo anahan ahay tâ gan nga lele.

Pol a kadan bala anà atə Felikus tə Durusila

²⁴ Anahay pə dəba wa mənjoek nà, Felikus a may ahay tə uwar anahan Durusila, winen Yahuda ahay. A ngaman anà Pol, a sləne 'am anahan sə taker ahay a đaf nga pə Almasihu Yesu nə kəkəməw ata awan. ²⁵ Pol a ja 'am pa 'am sə đidek a Mbərom, sə alavan nga anà zek, sə sariya pə luvon sa ndav anan daliyugo ata awan. Əna Felikus a jəjar pi zek. A wa: «Coy kà slak! Zla way anak. Kà nak uno nà, ni i ngamak pac hinen asa.» ²⁶ A ga apan đukwen, izəne Pol i varan dala. Anga nan, a taa ngaman nə pac pac, sa kad bala tə winen.

²⁷ Pə dəba wa ava cew nà, Porkiyus Festus a bəmbad anan Felikus. Əna a nan à Felikus sə taslan

anan mivel anà Yahuda ahay. Anga nan, a mbəsak anan Pol hwiya à dangay.

25

A nan anà Pol nà, bahay sə Ruma à saa gan sariya

¹ Festus a dəzle à Kaysariya nà, a ga luvon maakan nə a slabak sa zla à Urəsalima. ² A man ata asa, bahay sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom, pi zek tu do sə lavan nga anà Yahuda ahay, ta zlah pə Pol pə cakay anahan. Ta jan anà Festus: ³ «Kak kà zlak anak à nga nà, gəbay anan Pol à Urəsalima.» Anga a nan atan sa vad anan Pol pə cəved.

⁴ Festus a mbədahan atan apan, a wa: «Pol winen à alay sə suje ahay inde à Kaysariya. Nen a dukwen ni ma à man ata bəse. ⁵ Lele a nà, do sə lavak ikwen nga ahay tə pəruho azar à Kaysariya, ti zlah apan, kak awan a inde sa zlah apan nà, na.»

⁶ Festus kə njahak a Urəsalima i ga luvon jəmaakan kabay luvon kuro, a ma way anahan à Kaysariya. Sidew a dukwen, a zla ù doh sa ga sariya, a wa ta nay anan ahay Pol. ⁷ Pol a dəzlek ayak cəna, Yahuda ahay sa nay ahay à Urəsalima wa ata, ta van nga tew. Ta zlah apan tə cəved ahay cara cara ma da 'am aya awan, əna tə njadak nga sa 'am sə tavay apan bay. ⁸ Pol a mbəda 'am pi zek wa, a wa: «Na gak anan ines kwa anà Tawrita sə Yahuda ahay bay, kwa anà doh sə mazlaḅ a Mbərom bay, kwa anà bahay sə Ruma bay.»

⁹ A nan à Festus sə taslan anan mivel anà Yahuda ahay. Anga nan, a cəce pə Pol wa: «Ki ngam sa zla

à Urəsalima, ni saa gak sariya à man ata pə azlah a anan ataya daw?»

¹⁰ Pol a wa: «Nen mə tavay a pa man sa ga sariya ana bahay sə Ruma. Ti go sariya tədə nà, à man a anan. Ka san zle, na gak anan ines anà Yahuda ahay bay. ¹¹ Kak abay na gak ines aday tədə sa vad apan nen ata dukwen, nə cəcihek t̄ mbəsakay ahay nen bay. Əna kak awan a inde tədə à 'am a tinen a sa zlah anan upo ataya ibay, dowan a inde i mba apan sə varan atan nen à alay inde nà, ibay. Na gak amboh, zla anan sariya uno à man ana bahay sə Ruma ite!»

¹² Festus tu dō anahan ahay ta ma anan 'am ĩ zek. Coy Festus a wa: «Kə cəcihek sa zla à man ana bahay sə Ruma ata nà, ki zla à man ana bahay sə Ruma a kutok!»

Pol winen pa 'am ana Agaripa

¹³ A ga luvon ahay mənjoek pə dəba anahan a wa nà, atə bahay Agaripa tə mərak anahan uwar a tə ngaman Bernike, ta nay ahay saa jan 'am anà Festus à Kaysariya. ¹⁴ Tə njahay à man ata mənjoek nà, Festus a təkəren 'am ana Pol anà bahay, a wa: «Dowan a inde à man a anan tə bənay ahay à bahay ana Felikus wa. ¹⁵ A alay a nen à Urəsalima nà, bahay sə gədan dundo anà way ahay anga Mbərom pi zek tə məced sə Yahuda ahay ta zlah apan, ta wa nà ban anan ta sa man anan mungok. ¹⁶ Əna na jan atan nà, pə sariya sə Ruma ahay nə dowan a ta zlah apan ata pi zek tu dō anahan a sa zlah apan ataya, ti vad uway pi zek wa à man sa ga sariya. I mbədəhan apan anà nga anahan pə way a tinen sa zlah anan apan ataya awan. Kak matanan bay

nà, ti varan anan dōwan a ta zlah apan ata anà suje ahay bay. ¹⁷ Tinen a fok tē dēzley à man a anan cēna, na gak munok bay jiga awan. Sidew a kwayan'a nē njahay pē sariya awan, na wa tē gēbay anan dōwan ata awan. ¹⁸ Dō a sa zlah apan ataya tē slabakak sa ja 'am, əna ta jak awan a inde lelibay a kawa anuno sē bayak apan ata bay. ¹⁹ Na ca apan asanaw nā, sē slabak à wulen a tinen cēna, avad uway sa 'am pē pēra a tinen ahay, aday pē dōwan a inde tē ngaman Yesu, kē mēcak əna Pol a wa winen tē sifa awan. ²⁰ Nen dukwen nē sēnak sē wudeh anan lēbara ata lelibay. Anga nan na jan anā Pol nā: “Ki ngam sa zla à Urəsalima daw? Mi i gak sariya à man ata awan.” ²¹ Əna Pol a cēce tā saa gan sariya nā, àga bahay sē Ruma. Anga nan, na wa tē ban anan lele hus pē luvon a ni saa slēnan anan ayak anā bahay sē Ruma.»

²² Agaripa a mbədahan apan anā Festus, a wa: «Nen dukwen, u no sē slēne anan lēbara ana dōwan ata awan.»

Festus a wa: «Ki i slēne anan sidew.»

²³ Sidew a cēna, atē Agaripa tē Bernike ta nay tē mazlāb sē bahay awan, dō ahay tinen apan ti hēran atan nga. Ta zla à man sē halay nga, tē bahay nga sē suje ahay pē kērtēk awan, pi zek tu dō sē wulen su doh a tinen lele aya fok re. Festus a wa tē gēbay anan Pol. ²⁴ Tē dēzley anan tē Pol cēna, Festus a jan anā bahay Agaripa, a wa: «İken bahay Agaripa pē kērtēk a tu dō a mē japay aya à man a anan ataya fok, kē cinen anan anā dōwan a anan zle. Yahuda ahay fok kwa à Urəsalima, kwa à man a anan, ta zlah apan pi nen. Tinen a fok ta wa nē mbēsak anan tē sifa bay. ²⁵ Əna na tak anan à nga

anà awan a tæde sa vad anan apan ata bay. Aday winen a a cæce dukwen nê slēnan anan ayak anà bahay sə Ruma. Natiya kutok, na gak anan may tā saa gan sariya à man ata awan. ²⁶ Əna na san awan a ni vinden ayak anà bahay sə Ruma ata pə dōwan a anan bay re. Anga nan, na nay anan pa 'am a kwanay, mə zakay a adəka nà, pa 'am anak, iken bahay Agaripa, anga aday pə dəba sə bənan bitem anà 'am anahan a wa nə, ni san way a tæde sə vinde apan ata kutok. ²⁷ Bina abayak nga uno kə ngəmak sə slēnan ayak dō anà bahay sə Ruma mənjenja sə vinde anan way anahan a sa ga ata bay.»

26

¹ Agaripa a jan anà Pol: «Cəved inde mə varak a sa ja 'am pi zek wa.»

Pol a cakaf alay à mburom, a ga 'am pi zek wa, a wa: ² «Suse bahay Agaripa, nə taslak mivel sa ja 'am uno biten pa 'am anak. Way ana Yahuda ahay sa zlah anan upo ataya fok, ni dakak anan. ³ Anga iken nà, ka san pəra sə Yahuda ahay zle, ka san way a tinen ahay sə bəbal anan awan ataya zle fok re. Anga nan, nə rəke panak nà, ban mivel sə sləne anan 'am uno nə fok.

⁴ «Yahuda ahay fok ta san anjahay uno zle. Kwa à alay a nen ù kon uno cədeu a mba ata awan, ta san anjahay uno zle. Kwa à Urəsalima dukwen, ta san anjahay uno zle re. ⁵ Ta san zle kwakwa, nə pərahan azar nà, anà atətak way sə Farisa ahay, atətak way ma da 'am a cəvedabay ata awan. Kà nak atan dukwen, ti side anan re. ⁶ Həna, nen à sariya inde tə tinen dukwen nà, anga nə dəfan idə anà way a Mbərom sə zlapay anan anà bije

a manay ahay ata awan. ⁷ Zahav a manay ahay kuro nga cew dukwen, tinen apan ti dɔfan ide anà way ata awan. Bina tinen apan ti dɔfan apan anà Mbərom, luvon tə ipec nà, anga na awan. Ba məduwen, Yahuda ahay ta zlah upo nà, nə dɔfan apan nə anà 'am ata awan. ⁸ Kwanay Yahuda ahay, kə təmihen sa jəka Mbərom i mba apan sə slabakay anan dɔ ma mac aya à məke wa bay nà, angamaw?

⁹ «Nen a ta nga uno dukwen, nə rəzlek anan à nga wa sa nes anan sləmay a Yesu sə Nazratu ata awan. ¹⁰ Na ga mer su way ata nà, à Urəsalima. Bahay sə gədan dundo anà way ahay tə varak uno cəved sə dərəzl anan dɔ a Yesu ahay à dangay. Ta sak a gan atan sariya sa vadatan à məke dukwen, a taa zlo à nga re. ¹¹ Saray bayak awan, na zlak ù doh sə wazay ahay, nə bənak atan mbiyed cəvedabay. Na gak atan bəlaray sə təra anan sləmay a Yesu à məndak. Mivel kə zəbak nen tə mindel, hus na zlak à wulen su doh su kon ahay dərən dərən aya saa gay atan ahay alay à man ataya wa re.

¹² «Natiya, pə luvon a inde, nen apan ni zla à Damas. Sə vuro cəved a nà, bahay sə gədan dundo anà way ahay. ¹³ Ba məduwen, man ipec a ga nà, nə canan anà jiyjay sə awan a nay à mburom wa, a zalay jiyjay ana pac nə gam gam lele. A van umo nga tew, manay tu dɔ uno sa zla jiga ataya awan. ¹⁴ Manay a fok mə slahay mbortoto à məndak. Aday nə sləne dundo a u jo ahay 'am ta 'am sə Yahuda ahay, a wa: “Sol, Sol, kə jugwar puno wa 'am jiga nà, angama kərtek anaw? Iken apan ki njahay pə kudəs anak anga sa ga vəram ti nen.”

¹⁵ «Nə cəce, na wa: “Iken nə wayaw, bahay uno?”

«Bahay Yesu a mbəduho apan, a wa: “Nen Yesu, dōwan a iken sə jugwar panan wa 'am ata awan. ¹⁶ Əna slabak, tavay! Na kak zek nà, aday kâ təra dō si mer su way uno. Nə walak iken sa jan anà dō ahay way nen sa kak anan ata, tə way nen saa dākak anan ata re. ¹⁷ Ni tam iken à alay sə Yahuda ahay wa, tə alay su dō su kon azar aya ata wa fok re. Ni slan iken pə cakay a tinen, ¹⁸ anga aday kâ təban atan anan ide, kâ nay atan i ide zənzen a wa, i ide jiyjay a inde, kâ tam atan à məgala ana Fakalaw wa, kâ zla atan à alay ana Mbərom inde. Natiya kutok, ti njad apəse 'am sə ines a tinen ahay, ti zla à man sə njahay ana Mbərom pə kərtek a tu dō anahan sa daf nga pi nen a azar ataya awan.”

¹⁹ «Anga nan kutok, bahay Agaripa, nə dəfan apan nà, anà way Mbərom su ko anan ahay kwa à mburom wa ata awan. ²⁰ Na lah sə wazay anan 'am ata nà, à Damas, à Urəsalima, aday pə daliyugo sə Yahudiya fok. Pə dəba anahan a wa, nə pərahan azar sə wazan anà dō su kon azar aya re. Nə wazan atan nà, tē mbəsak ines a tinen ahay, tē mbədə 'am pə Mbərom, tē ga mer su way a tədə anga tə mbədəhak anan ləen anà ines ata kutok. ²¹ Yahuda ahay ta ban nen ù doh sə mazlaḅ a Mbərom nà, anga nan. A nan atan sa vad nen à məke sa ndaw. ²² Əna hus ahay həna biten, Mbərom kə mbəsakak nen bay, kà mak uno zek. Anga nan, nen mə tavay a pa 'am sə dō ahay fok anga sə dākay anan didek sa 'am anahan anà dō lele aya pi zek tu dō kəriya aya awan. Nə wazak awan maza bay, si way ana Musa tu dō maja'am a Mbərom ahay sa ta ja apan ti təra ataya awan. ²³ Ta wa: Almasihu i sa lirew, i mac, aday i lah sə slabakay à məke wa, i kay anan

jiyjay sə sifa anahan anà Yahuda ahay, aday anà dō su kon azar aya ite re.»

²⁴ Pol winen apan i taker 'am ata matanan mba, Festus a jan tə məgalak a, a wa: «Pol, kə vawak nga! Asan way anak a kə zalak ata, kə tərak iken à mändak. Ka san awan sabay.»

²⁵ Pol a mbəđahan apan anà Festus, a wa: «Ba məduwen, nga a vuwo bay! Wita 'am təde ni jak anan ataya, aday 'am didek aya re. ²⁶ Agaripa dukwen a san zle coy, awan a inde mi der aya uda panan wa ibay, anga tə təra aday nà, à mider aya inde bay. ²⁷ Iken bahay, kə dəfak nga pa 'am ana dō maja'am a Mbərom ahay bidaw? Na san zle, kə dəfak patan nga.»

²⁸ Agaripa a jan anà Pol: «Bəse matanan ca, a nak sə təra nen dō ana Almasihu a daw?»

²⁹ Pol a mbəđahan apan, a wa: «Kwa â ga nə bəse həna, kwa â ga nə bəse həna bay, nen apan ni gan amboh anà Mbərom nà, iken tu dō sə sləne 'am a anan ataya fok nə kə təren kawa nen a re, əna tə calalaw aya à alay inde bay.»

³⁰ Matanan, bahay tə guverner tatə Bernike fok tə slabak à man ata wa. ³¹ Tinen apan ti zla way a tinen ata nà, ta jan i zek ahay, ta wa: «Dowan a anan nà, kə gak way lelibay a təde sa vad anan à məke kabay sə tacay anan apan à dangay bay.»

³² Bahay Agaripa a jan anà Festus, a wa: «Ta wa abay dowan a anan â cəce tâ sa gan sariya à Ruma bay nà, dī mbəsak anan.»

27

Ta slan anan Pol à Ruma

¹ 'Am a sa jəka mi zla pə daliyugo sə Italiya tə kwalalan ata a tavay nga nà, tə varan anan Pol tu do a azar a ma ban ataya à alay inde anà Yuliyus, winen bahay sə suje à wulen ana suje ana bahay sə Ruma ahay. ² Ma zla à kwalalan inde kutok. Kwalalan ata nà, a nay à wulen su doh sə Adaramitiya wa, man sa zla ta 'am sə bəlay pə daliyugo sə Aziya. Dowan a inde tə ngaman Aristarkus, winen do sə Tesaloniki ahay pə daliyugo sə Makedoniya, winen tə manay re.

³ Sidew a nà, mə dəzle à Sidon. Yuliyus sə dowan ata nà, a gan sumor anà Pol ta sə varan cəved à zla à man ana car anahan ahay tã gan nga. ⁴ Mə slabakay ahay à man ata wa kutok, ma van nga anà Kiprus ta day sə alay puway, bina ta day sə alay gula nà, mad kə varak umo cəved bay. ⁵ Ma zla bəse tə daliyugo sə Silikiya tə Pamfiliya, mə dəzle à wulen su doh sə ngaman Mira ata pə daliyugo sə Lisiya. ⁶ Bahay sə suje ahay a tan à nga anà kwalalan hinen nə, à man ata awan. Kwalalan ata dukwen, a nay à Aleksandriya wa, aday i zla à Italiya. A daf uda manay kutok.

⁷ Luvon ahay əngal nà, ma zla anga anga tətibay. Kà dak umo 'am sə dəzle à Kənidus. Mad kə gafak umo 'am sa zla pa 'am. Anga nan, ma zla tə daliyugo sə Kereta, ta day sa mad ibay ata awan, ma zla ta day sə ngaman Salamoni ata awan. ⁸ Sa zla pa 'am kà dak umo 'am, əna mə dəzle à man a sə ngaman Man sə Dazay Lele ata awan, winen daren tə wulen su doh sə ngaman Lasaya ata bay.

⁹ Ma gak ayak munok pə cəved bayak awan. Azar uko sa ga sumaya ata dukwen, alay a kə ndəvak. Aday azla tə kwalalan dukwen, a da 'am

cəvedəbay, anga alay sə vəvara ahay kà slak. Anga nan, Pol a jan anà dō sa bal kwalalan ataya, a wa: ¹⁰ «Kwanay dō ahay, azla a mənuko a anan i i dak uko 'am. Way a mənuko ahay ti i lize tə kwalalan a təkə. I dahay pə way ahay cəna coy bay re, sifa a mənuko aya dūkwen kà nak ti lize.» ¹¹ Əna bahay sə suje ahay tə tinen ata a təma dam nà, 'am ana bahay nga sə kwalalan ta 'am ana dō sa bal kwalalan ata sa ja, bina 'am ana Pol cəna, a gan may bay. ¹² Mə zakay a dūkwen, man a sə tavay uda ata nà, lele sə tavay uda tə alay sə vəvara a bay. Anga nan, zek məduwen su dō a dūkwen a gan may sə slabak à man ata wa. Kak i ga zek cəna, ti i ba à Fenika. Fenika ata dūkwen nà, man sə tavay sə kwalalan ahay pə daliyugo sə Kereta. A mbəda 'am pə bəlay si ta day sa pac sə slahay ù doh.

Vəvara məduwen a a slabak

¹³ Mad sə walay a dazlan sa bal mənjoek mənjoek cəna, a ga patan nə tə njadak way a sa zlan atan à nga ata awan. Tə pəsak anan njamde sə tavay anan kwalalan à a'am inde ata awan. Ta zla ta 'am sə bəlay sə Kereta ata gəlan'a. ¹⁴ Əna kə njahak bay jiga awan, vəvara a məgala sə ngaman Urakilon ata a nay à dara wa, a slabak pumo. ¹⁵ Kwayan'a a ban anan kwalalan gec, a mba apan sə tavan pa 'am bay. Anga nan, mə mbəsak anan vəvara ata à dərođ anan adəka cukutok. ¹⁶ Ma zla bəse tu kon a sə ngaman Kawda winen à a'am inde ata awan. Ma man uda pə vəvara wa mənjoek. A man ata wa kutok, ma ban anan kwalalan a manay a cədew ata sə məgala anga aday à saa lize pumo wa bay. ¹⁷ Tə cakaf anan kwalalan a cədew ata, ta daf anan à məduwen inde. Pə dəba anahan a

wa, ta 6an anan winen a mæduwen ata tew tæ li6er. Do sa 6al kwalalan ahay tæ j6arak sa mban anæ wiyen sa day sæ Libiya. Anga nan kutok re, tæ pæsak anan zana sa haw anan kwalalan ata awan. Tæ mbæsakan anan kwalalan anæ mađ â zla anan kawa sa nan kutok.

¹⁸ Vøvara kè mbæsakak sa 6al bay hway apan. Anga nan, sidew a næ tæ guce anan way ahay à kwalalan wa. ¹⁹ Sidew a hinen asa, tæ guce anan dædom sæ kwalalan azar aya pi zek tæ zana anahan azar aya tæ alay a tinen aya awan. ²⁰ Mæ canak anan anæ pac bay, anæ mawuzlawazl bay, i ga luvon ahay bayak awan. Vøvara ata kè mbæsakak sa 6al bay. Manay aya đukwen, ma jak sa jæka mi tam bay a re.

²¹ Kæ njahak bayak a đo ahay ta pak awan bay. Natiya kutok, Pol a slabak, a jan atan, a wa: «Kwanay đo ahay, suwan abay kè tæmihen 'am uno sa jak ikwen ata, đê slabak à Kereta wa bay. Kæ tæmihen matanan cæna, tiya nà, đi ga dæce bay, way a mænuko ahay ti lize puko wa bay re. ²² Əna hæna nen apan ni cæce pikwen wa, bænen mbac lele. Dowan saa mac kwa kærtek ibay, si kwalalan saa lize dækdek. ²³ Anga avad a sæ luvon bine siwaw nà, Mbærom uno nen sæ đefan apan ata a slænay ahay maslay anahan pæ cakay uno, ²⁴ a wa: “Pol, kè j6ar bay! Tæ đidek a ki tavay pa 'am ana bahay sæ Ruma. Tæma! Mbærom kà gak anak sumor, bina đo a anaya à kwalalan inde ata fok ti lize kwa kærtek bay.” ²⁵ Anga nan, đo ahay, kè j6ajiren bay. Næ đefak nga pæ Mbærom, i ga anan kawa anahan a su jo ata awan. Dowan i lize bay. ²⁶ Aya əna, vøvara i lize anan kwalalan a anan pu kon a inde à mamasl sæ

bəlay.»

²⁷ Kà gək həna luvon kuro nga anahan a fudó, vəvara winen apan i ra manay sa man nga à bəlay a məduwen ata inde hwiya. Man luvon a ga cəna, a ga pu dó sa ɓal kwalalan ahay nà, manay apan mi dəzle pə yugo. ²⁸ Tə dazay anan liber tə rəslom ma ɓan aya apan ata à a'am inde, anga sə lavay anan sədek sə a'am awan. Ta tan à nga nà, a'am a nə sədek i ga miter kwa kuro fudó. Tə hədek mənjoek asa, ta tan à nga i ga miter kwa kuro maakan. ²⁹ Tə jəjarak, anga vəvara i sa zla anan kwalalan à man sə pəkərad ahay. Anga nan, tə dazay anan njamde sə tavay anan kwalalan à a'am inde ataya fudó ta sə dəɓa sə kwalalan. Tinen apan ti ga amboh, aday idé á cəde bəse. ³⁰ Do sa ɓal kwalalan ahay, abay a nan atan sə dazay wa aday ti zla way a tinen. Tə dazay anan wa kwalalan a cədew ata awan, ta ga kawa abay a nan atan sə dazay anan njamde sə tavay anan kwalalan à a'am inde ata, ta day sa 'am ana kwalalan a re. ³¹ Əna Pol a dazlan sa jan anà suje ahay pi zek tə bahay a tinen, a wa: «Kak dó sa ɓal kwalalan ahay tə njahak à kwalalan inde bay cəna, ki təmen bay.» ³² Matanan, suje ahay ta slad anan liber sa ɓan anan kwalalan a cədew ata pə kwalalan məduwen ata awan, tə mbəsakak anan ayak kwalalan a cədew ata a slahay à a'am inde.

³³ Coy idé winen apan i cəde bəse kutok, Pol a jan atan nə tâ pa way, a wa: «Luvon kuro nga anahan a fudó, kə jəjiren, ki pen awan bay. ³⁴ Kak a nak ikwen sa tam anan sifa a kwanay nà, kem, pen way həna mənjoek kutok. Əna kwa sibək sa nga a kwanay kərtek saa lize nà, ibay.» ³⁵ A ndav anan 'am anahan ata cəna, a gəɓa way sa pa, a ngəran

ayak anà Mbərom pa man sə idé a tinen ahay fok. A gəzla anan i zek wa, a dazlan sa pa. ³⁶ Ajalay nga a tinen a fok a dəle, ta pa way kutok. ³⁷ Do a abay à kwalalan inde ataya mə baslay zek manay səkat cew tə kwa kuro cuwəe nga anahan mbərka (276). ³⁸ Ta rah lele nà, tə guce anan ndaw à a'am inde anga aday kwalalan à ba sabay.

Kwalalan ana atə Pol kà lizek

³⁹ Idé a cəde lele kutok nà, do sa 6al kwalalan ahay fok, ta san sa jəka tinen ahaw bay jiga awan. Tə canan anà man sə wiyen sa 'am sə bəlay. Kak i ga zek nà, a nan atan abay sa zla anan kwalalan à man ata aday à nga uda awan. ⁴⁰ Anga nan, ta slad anan liber sə njamde sə tavay anan kwalalan à a'am inde ataya, tə mbəsak atan à a'am inde. Tə dazlan tə pəsak anan liber sə dədom sa tan cəved anà kwalalan ataya awan. Tə cakaf anan zana sa day sa 'am sə kwalalan, anga aday vəvara à zla anan kwalalan pa man sə wiyen ata awan. ⁴¹ Əna kwalalan a tavay way anahan dek, anga man ata nə sədek bay. Kwalalan a nga ta day sa 'am à wiyen inde gec. Məsugurndolon sə a'am a nay, a kad anan kwalalan ta sə dəba anahan a wa.

⁴² A nan abay anà suje ahay sa vad anan do sə dangay ahay anga tâ saa zləzlov aday sa haw way a tinen ahay bay. ⁴³ Əna bahay sə suje ataya a gafan atan 'am sa ga kawa ana tinen sə bayak ata awan, anga a nan sa tam anan sifa ana Pol. Coy, a jan anà do sa san sə zləzlov ataya tâ lah pa 'am à a'am inde. ⁴⁴ Anà do azar aya ite nà, a jan atan nə tâ ban alay à dədom sə kwalalan ma kad ataya, ti dazay anan

à a'am inde. Mə dəzle pə dədala fok a manay a zay nà, matanan kutok.

28

Pol winen à Malta

¹ Mə dəzle pə dədala zay nà, mə sləne sləmay ana man ata nə tə ngaman Malta. ² Do sa man ataya tə təma manay tə ataslay mivel a lele. Tə hanan umo uko, anga iven winen apan i ga, aday mad dukwen a ga ike. ³ Pol a ray dədom sa pak pə uko. Uko sa ban pə dədom cəbak ata nà, dədew a nay ahay à dədom ata wa, a rac anan Pol pə alay. ⁴ Do su kon ataya tə canan anà dədew mə tapan a pə alay ata nà, ta wa: «Avad uway a ibay! Dəwan a anan nə do sa vad nga su do. Kwa â ga həna kə təmak à a'am wa dəp nà, mbərom a mənuko sə ngaman Didek ata nə i mbəsak anan tə sifa a bay.» ⁵ Aya əna, Pol a mbazlay anan dədew ata, a slahay ù uko inde. Awan kə hanak apan kwa mənjoek bay. ⁶ A ga patan nà, i mac bəse, kabay alay anahan i tar. Əna kə njahak bayak a, awan kà gak anan bay. Tə bayak asa, ta wa: «Cəkəbay, i ga nà, winen nə mbərom a kərtek a re!»

⁷ Bahay sa man ata nà, tə ngaman Publiyus, doh anahan a nə dəren ta man ata bay. A ra manay àga winen, mə njahak luvon maakan, winen apan i pan umo way lele. ⁸ Bəbay ana Publiyus ata, winen mə nahay a, nga a bərzlan, aday azay a ruhan re. Pol a zla à man ana dəwan a dəvac ata, a ga amboh anga winen, a dəfan alay pa nga, a mbar anan. ⁹ Pə dəba anahan a wa dukwen, do sə dəvac sa man ata azar aya fok ta nay à man ana Pol, a mbar atan. ¹⁰ Tə varak umo magwagway ahay bayak awan.

Manay apan mi zla way a manay coy, mi ján à kwalalan inde dukwen, tə varak umo way sa man umo zek pə cəved ahay re.

Pol a slabak sa zla à Ruma

¹¹ Pə dəba anahan a wa kiya maakan nà, ma zla tə kwalalan sa nay ahay à Aleksandriya wa. A alay sə vəvara nà, kwalalan ata winen à man ata awan. Kwalalan ata nà, tə ndakak apan pəra sə mbərom ahay cew, tinen muwsa ahay sə ngaman Kastor tə Polok ata awan. Kwalalan ata kà vak à man ata awan. ¹² Mə dəzle à wulen su doh sə ngaman Sirakus ata awan, mə njahay à man ata luvon maakan. ¹³ Mə slabak à man ata wa, ma zla à wulen su doh sə ngaman Regiyus ata awan. Sidew anahan a nà, mađ sə walay a dazlan sa bal. Sidew a asa, mə dəzle à man sə dazay à Potiyoli. ¹⁴ Ma tan à nga anà do a Yesu ahay à man ata awan. Ta jan umo nə mē njahay àga tinen lumo pam lele. Mə lavay zek sa zla à Ruma nà, matanan kutok. ¹⁵ Mərak ahay à Ruma tə sləne ləbara a manay nà, ta nay ahay à wulen su doh sə ngaman Lumo sə Apiyas, aday à wulen su doh sə ngaman Man sə Tavay Maakan ata awan, anga aday mē zlangay tə tinen. Pol a canan atan cəna, a ngəran anà Mbərom, anga kə njadak məgala.

¹⁶ Mə dəzle à Ruma cəna, tə varan cəved anà Pol sə njahay ù doh anahan cara, əna suje inde a ba apan.

Pol winen à Ruma

¹⁷ Pə dəba anahan a wa luvon maakan cəna, Pol a ngaman anà do sə lavan nga anà Yahuda ahay à Ruma ataya awan. Tə halay nga lele nà, a jan atan, a wa: «Mərak uno ahay, na gak awan pu do

a mənuko ahay bay, na gak awan pə atətak way ana bije a mənuko ahay bay, əna tə bənək nen à Urəsalima, tə varan ahay nen à alay inde anà Ruma ahay. ¹⁸ Tə cəce puno wa way uno sa ga ata nà, a nan atan abay sə mbəsak nen, anga ta tan à nga na gak awan a inde tədə ti vad apan nen a bay. ¹⁹ Əna a nan anà bahay sə Yahuda ahay tē mbəsak nen bay. Anga nan, nə cəce, na wa tã su go sariya àga bahay sə Ruma, kwa á ga nə na gak anan may sa zlah pu dō uno ahay bay dəp nà, na. ²⁰ Anga nan kutok, nə cəce, na wa dē zlangay, bina u no kē sənən tə jaway nen kawa hənə anan dukwen, anga na daf nga pə dōwan a Isəra'ila ahay fok sa ba ata awan.»

²¹ Tə mbədahan apan, ta wa: «Manay mə slənek awan a anga iken ibay. Dōwan inde kà nak ahay tə dərəwel a à alay inde anga iken à Yahudiya wa ibay. Mərək ahay tə təkəkək umo ləbara sə awan lelibay pə iken ibay a re. ²² Əna ma gan may nà, mē sləne tə alay a manay a, 'am anak awan, anga kwa aha fok cəna, dō ahay tə kədəy anan dō ana Yesu ahay.»

²³ Ta daf luvon a aday ti i halay nga asa ata awan. Luvon ata a dəzley ahay cəna, dō sə halay nga à man ana Pol ataya tə zalay sə kwakwa ata awan. Pol a dakan atan anan 'am sə bahay a Mbərom nə hway. A rəzlen à nga sə dakan atan anan 'am a Yesu nə ndəkərəkərre tə cəved sə Tawrita, aday tə deftere ana dō maja'am a Mbərom ahay fok. ²⁴ Azar sə dō ahay tə təmahak 'am a Pol sa jan atan ata awan, əna azar sə dō ahay aya tə təmahak itəbay. ²⁵ Tinen apan ti vad uway à wulen a tinen, aday ta ta 'am kutok. Əna ta saa ta 'am ata nà, 6a Pol

kà jak atan 'am inde kàrtek, a wa: «Way ana Apasay Cəncan a sa jan anà bije a kwanay ahay tə dūngo ana dō maja'am a Mbərom Ezaya nà, dīdek awan.

²⁶ Mbərom a wa:

“Zla, ka sa jan anà dō uno ahay nà:

Ki pəken sləmay lele, əna ki sənən awan bay.

Ki zəzuren way lele, əna ki cinen anan anà awan bay.

²⁷ Anga dō a anaya nà, nga a tinen nə mə kuray aya awan,

tə rədak anan sləmay a tinen ahay,

tə tacak anan ide a tinen ahay.

Kak matanan bay cəna,

abay ti canan ide,

ti sləne sləmay,

ti san way,

ti mbəda 'am pi nen, ni mbar atan.*»

²⁸ Pol a jan atan asa, a wa: «Sənən a kutok nà, Mbərom kə təbak cəved sa tam anà dō su kon azar aya həna. Tinen nà, ti sləne ləbara anahan.»

[²⁹ Pə dəba sa 'am ataya wa nà, Yahuda ahay ta zla way a tinen, tinen apan ti vad uway tə mindel à wulen a tinen.]

³⁰ Ava cew nà, Pol mə njahay a ù doh sə masa. A təma mbəlok anahan ahay fok nə lele. ³¹ A wazay anan 'am sə bahay a Mbərom, a dakan anan ləbara ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu anà dō ahay. A ja 'am mənəna ajəjar, aday dowan kə gafak anan 'am bay.

---

* **28:27** Ca pə Esaaya 6.9-10.

Aḅan 'am wiya awan
New Testament in Mbuko (CM:mqb:Mbuko)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mbuko

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mbuko

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
85377c5a-ee2b-5540-a6b5-8f8a5a729092